

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

118'inci Birleşim

26 Temmuz 2016 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

- 1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, 15 Temmuzda millete, millî iradeye, devlete ve Cumhurbaşkanına karşı gerçekleştirilmek istenen alçakça kalkışmayı ve bunu yapan aşağılık teröristleri lanetlediğine ilişkin konuşması
- 2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Profesör Doktor Halil İnalçık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması
- 3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, kurulmasına karar verilen araştırma komisyonunun demokrasi ve millî irade için son derece önemli olduğuna ilişkin konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası demokrasiye sahip çıkan bütün vatandaşlara teşekkür ettiğine ve Mersin'de 2014 yılında TÜRK EĞİTİM-SEN'li olduğu için görevden alınanların göreve iade edilmesini beklediğine ilişkin açıklaması
- 2.- Mersin Milletvekili Yılmaz Tezcan'ın, 15 Temmuz günü bir grup FETÖ terör örgütü mensubu terörist tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminde şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ve Boğaziçi Köprüsü'nün isminin "15 Temmuz Şehitler Köprüsü" olarak değiştirilmesine ilişkin açıklaması
- 3.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, milletin, hain FETÖ terör örgütünün yargı önünde en ağır şekilde cezalandırılmasını ve tek vatan, tek bayrak, tek devlet ve tek millet ülküsüyle demokratik, sivil anayasanın hayata geçirilmesini istediğine ilişkin açıklaması
- 4.- Ağrı Milletvekili Cesim Gökçe'nin, 15 Temmuz gecesi gerçekleştirilmeye çalışılan hain planın, başta Cumhurbaşkanınının, tankların önüne kendini siper eden milletin, kahraman polislerin ve Hükümetin dik duruşuyla bertaraf edildiğine ilişkin açıklaması

5.- Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz'ün, 15 Temmuz 2016 gecesi yapılan hain darbe girişimini lanetle kınadığına, şehitlerin yakınlarının isteklerine kulak verilmesi ve idam cezasının getirilmesi için CHP Grubuna ve Kemal Kılıçdaroğlu'na çağrıda bulunduğu ilişkin açıklaması

6.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, demokratik, laik hukuk devletinde dürüst kamu görevlilerinin özlük haklarının korunması, haksızlık ve hukuksuzlukların yaşanmaması için siyasi iktidarı samimi ve titiz davranmaya, başlatılan soruşturmaları yeni bir siyasi kadrolaşmaya dönüştürmemeye çağırdığına ilişkin açıklaması

7.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, FETÖ üyesi darbeci vatan hainlerinin demokrasi dışı girişimlerinin milletin kararlılığı ve vatan sevgisiyle bertaraf edildiğine ilişkin açıklaması

8.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 15 Temmuz darbe girişiminin püskürtülmesinden sonra yapılması gerekenin hukuk içerisinde kalınarak bu yapıyla mücadele etmek olduğuna ilişkin açıklaması

9.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, alçakça tezgâhlanan darbe girişimini bir kez daha lanetlediğine ve olağanüstü hâl uygulamasının antidemokratik olduğuna ilişkin açıklaması

10.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, iktidar partisine, muhalefet partilerine ve Millî Eğitim Bakanına, nitelikli, bilimsel ve laik bütüncül bir eğitim sistemini inşa etmeye başlama çağrısında bulunduğu ilişkin açıklaması

11.- İstanbul Milletvekili Fatma Benli'nin, olağan zamanlara tutunmanın tek yolunun birlik ve beraberliği devam ettirmek olduğuna ilişkin açıklaması

12.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Niğde'de 6 şehit verildiğine, tekrar benzer olayların yaşanmaması için başta Parlamento olmak üzere herkesin kendine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

13.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, 15 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişimini ve darbeci hainleri lanetlediğine ve darbeye karşı direnmek için şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

14.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, 15 Temmuz darbe girişimini bir kez daha nefretle kınadığına, toplumsal dayanışmanın daha iyi sergilenmesi, normalleşmenin sağlanması ve demokrasinin güçlendirilmesi için gereken adımların atılmasının herkesin önceliği olması gerektiğine ilişkin açıklaması

15.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Türk tarih biliminin önemli değerlerinden Profesör Doktor Halil İnalıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 15 Temmuzdaki darbe girişimi sonrasında halkın bu yönde ortaya koyduğu tavır ve anlayışın doğru okunması ve buna uygun davranılması gerektiğine ilişkin açıklaması

16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz girişiminin Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bir klik tarafından gerçekleştirildiğine ve teşebbüsün Türk Silahlı Kuvvetlerinin tamamına mal edilemeyeceğine, Fethullahçı terör örgütüyle mücadele ederken PKK terör örgütüyle mücadelenin de arka plana atılmaması gerektiğine, Mardin Derik'te 3 polis ve Diyarbakır Silvan'da 1 askerinin şehit düştüğüne, Türk ve dünya tarihinin önemli bilim adamlarından biri olan Profesör Doktor Halil İnalıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

17.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, idam tartışmaları, basın-yayın üzerindeki süreklilik, kamusal alanda suçlu-suçsuz demeden yapılan tasfiye operasyonları, olağanüstü hâl ilanı ve Meclisin baypas edilmesi tutumunun vazgeçilmesi gereken uygulamalar olduğuna, İmralı'da Öcalan üzerinde hâlâ yürütülen tecridi kınadıklarına ve bu tecritten bir an önce vazgeçilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, dünyaca ünlü tarihçi Profesör Doktor Halil İnanıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine ve Hatay'ın ana vatana katılışının 77'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

19.- Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz'ün, birlik ve beraberliğe katkı sunan herkese yürekten teşekkür ettiğine, Profesör Doktor Halil İnanıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine, Lozan Antlaşması'nın 93'üncü yıl dönümüne, darbe girişiminde ve terörle mücadelede şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

20.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Halkların Demokratik Partisi olarak İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'a babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

21.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı'nın (10/276), (10/277), (10/278), (10/279) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin birleştirilerek yapılan ön görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

22.- İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı'nın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

23.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, her siyasi partiden eşit temsiliyetle yürütülecek bir çalışmanın tekrar darbe ayıbını yaşamamak açısından son derece önemli olacağına ilişkin açıklaması

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 25 milletvekilinin, cezasını tamamlayarak cezaevinden çıkan ve hükümlülük niteliği ortadan kalkan eski hükümlülerin topluma adaptasyonu çerçevesinde yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/273)

2.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 25 milletvekilinin, deri sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/274)

3.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 24 milletvekilinin, patates üretiminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/275)

4.- AK PARTİ Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276)

5.- CHP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277)

6.- MHP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278)

7.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonu üyesi ve Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Avrupa ve Avrupa-Atlantik Entegrasyonundan sorumlu Gürcistan Devlet Bakanı David Bakradze'nin vaki davetine icabetle 14-15 Temmuz 2016 tarihlerinde Batum'da gerçekleştirilecek Batum Uluslararası Konferansı-Gürcistan'ın Avrupa Yolu konulu konferansa katılmasına ilişkin tezkeresi (3/813)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sakarya Milletvekili ve Aksakallar Konseyi üyesi Mustafa İsen'in, Türk Konseyi Genel Sekreterliğince 18-19 Ağustos 2016 tarihlerinde Kazakistan'ın başkenti Astana'da düzenlenecek olan Aksakallar Konseyi 11'inci Toplantısı'na katılmasına ilişkin tezkeresi (3/814)

C) Önergeler

1.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, (2/839) esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/52)

VII.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, AK PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Mustafa Elitaş, Mehmet Naci Bostancı, İlnur İnceöz, Bülent Turan ve Mehmet Muş'un, ülkemize, milletimize, millî iradeye, ortak değerlerimize ve demokrasimize karşı TSK içindeki çeşitli kademelerdeki hücrelerin kendilerine ülkenin ve milletin korunması için emanet edilmiş silahlar marifetiyle gerçekleştirdiği organize, planlı ve silahlı terörist darbe girişiminin nedenleri ile bu sürecin bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla; CHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Levent Gök, Engin Altay ve Özgür Özel'in, 15 Temmuz tarihinde parlamenter demokrasiye karşı gerçekleştirilen darbe girişimine sürükleyen olayların araştırılarak demokrasinin onarılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Çağlar Demirel ve İdris Baluken'in, 15 Temmuz darbe girişiminin araştırılarak böyle girişimlerin bir daha yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; MHP Grubu adına Grup Başkan Vekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin ve yaşanan vahim olayların sebep ve sonuçlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla vermiş oldukları Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulun 26 Temmuz 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin birleştirilerek aynı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI

A) Ön Görüşmeler

1.- AK PARTİ Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276)

2.- CHP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277)

3.- MHP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278)

4.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279)

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri

1.- Uluslararası İşgücü Kanunu Tasarısı (1/727) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 403)

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130)

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Çanakkale Milletvekili Bülent Öz'ün, TBMM Eğitim ve Sosyal Tesisine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/6195)

2.- Ankara Milletvekili Ali Haydar Hakverdi'nin, TBMM Eğitim ve Sosyal Tesisine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/6197)

3.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Başbakanlığa bağlı birimlere ait gayrimenkullere ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin cevabı (7/6228)

4.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, TOKİ tarafından verilen apartman yönetimi hizmetlerine ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli'nin cevabı (7/6235)

5.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, esnaf ve sanatkâr verilerine ilişkin sorusu ve Gümrük ve Ticaret Bakanı Bülent Tüfenkci'nin cevabı (7/6573)

6.- Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın, soru önergeleri ile ilgili çeşitli verilere ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın cevabı (7/6665)

26 Temmuz 2016 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Ahmet AYDIN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Özcan PURÇU (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 118'inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, 15 Temmuzda millete, millî iradeye, devlete ve Cumhurbaşkanına karşı gerçekleştirilmek istenen alçakça kalkışmayı ve bunu yapan aşağılık teröristleri lanetlediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 15 Temmuzda milletimize, millî iradeye, devletimize ve Cumhurbaşkanımıza karşı gerçekleştirilmek istenen alçakça kalkışmayı ve bunları yapan aşağılık teröristleri buradan bir kez daha lanetliyorum.

Parlamentomuzda yer alan tüm grupların milletimizle ortak hareket ederek bu darbe girişimine karşı tam bir mutabakatla dayanışmayı sergilemeleri tarih önünde takdirle karşılanacaktır. Bu birlikteliği gösteren değerli milletvekili arkadaşlarımla bugün bu çatı altında bulunmaktan onur duyuyorum.

Buradan hain girişimde yaşamını yitiren tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, milletimize başsağlığı diliyorum, yaralılarımıza acil şifalar temenni ediyorum.

Ayrıca, cesareti, dirayeti ve milletiyle olan sarsılmaz bağıyla darbeye ve darbecilere karşı yüreğini ortaya koyan Sayın Cumhurbaşkanımızı, millete karşı yapılan hiçbir girişimin başarıya ulaşamayacağını bir kez daha gösteren Gazi Meclisimizin Sayın Başkanı ve siz değerli üyelerini hürmetle selamlıyorum.

Yine, darbeye ve darbecilere karşı kararlı, dik duruşuyla Hükümetimize, tüm siyasi partilerimize ve gruplarına, sivil toplum kuruluşlarımız ile basın-yayın kuruluşlarına da bir kez daha teşekkür ediyorum.

Özellikle de onursuz yaşamaktansa onurlu bir şekilde ölmeyi göze alarak, göğsünü tanklara siper ederek destansı bir tarih yazan ve hâlen bıkmadan, usanmadan, yılmadan yediden yetmişe meydanlarda demokrasi nöbeti tutan aziz milletimizin her bir ferdiyi saygıyla selamlıyorum, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, gündeme geçmeden önce üç sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Hatay'ın kurtuluş yıl dönümü münasebetiyle söz isteyen Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'ya aittir.

Buyurun Sayın Dudu. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Hatay Milletvekili Mevlüt Dudu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MEVLÜT DUDU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, Hatay'ın ana vatana ilhak oluşunun 77'nci yılı münasebetiyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisi ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Sözlerime başlarken 15 Temmuz günü demokrasimize, devletimize karşı gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişimini, bunu yapmaya girişenleri, kalkışanları ve destekçilerini kınıyorum, lanetliyorum ama aynı şekilde, o gece gerek darbe girişimi sırasında gerek sonrasında hiçbir suçu olmayan, sadece birer emir kulu olan Mehmetçiklerimize karşı yapılmaya çalışılan linç girişimlerini, linç eylemlerini de lanetliyorum, onları da kınıyorum ve en kısa zamanda cezalandırılmalarını, cezalandırılacaklarını umuyorum.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz Cumartesi günü, 23 Temmuz günü Hatay'ın ana vatana ilhak oluşunun 77'nci yıl dönümüydü. O gün biz Hatay'da çok önemli bir olay gerçekleştirdik, o gün ve dün, 25 Temmuz gecesi, birazdan, benden sonra söz alacak Hatay milletvekili arkadaşlarım da bu konuda size bilgi verecekler.

Mustafa Kemal Atatürk'ün “Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir kalmaz.” düşüncesiyle yola çıkan Hatay mücadelesi, Hatay halkı millî mücadelede çok önemli işler başarmıştır. Örneğin, bilinenin aksine ilk kurşun İzmir'de değil, 19 Aralık 1918 günü Hatay'ın Dört Yol ilçesinde Karakese köyünde Mehmet Kara tarafından atılmıştır. Hatay gerçekten Millî Mücadele'de önemli işler yapmıştır ama Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla birlikte tüm Türkiye'de olduğu gibi Hatay'da millî mücadele, Hatay mücadelesi sona ermemiştir çünkü 1918 Mondros Mütarekesi'nden sonra Fransız işgaline giren Hatay uzun süre -Kurtuluş Savaşı'ndan sonra da- ta ki 1939'a kadar ana vatana ilhak olamamıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün ustaca diplomatik girişimleriyle 27 Ocak 1937'de, Hatay'ın ana vatana ilhaki, Birleşmiş Milletlerin, o zamanki ismiyle Milletler Cemiyetinin onayına sunulmuştur. Daha sonra, 29 Haziran 1939'da Hatay Devleti Cumhurbaşkanı rahmetli Tayfur Sökmen öncülüğünde Hatay Millet Meclisi ana vatana ilhak kararı almış, ertesi gün de 30 Haziran 1939'da bu karar Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanmış, 23 Temmuzda da Türk askeri Hatay'a girmiş ve Hatay'ın ana vatana ilhak süreci tamamlanmıştır.

Bin yıldan bu yana yaşatmakta olduğu barış, kardeşlik ve hoşgörü iklimiyle sadece Orta Doğu'ya değil, bütün dünyaya örnek olacak bir coğrafya olan Hatay'ın, son birkaç yıldır Orta Doğu'da ve özellikle Suriye'de yaşananların da etkisiyle birliği, barışı, kardeşliği tehdit altındaydı ancak Hatay halkı her zaman olduğu gibi, bu konudaki bütün fitnelere rağmen bin yıllık geleneğini bozmadı ve barış, kardeşlik iklimini devam ettirdi.

15 Temmuz darbe girişiminden sonra, geçen cumartesi günü hem Hatay'ın yıl dönümünü kutladık hem de çok önemli bir iş yaptık Hatay'da. Bütün milletvekilleri, Hatay Valimizin önderliğinde, onun girişimiyle bir araya geldik; Hatay'ın bütün belediye başkanları -Büyükşehir Belediye Başkanı dâhil olmak üzere- 3 siyasi partinin, AKP, CHP ve MHP il başkanları bir araya geldik ve bir ortak deklarasyon yayınladık. Bu deklarasyonda öncelikle 15 Temmuz darbe girişimine karşı duruşumuzu ve birlik, dayanışma duygularımızı sergiledik; daha sonra laik, demokratik, sosyal hukuk devleti ilkeleriyle kurulmuş olan cumhuriyetimize sahip çıkacağımızı ifade ettik.

Değerli milletvekilleri, dün de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEVLÜT DUDU (Devamla) – Sayın Başkan, arkadaşlarım da belki isteyeceklerdir, özel bir konu olduğu için bir dakika daha rica ediyorum.

BAŞKAN – Peki, Hatay'a mahsus olarak birer dakika...

Buyurun efendim, bir dakika süre veriyorum.

MEVLÜT DUDU (Devamla) – Yine o gün, deklarasyonla birlikte çok güzel bir karar aldık ve 25 Temmuzda -yani dün akşam- Antakya'da bir Millî Birlik ve Kardeşlik Buluşması gerçekleştirme kararı aldık. Dün akşam Antakya Cumhuriyet Meydanı'ndan bütün dünyaya birlik, beraberlik ve dayanışma duygularımızı haykırdık, demokrasimize, devletimize, milletimize sahip çıkacağımızı Türkiye ve bütün dünyaya hep birlikte ilan ettik.

Ben, burada, bu vesileyle, bu girişime öncülük eden başta Hatay Valimiz Sayın Ercan Topaca olmak üzere bütün Hayat milletvekili arkadaşlarıma, bütün siyasi parti il başkanlarımıza, belediye başkanlarımıza, sivil toplum örgütlerimize şükranlarımı sunuyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Duda.

Gündem dışı ikinci söz, aynı konuda söz isteyen Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Ahrazoğlu. (MHP, AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

2.- Hatay Milletvekili Mehmet Necmettin Ahrazoğlu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Hatay'ın ana vatana katılımının 77'nci yılı ve ülkemizde son günlerde yaşananlar hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına gündem dışı söz almış bulunuyorum, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün üstün dirayeti ve hassasiyeti neticesinde, 27 Ocak 1937'de Cenevre'de toplanan Milletler Cemiyeti Hatay'ın bağımsızlığını kabul etmiş ve bir seçimle Hatay'da çoğunluk tespiti yapılmasına karar vermiştir. Bunun üzerine, 13 Ağustos 1937'de Hataylılar, Türk tarihine geçen bir sadakat örneğiyle, Türkiye Cumhuriyeti devletiyle bir olmayı, onunla birlikte yaşamayı bağımsız bir devlet olmaya tercih ederek Hatay Millet Meclisi üyelerinin tamamının oylarını alarak Hatay 1939'da Türkiye'ye ilhak ederek ana vatana katılmıştır. Hatay'ın ana vatana katılımının 77'nci yılını kutlarken "Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir olamaz." diyen ve "Hatay benim şahsi meselemdir." diyerek Hatay'a olan güvenini ifade eden başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, Hatay Cumhurbaşkanlığı Tayfur Sökmen'i, Hatay Meclis Başkanı Abdülğani Türkmen'i, Hatay Başbakanı Abdurrahman Melek'i, Hatay Devleti Meclis üyelerini ve Hatay'ı o gün bizlere emanet edenlere ve bu uğurda mücadele eden herkesi rahmetle, minnetle anıyor; ruhları şad, mekânlarının cennet olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz günü demokrasimize, aziz milletimizin iradesini temsil eden Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türk milletinin bağrından çıkan Peygamber ocağı ordumuzun ana karargâhına, meşru Hükûmete, kahraman polisimizin birimlerine ve her şeyden önce aziz ve asil Türk milletinin iradesine karşı yapılmak istenen darbe girişimini lanetliyorum. Müsebbiplerinin, bu ortamı hazırlayanların yüce Türk adaleti önünde hesap vermesini, bu olayın tüm detaylarıyla araştırılmasını bekliyorum, Gazi Meclise ve aziz milletimize geçmiş olsun diyorum. Kendi iradesine sahip çıkan kahraman milletimizin demokrasi şehitlerine Allah'tan rahmet, ailelerine ve milletimize başsağlığı diliyorum, böyle bir kara günü milletimizin bir daha yaşamamasını Yüce Rabb'imden niyaz ediyorum.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuzdaki darbe girişiminde Sayın Hatay Valimiz Ercan Topaca Bey'in üstün gayret ve çabaları neticesi Hatay'da görev yapan, vatanına ve milletine bağlı Türk asker ve polisleri ile kadirşinas, hoşgörülü vatan ve millet sevgisiyle yoğrulmuş Hataylı hemşehrilerimizin demokrasiye ve millî iradeye sahip çıkmasıyla Hatay'da darbe teşebbüsüne kalkışmak isteyenler anında etkisiz hâle getirilerek Hatay kara geceyi badiresiz ve sessiz atlattır. Burada, başta Hatay Valimiz olmak üzere, demokrasi ve millî iradeye sadakatle bağlı Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına, emniyet güçlerimize, Hataylı hemşehrilerimize teşekkür ediyorum.

Ayrıca, Hatay Valimizin önderliğinde 25 Temmuz 2016 Pazartesi günü yani dün akşam 20.30'da Antakya Köprübaşı'nda Valilik, Büyükşehir ve 15 ilçe belediye başkanı; AKP, CHP ve MHP il başkanlarının katıldıkları ve Hatay'daki Alevi, Sünni, Hristiyan, Musevi'yle bir bütün olarak düzenlenen Hatay Millî Birlik ve Kardeşlik Buluşması Mitingi yapılmış, bu mitinge her kesim sadece Türk Bayraklarıyla katılarak katkı sağlamıştır.

Bizler, Hatay milletvekilleri olarak, bu mitinge siyasi kimlik ve görüşlerimizi bir kenara bırakarak, devletimizin birlik ve bütünlüğünü, milletimizin kardeşliğini, ülkemizde binlerce yıldır devam eden hoşgörü ve sevgi ortamı ile demokrasimizi tehdit eden iç ve dış mihraklara karşı birlikte hareket etme iradesiyle katıldık. Bizler demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti olan cumhuriyetimize sahip çıkma adına o gün o meydanlardaydık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ahrazoğlu, siz de tamamlayın bir dakikada lütfen.

MEHMET NECMETTİN AHRAZOĞLU (Devamla) – Bu mitingde Hatay'dan tüm ülkemize ve dünyaya "Hatay ve Hataylılar birdir, bir bütündür ve tek bayrak, tek vatan, tek millet olarak biz biriz, bütünüz, birlikte Türkiye'yiz." mesajı verilmiştir. Hatay'daki bu mitingin tüm ülkemize örnek olmasını temenni ediyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP, AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ahrazoğlu.

Gündem dışı üçüncü söz, yine aynı konuda söz isteyen Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Hatay Milletvekili Hacı Bayram Türkoğlu'nun, Hatay'ın kurtuluşunun ve ana vatana katılımının 77'nci yıl dönümüne ilişkin gündem dışı konuşması

HACI BAYRAM TÜRKÖĞLU (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; kadim medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan, her renk, her mezhep, her din ve meşrepten insanın barış içinde bir arada yaşadığı, Millî Mücadele yıllarında Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün “Benim şahsi meselem.” demek suretiyle ehemmiyet verdiği Hatay'ın yetmiş yedi yıl önce ana vatana katılması, genç Türkiye Cumhuriyeti'ne enerji, sinerji veren önemli bir adım olmuştur. Hataylıların ve Hatay Parlamentosunun güçlü iradesiyle alınan ana vatanla bütünleşme kararı, millî birlik ve bütünlüğümüze değer katan, uluslararası camiada ülkemizin barışçı kimliğini öne çıkaran ve saygınlığını artıran bir hadisedir. Barış ve hoşgörü kenti olan güzel Hatay'ımızın ana vatana katılmasının 77'nci yıl dönümünü bir kez daha kutlarken cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile Hatay Cumhurbaşkanı Tayfur Sökmen ve tüm silah arkadaşları başta olmak üzere, vatanımızın birlik ve bütünlüğü için mücadele veren tüm şehitlerimize yüce Allah'tan rahmetler diliyor, tüm Hataylı hemşehrilerimizi ve bütün vatandaşlarımızı en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; malumunuz, 15 Temmuzda “yurtta sulh konseyi” adı verilen küresel üst aklın taşeronu FETÖ terör örgütü güdümlü hain şebekenin Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde uyuyan hücreleri köstebek harekâtıyla uyandırması millî iradeye yönelik darbe teşebbüsü olmuştur. Bu darbe teşebbüsünde ben ve ailem Türkiye Büyük Millet Meclisindeki bombalı saldırıda ve helikopterlerden sıkılan kurşunlarla vurulduk. Bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisinde o gece helikopterlerden sıkılan kurşunlarla aldığımız yaralar, bombadan saçılan şarapnelere yaranmamız, bu alçak darbe kalkışmasında şehit olan ciğerparelerimizin ailelerinin acıları yanında bir hiç hükmündedir. Meydanlarda bu aziz millet destan yazmıştır. Canları pahasına, vatani işgal operasyonuna dur diyen bu aziz milletimi saygıyla selamlıyorum. Onları ne kadar övgüyle ansak, minnetle ansak azdır. Allah hepsinden razı olsun.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün mihmandarlığında Amasya, Erzurum, Sivas kongrelerinde metne yazılan; Laz'ı, Çerkez'i, Türk'ü, Kürt'üyle Sakarya'da bütün bir Türk milleti; Kocatepe'de, şehitlerimizin şehadeti, gazilerimizin yılmaz mücadeleleriyle tescil edilerek temeli atılan millî iradeyi 15 Temmuz itibarıyla ipotek altına alma, derdest etme girişimi, yine aziz milletimizin azim ve kararlılığıyla püskürtülmüştür. Milletten vergisiyle alınan uçaklarla milleti bombalayan, milletten vergisiyle alınan helikopterlerle, silahlarla kamu kurumlarına, vatandaşlarımıza kurşun yağdıran gözü dönmüş canilere karşı, erkeği kadınıyla, genci yaşlısıyla, Alevi'si Sünni'siyle, Türk'ü, Kürt'ü, Laz'ı, Çerkez'iyle tüm Anadolu'da yek vücut Türk milletiyle, hangi görüşe mensup olursa olsun millî iradeye sahip çıkma noktasında milletimizin gücü, tankın gücünün, helikopterin kurşunlarının, o uçaklardan atılan bombaların gücünün üstüne geçmiştir. Yaşasın millet; yaşasın, var olsun Türkiye Cumhuriyeti devleti. O 15 Temmuz gecesinden beri ortaya konulan birlik ve dayanışma tablosu, Malazgirt'ten, Mohaç'tan, Çanakkale'den, Kutülamare'den miras kalan vahdetin, sarsılmaz inancın, çelikleşmiş iradenin en müşahhas örneğidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimiz müsterih olsun, bizim milletimiz büyük bir millet, bizim devletimiz büyük bir devlet. Türkiye Cumhuriyeti devleti dünya durdukça, ebet müddet yaşayacaktır inşallah, bizim varlık sebebimiz de budur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ankara ve İstanbul merkezli başlayan ve münferit olarak başka illerimizde düşük yoğunlukta süren ve başarısızlıkla neticelenen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, siz de bir dakikada tamamlayın lütfen.

HACI BAYRAM TÜRKÖĞLU (Devamla) – ...bu kalkışmanın müsebbipleri en şiddetli şekilde cezalandırılacak ve büyük Türkiye'nin kutlu yürüyüşüne barikatlar kuran, hendekler açan, paralelci şebeke ve artçısı olan diğer terör örgütlerinin kökü kazınacaktır inşallah.

Bu hain saldırıda, darbenin karşısında, milletin ve millî iradenin yanında yer alan yüce Meclisimizin değerli milletvekillerini, başta Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanımız olmak üzere bütün milletvekillerini, siyasi parti genel başkanlarımızı ve hepinizi candan kutluyorum, iyi ki varsınız, Allah hepinizden razı olsun. (AK PARTİ, CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

Tepesinde darbeci alçakların F16'ları sorti yaparken milletin içinde, milletiyle birlikte darbeye meydan okuyan, milletin adamı, Başkomutan Recep Tayyip Erdoğan'ın şahsında, bu ikinci millî mücadelenin isimli ve isimsiz kahramanlarına en kalbî şükranlarımı sunuyorum. Alçak FETÖ ve taşeronluğunu yaptığı küresel akıl bilsin ki Türkiye'nin merhameti...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HACI BAYRAM TÜRKÖĞLU (Devamla) - ...ne kadar ali ise gazabı da o kadar şiddetlidir. Türkiye'ye yönelik bu işgal girişiminin bedelini ağır ödeyeceklerdir. 15 Temmuz darbe teşebbüsünü canlarını feda ederek demokrasi bayramına dönüştüren aziz milletimize sonsuz teşekkürler ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Türkoğlu.

HACI BAYRAM TÜRKÖĞLU (Devamla) – Şehitlerimizi tekrar rahmetle, minnetle anıyor, gazilerimize, yaralılarımıza acil şifalar diliyor, hepinizi en derin saygı ve sevgilerimle selamlıyorum. (AK PARTİ, CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Tüm Hatay milletvekillerimizi, siyasi partileri bizler de tebrik ediyoruz. Bütün sivil toplum kuruluşlarını, aziz milletimizin her bir ferdi darbeye karşı göstermiş olduğu bu kararlı birlikten dolayı biz de tebrik ediyoruz, kutluyoruz.

Sayın milletvekilleri, sisteme giren sayın vekillerimiz var.

İlk 15 sayın vekile birer dakika süreyle 60'a göre söz vereceğim.

Sayın Şimşek, Sayın Tezcan, Sayın Özkan, Sayın Gökçe, Sayın Deligöz, Sayın Arslan, Sayın Durmuşoğlu, Sayın Gündoğdu, Sayın Atıcı, Sayın Emir, Sayın Özdemir, Sayın Benli, Sayın Gürer, Sayın Havutça ve Sayın Gündoğdu.

Sayın Şimşek, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası demokrasiye sahip çıkan bütün vatandaşlara teşekkür ettiğine ve Mersin'de 2014 yılında TÜRK EĞİTİM-SEN'li olduğu için görevden alınanların göreve iade edilmesini beklediğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası siyasi görüşü ne olursa olsun demokrasiye sahip çıkan bütün vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum. Bu memleketin ekmeğini yiyip, suyunu içip bu milletin aldığı uçaklarla, tanklarla kendi halkını bombalayanları lanetliyorum. Bu olaylardan gerekli dersleri çıkarmamızı ve sadece seçim bölgem olan Mersin'de 2014 yılında TÜRK EĞİTİM-SEN'li olduğu için görevden alınan 197 okul müdürü ve müdür yardımcısı olmak üzere haksız yere görevden alınan bütün öğretmenlerin göreve iade edilmelerini ve şeffaf bir yönetim gösterilerek Hükümetin bütün vatandaşlarımızı kucaklamasını bekliyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Tezcan...

2.- Mersin Milletvekili Yılmaz Tezcan'ın, 15 Temmuz günü bir grup FETÖ terör örgütü mensubu terörist tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminde şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ve Boğaziçi Köprüsü'nün isminin "15 Temmuz Şehitler Köprüsü" olarak değiştirilmesine ilişkin açıklaması

YILMAZ TEZCAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

15 Temmuz günü bir grup FETÖ terör örgütü mensubu terörist tarafından gerçekleştirilmeye çalışılan, milletimizin ferasetli duruşuyla engellenen darbe girişimi üzerinden on bir gün geçti. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum.

Bu süreçte bazı yaralı kardeşlerimize ve yakınlarına Ankara Numune Hastanesinde geçmiş olsun ziyaretlerinde bulduk. Çok acı, dramatik, iç burkan, sağlık durumları yanında bir o kadar da dik duran onurlu, vakur ve yiğit insanların kahramanlık hikâyelerini dinledik, gözlerimiz yaşardı ama geleceğe ve bu vatana ait ümitlerimiz daha da güçlendi. Allah hepsinden razı olsun.

Ayrıca, Boğaziçi Köprüsü'nün 15 Temmuz Şehitler Köprüsü olarak isminin değişmesi hayırlı olsun. Seçim bölgem olan Mersin'de de Cumhuriyet Meydanı'nda ve tüm ilçe meydanlarımızda demokrasi nöbetimize devam eden tüm hemşehrilerime de huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

3.- Denizli Milletvekili Cahit Özkan'ın, milletin, hain FETÖ terör örgütünün yargı önünde en ağır şekilde cezalandırılmasını ve tek vatan, tek bayrak, tek devlet ve tek millet ülküsüyle demokratik, sivil anayasanın hayata geçirilmesini istediğine ilişkin açıklaması

CAHİT ÖZKAN (Denizli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

FETÖ terör örgütünün hain, kalleş darbe teşebbüsü Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın dik duruşu ve liderliğinde, aziz Meclisimizin milletimizle, 79 milyon tek yürek ortaya koyduğu mücadeleye püskürtülmüştür. Artık Çanakkale ruhu gibi, Kocatepe ruhu gibi bir 15 Temmuz millî irade ve millî mücadele ruhu vardır. Milletimiz on iki günden beri meydanlarda millî irade nöbeti tutmaya devam etmektedir. Meydanların Meclisimizden bir talebi vardır: Öncelikle hain FETÖ terör örgütünün yargı önünde, tek tek tutuklanarak en ağır şekilde cezalandırılmasını, FETÖ terör örgütü üyelerinin tüm yargı, Silahlı Kuvvetler, MİT, Emniyet ve diğer tüm kurumlardan ayıklanarak ihraç edilmesini, aziz milletimizin yeniden böyle hain kalkışmalara karşı tek vatan, tek bayrak, tek devlet ve tek millet ülküsüyle demokratik, sivil anayasasının hayata geçirilmesini istemektedir. Millî iradeyi, bedenini siper eden aziz milletimizi şükran ve minnetle selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gökçe...

4.- Ağrı Milletvekili Cesim Gökçe'nin, 15 Temmuz gecesi gerçekleştirilmeye çalışılan hain planın, başta Cumhurbaşkanının, tankların önüne kendini siper eden milletin, kahraman polisin ve Hükümetin dik duruşuyla bertaraf edildiğine ilişkin açıklaması

CESİM GÖKÇE (Ağrı) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye, 15 Temmuz gecesinde tarihin en canî, en vahşî, en alçak saldırısını yaşamıştır. Ülkemizi, milletimizi yok etmeye, parçalamaya, sokakları kan gölüne dönüştürmeye, iç savaş çıkarmaya, Türkiye'yi örgüt devletine dönüştürmeye dönük hain plan başta Sayın Cumhurbaşkanımızın, tankların önüne kendisini siper eden aziz milletimizin, kahraman polisimizin, milletimizin ve Hükümetimizin dik duruşuyla bertaraf edilmiştir. Türkiye'nin en büyük düşmanı, ruh hastası Gülen ve teröristleri, bin

yıldan bu yana görmediğimiz türden bir vatan hainliğinin en iğrenç hâlini sergilemiş, milletimizin tanklarını, silahlarını millete çevirerek sokaklarda kendi insanını kurşun yağmuruna tutmuş ve nihayetinde milletimizin sesi olan Meclisi bombalamışlardır. Cumhurbaşkanımızın hayatına kastetmek, Hükûmeti devirmek, Parlamento'yu kapatarak bir cunta rejimi kurmak için gerçekleştirilen bu alçakça saldırı, yıllardır devlet içinde yerleşerek bütün kurumlara sızmış hain FETÖ terör örgütü tarafından Türkiye'ye karşı yapılan en büyük terör saldırısıdır.

BAŞKAN – Sayın Deligöz...

5.- Erzurum Milletvekili Orhan Deligöz'ün, 15 Temmuz 2016 gecesı yapılan hain darbe girişimini lanetle kınadığına, şehitlerin yakınlarının isteklerine kulak verilmesi ve idam cezasının getirilmesi için CHP Grubuna ve Kemal Kılıçdaroğlu'na çağrıda bulunduğuna ilişkin açıklaması

ORHAN DELİGÖZ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz 2016 gecesı yapılan hain darbe girişimini lanetle kınıyorum.

Bu darbe girişimi göstermiştir ki askerî okullarımızın eğitim ve öğretim müfredatında değişiklik yapmamız gerekmektedir. Ayrıca, askerî derslerin dışında fen, matematik, fizik, kimya, Türkçe, tarih ve coğrafya gibi derslerin Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenecek sivil öğretmenler tarafından verilmesi gerekmektedir. Askerî Yargıtay kaldırılmalıdır. Devlet ve millet bütünleşmesine katkı sağlaması ve askerlerin bu yüce Türk milletini tanıması açısından askerî lojmanların lağvedilmesi ve diğer kamu görevlileri gibi halkın arasında ev kiralararak kalmaları gerektiğini düşünmekteyim.

Erzurum Narman'dan özel harekât polisi şehit polis Fırat Bulut'un babası Şinasi Bulut CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun önünü kesip "İdam istiyoruz, ne olur sesimize kulak verin." diye yalvardığında ben de yanlarındaydım. Buradan CHP Grubuna ve Sayın Kılıçdaroğlu'na sesleniyorum: Bu şehitlerimizin yakınlarının seslerine kulak verin, idamın gelmesini sağlayalım...

BAŞKAN – Sayın Arslan...

6.- Denizli Milletvekili Kazım Arslan'ın, demokratik, laik hukuk devletinde dürüst kamu görevlilerinin özlük haklarının korunması, haksızlık ve hukuksuzlukların yaşanmaması için siyasi iktidarı samimi ve titiz davranmaya, başlatılan soruşturmaları yeni bir siyasi kadrolaşmaya dönüştürmemeye çağırıldığına ilişkin açıklaması

KAZIM ARSLAN (Denizli) – Bir haftadır farklı kurumlarda yaşanan görevden alma, uzaklaştırmalar âdeta cadı avına dönüşmüştür. Cumhuriyetçi, sosyal demokrat, Atatürkçü, sendikacı ve haksızlığa her durumda karşı çıkmış birçok kamu görevlisi "FETÖ" adı altında başlatılan soruşturmada gözaltına alınmış ve görevden uzaklaştırılmıştır.

İktidar, her muhalif insana, ayrıntısını araştırmadan görevden aldığı her kamu görevlisine karşı daha dikkatli hareket etmelidir. Bunların olmaması için, başta Başbakan ve bakanlar olmak üzere, irticai faaliyetleri olmadığı açıkça ortada olan kamu görevlilerini derhâl görevlerine iade etmelidir. Demokratik, laik hukuk devletinde kamu görevi üstlenmiş dürüst insanların özlük haklarının korunması, güvencelerinin ve çalışma olanaklarının sağlanması, haksızlık ve hukuksuzlukların yaşanmaması için siyasi iktidarı samimi ve titiz davranmaya, başlatılan soruşturmaları yeni bir siyasi kadrolaşmaya dönüştürmemeye çağırıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

7.- Ordu Milletvekili Metin Gündoğdu'nun, FETÖ üyesi darbeci vatan hainlerinin demokrasi dışı girişimlerinin milletin kararlılığı ve vatan sevgisiyle bertaraf edildiğine ilişkin açıklaması

METİN GÜNDOĞDU (Ordu) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

FETÖ üyesi darbeci vatan hainleri milletin iradesini hiçe sayarak, millete kurşun sıkarak, milletin Meclisini bombalayarak demokrasimizi ayaklar altına almaya çalışmışlardır. Bu hainlerin demokrasi dışı girişimleri asil milletimizin kararlılığı ve vatan sevgisiyle bertaraf edildi. Asker ocağı peygamber ocağıdır, bu ocağa nifak tohumu eklemek isteyen güruhlar kendi sonlarını hazırlamış oldular. "Namlusunu millete döndüren tanka selam durmam." diyerek iradesine sahip çıkan, sokakları dolduran 78 milyona minnettar olduğumuzu belirterek sözlerimi istiklal şairimiz Mehmet Akif Ersoy'un söylediği gibi "Tükürün cephe-i lâkaydına Şark'ın, tükürün/Kuşkulansın, görelim, gayreti halkın, tükürün/Tükürün milleti alçakça vuran darbelere/Tükürün onlara alkış dağıtan kahpelere!" diye yüce Meclisi selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

8.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 15 Temmuz darbe girişiminin püskürtülmesinden sonra yapılması gerekenin hukuk içerisinde kalınarak bu yapıyla mücadele etmek olduğuna ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz darbe girişimi, başta siyasi partiler olmak üzere, Türkiye'de demokrasiden yana bütün güçlerin ortaklaşa mücadelesiyle püskürtülmüştür. Ancak, bundan sonra yapılması gereken, AKP iktidarının Hükûmetini pekiştirmek yerine demokrasiyi pekiştirmeye çalışmak ve hukukun üstünlüğünü sonuna kadar yaşama geçirmeye çalışmak olmalıdır. Olağanüstü hâl kanunu ancak olağanüstü hâlin gerektirdiği durumlar için kanun hükmünde kararname çıkartma yetkisi vermişken, en son çıkartılan 667 sayılı Kanun Hükmünde Kararname bu sınırı son derece geniş biçimde aşmış ve vicdanları ve hukuku yaralamıştır.

Şu hâliyle yapılması gereken, hukuk içerisinde kalınarak ve insanların başta yaşam ve vücut bütünlüğü hakkı olmak üzere bu yapıyla mücadele edilmesi ve gerekiyorsa da Meclisin gerekli hukuk içerisinde önlemler almasıdır.

BAŞKAN – Sayın Atıcı...

9.- Mersin Milletvekili Aytuğ Atıcı'nın, alçakça tezgâhlanan darbe girişimini bir kez daha lanetlediğine ve olağanüstü hâl uygulamasının antidemokratik olduğuna ilişkin açıklaması

AYTUĞ ATICI (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, alçakça tezgâhlanan darbe girişimini bir kez daha yüksek sesle lanetliyorum. Bununla birlikte, darbelerin ve uzantılarının zamanında kimler tarafından ve nasıl desteklendiğinin düşünülmesi gerektiğini hatırlatıyorum ve hatırlatmaya da devam edeceğim. Darbelere karşı olduğunu söyleyenler, geçmişte Fethullahçı yapılara yaptıkları yardımlar nedeniyle aklanamazlar.

Darbe girişimi ardından ilan edilen olağanüstü hâl uygulaması antidemokratiktir. FETÖ'yle hiçbir ilişkisi olmayan birçok öğretmen, akademisyen, memur ve yargı mensubu görevden el çektirilmiş, bir kısmı da tutuklanmıştır. Amirler, temiz olduklarına emin oldukları kişileri "FETÖ'cü damgası yerim." diye koruyamamaktadır. Yargıçlar, "FETÖ'cü damgası yerim." diye salıverilme kararı verememektedir. Bu durum tehlikelidir ve acilen önlem alınmalıdır.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

10.- İstanbul Milletvekili Sibel Özdemir'in, iktidar partisine, muhalefet partilerine ve Millî Eğitim Bakanına, nitelikli, bilimsel ve laik bütüncül bir eğitim sistemini inşa etmeye başlama çağrısında bulunduğu ilişkin açıklaması

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz darbe girişimi, sadece yargı, ordu ve emniyetteki kurumsal çöküşü ayyuka çıkarmamış, bunların yanında biz Cumhuriyet Halk Partililerin on dört yıldır bıkmadan, usanmadan uyardığımız, en büyük çöküşün yaşandığı alanlardan birinin de eğitim kurumunda olduğu ortaya çıkmıştır. Son süreçte 21 bin öğretmen, 22 bin Millî Eğitim personeli olmak üzere, bugün itibarıyla toplam 43 bin kişi açığa alınmıştır.

İktidar partisine, muhalefet partilerine ve Sayın Millî Eğitim Bakanına, başta 4+4+4 eğitim sisteminin yeniden ele alınması olmak üzere, nitelikli, bilimsel ve laik eğitim sistemi temelinde Millî Eğitim Bakanlığını ve bütüncül bir eğitim sistemini birlikte konuşma, uzlaşma ve inşa etmeye başlama çağrısında bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Benli...

11.- İstanbul Milletvekili Fatma Benli'nin, olağan zamanlara tutunmanın tek yolunun birlik ve beraberliği devam ettirmek olduğuna ilişkin açıklaması

FATMA BENLİ (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçen hafta Meclis olağanüstü hâl ilan etti çünkü olağan zamanlardan geçmiyoruz. Olağan bir dönemde olsaydık tankları sadece çizgi filmlerden ya da televizyonlardan görecek olan 8 yaşındaki Görkem Mert Atalay ailesiyle bulunduğu araç tankın altında ezildiği için bugün hastanede olmazdı. Olağan zamanlardan geçseydik Vatan Caddesi'nde sırtından vurulan Adil Büyükcengiz'in ya da Borsa önünde kaşının ortasından vurulan Fatih Satır'ın ve onlar gibi 264 tane şehidimizin cenazesine katılmak zorunda kalmazdık. Olağan zamanlardan geçseydik Meclisimiz savaş uçakları tarafından bombalanmaz, helikopterler tarafından taranmazdı.

Bu vesileyle, Meclis bahçesinde vurulan Hacı Bayram Türkoğlu Vekilimizin eşine -helikopterle vurulduğu için- ve onunla beraber yaralanan 2 bine yakın yaralımıza da şifa diliyorum ve o gün Mecliste olan AK PARTİ'li, CHP'li, MHP'li milletvekillerimize, bugün hâlen meydanlarda olan bütün milletvekillerimize ve bütün partilere teşekkür ediyorum.

Olağan zamanlara tutunmamızın tek yolu bu birlik, beraberliği devam ettirmek.

BAŞKAN – Sayın Güler...

12.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası Niğde'de 6 şehit verildiğine, tekrar benzer olayların yaşanmaması için başta Parlamento olmak üzere herkesin kendine düşen sorumluluğu yerine getirmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası Niğdemiz 6 şehit vermiştir. Şehitlerimizden Ömer Halisdemir darbe gidişatını değiştirenlerdendir. Bor Çukurkuyu'da babası Hasan Hüseyin Halisdemir ve ağabeyi Doğan Halisdemir'i ziyaret ettim. Ankara'da şehit olan polis memurumuz Varol Tosun'un babası Yılmaz Tosun'a, İstanbul'da şehit olan polis memurumuz Kemal Tosun'un babası Süleyman Tosun'a ve veteriner hemşehrimiz Ramazan Konuş'un ailelerine bu hafta ziyaretlerde buldum.

Aileler çocuklarıyla gurur duyuyorlar ama herkesin de tabii bir beklentisi var. Gelecekte ülkemizin benzer durumları da yaşamaması için herkesin hoşgörüsüyle, samimi olarak, siyasetin de kendi kurumsal yapısında karşılıklı hoşgörü ve anlayışla geleceği kurgulamasını temenni ediyorlar.

Bu bağlamda, tüm şehitlerimizi rahmetle anıyorum. Ülkemizin tekrar benzer olayları yaşamaması için de herkesin kendine düşen sorumluluğu, başta Parlamentomuz olarak yerine getirmesinin gerekliliğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Havutça...

13.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, 15 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişimini ve darbeci hainleri lanetlediğine ve darbeye karşı direnmek için şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

NAMIK HAVUTÇA (Balıkesir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz gecesi yaşanan darbe girişimini ve darbeci hainleri lanetliyoruz. 15 Temmuz gecesi, savaşlarda bile bombalanamayan, millî iradenin tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisini bombalayan hainleri tarihimiz ve ulusumuz unutmayacaktır, affetmeyecektir.

Darbeye karşı, diktaya karşı direnen ve yaşamını yitiren şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Biz, her şart ve hâlde demokrasiyi, özgürlükleri, laik cumhuriyetimizi savunduk ve savunmaya devam edeceğiz. Tüm siyasi partilerin demokrasi paydasında buluşması, 1923'te Büyük Atatürk tarafından temelleri atılan cumhuriyetin ve halkımızın onu sahiplenmesiyle rüşdünü ispat etmiştir.

Bundan sonra da bu demokratik uzlaşma anlayışıyla, halkımızın sorunlarının çözülmesinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde aynı anlayışın sürdürülmesini temenni ediyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gündoğdu...

14.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, 15 Temmuz darbe girişimini bir kez daha nefretle kınadığına, toplumsal dayanışmanın daha iyi sergilenmesi, normalleşmenin sağlanması ve demokrasinin güçlendirilmesi için gereken adımların atılmasının herkesin önceliği olması gerektiğine ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Cumhuriyet Halk Partililer olarak bizler, seçmeninden genel başkanlığına kadar darbelerden en büyük sıkıntıyı çekmiş, genel başkanı, milletvekilleri cezaevlerine atılmış, işkenceler görmüş, yaşamları sonlandırılmış, partisi kapatılmış bir siyasi anlayışın devamıyız. Bu anlayışla, millî iradeye, parlamenter sisteme, demokrasiye ve özgürlüklere karşı alçakça yapılmış 15 Temmuz darbe girişimini bir kez daha nefretle kınıyorum.

Vatanımıza, demokrasimize kasteden şer odaklarının kirli planlarını bozguna uğratmak için, en kısa sürede, toplumsal dayanışmanın daha iyi sergilenmesi, normalleşmenin sağlanması ve demokrasinin daha iyi güçlendirilmesi için gereken adımların atılması hepimizin önceliği olmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Son, Sayın Bektaşoğlu, buyurun.

15.- Giresun Milletvekili Bülent Yener Bektaşoğlu'nun, Türk tarih biliminin önemli değerlerinden Profesör Doktor Halil İnalıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine ve 15 Temmuzdaki darbe girişimi sonrasında halkın bu yönde ortaya koyduğu tavır ve anlayışın doğru okunması ve buna uygun davranılması gerektiğine ilişkin açıklaması

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Çok teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de dün kaybettiğimiz Türk tarih biliminin önemli değerlerinden Profesör Doktor Halil İnalıcık'a Allah'tan rahmet diliyorum, ruhu şad olsun.

Sayın Başkan, halkımızın meydanlardaki şanlı direnişi partimizin organizasyonu ile Taksim'de düzenlenen partilerüstü özelliklere sahip bir mitingle taçlandırıldı; düzenleyenleri, katkıda bulunanları, katılanları kutluyorum, teşekkür ediyorum.

Şunu artık kesin ve net olarak biliyoruz ki halkımız, canı ve kanı pahasına da olsa cumhuriyet ve demokrasiye sahip çıkıyor, bunun dışında her şeyi reddediyor; diktaliğe, cemaat örgütlenmelerine, darbenin her türlüyle oluşturulmak istenen yönetim şekillerine asla onay vermiyor. Tüm bunların üzerinde bir millî mutabakat sağlandı. 15 Temmuzdaki darbe girişimi sonrasında halkımızın bu yönde ortaya koyduğu tavır ve anlayışı doğru okumalı, buna uygun davranmalı ve gereğini yapmalıyız. Bu kaostan çıkmanın tek yolu, uyum ve iş birliği içinde hukukla, temel hak ve özgürlüklerle güçlendirilmiş, eksiksiz ve tam bir demokrasiyi kurum ve kurullarıyla oluşturmaktır. Türkiye, çatışmayla, kavgayla, karıştırmayla, bölünme ve parçalanmayla, farklılıkları ayırıştırılmayla bir şey elde edemiyor, aksine çok şey kaybediyor.

Çok çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Akçay, sisteme girmişsiniz, iki dakika süreyle söz vereceğim.

Buyurun.

16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz girişiminin Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bir klik tarafından gerçekleştirildiğine ve teşebbüsün Türk Silahlı Kuvvetlerinin tamamına mal edilemeyeceğine, Fethullahçı terör örgütüyle mücadele ederken PKK terör örgütüyle mücadelenin de arka plana atılmaması gerektiğine, Mardin Derik'te 3 polis ve Diyarbakır Silvan'da 1 askerinin şehit düştüğüne, Türk ve dünya tarihinin önemli bilim adamlarından biri olan Profesör Doktor Halil İnalıcık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz terör saldırısı ve darbe girişimi sonrasında Türkiye olarak kritik bir eşikten geçiyoruz. Devletin en temel kurumlarına yıllarca sinsice, yasa dışı yollarla sızan Fethullahçı terör örgütünün kamu kurumlarından tamamen temizlenmesini beklediğimiz bir dönemden geçiyoruz. FETÖ'nün özellikle Türk milletinin göz bebeği, peygamber ocağı Türk Silahlı Kuvvetlerine sızarak burada darbe girişiminde bulunabilecek bir etkiye ulaşması, üzerinde düşünülmesi gereken acı bir durumdur. Bununla birlikte özellikle dikkat edilmesi gereken husus, 15 Temmuz girişiminin Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bir klik tarafından

gerçekleştirildiği ve teşebbüsün Türk Silahlı Kuvvetlerinin tamamına mal edilmemesi ve edilemeyeceği gerçeğidir. Türk askerinin şeref ve onuru, vatan ve millet sevgisi hiç kimse tarafından asla tartışılmamalıdır. Türk Silahlı Kuvvetlerinin ülkemizin güvenliği için bir an önce moral ve motivasyonunun güçlendirilmesi gerekmektedir ve ayrıca zaman geçmeden komuta kademesinin de düzenlenmesi gerekiyor. Bir taraftan Fethullahçı terör örgütüyle mücadele ederken PKK terör örgütüyle mücadelenin de arka plana atılmaması gerekir. Dün Mardin Derik'te 3 polisimiz ve Diyarbakır Silvan'da 1 askerimiz terör örgütü PKK'nın saldırısı sonucu şehit düşmüştür. Türk Silahlı Kuvvetlerinin teröre karşı mücadele iradesi bazı odaklar tarafından dizginlenmek isteniyor. Çözüm süreci sonrasında yaşadığımız sorunları 20 Temmuz 2015'ten itibaren terör saldırılarıyla acı bir şekilde öğrendik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, bir dakikada tamamlayın lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - 15 Temmuz olayları nedeniyle Silahlı Kuvvetlerin kışladan çıkamamasıyla terör örgütünün ülkemize yine silah ve mühimmat yığıldığı haberleri kamuoyuna yansımaktadır. Hükümetin bu hususu dikkatten uzak tutmamasını diliyoruz.

Türk milletinin yetiştirdiği önemli tarihçilerden olan Halil İnalçık Hocamız dün Hakk'ın rahmetine kavuştu. "Şeyhül Müverrihin" yani "tarihçilerin şeyhi" olarak bilinen İnalçık, özellikle Osmanlı tarihi üzerine verdiği eserleriyle Türk tarihi ve dünya tarihinin önemli bilim adamlarından birisidir. Halil İnalçık tarihçi kimliğiyle bilgiyi üreten ve yeniden yorumlayan saygın bir bilim adamıdır. Türkiye ve dünyadaki tarihçiler araştırmalarını ona bakarak yönlendirmişlerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Farklı dillerde yazdığı 1.200'ü aşkın eseriyle Halil İnalçık Osmanlı tarihçiliğinde yolumuzu bulmaya vesile olan rehber niteliğindedir. Tarih onu eserleriyle yaşatacaktır.

Merhum İnalçık'a Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve büyük Türk milletine başsağlığı diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Akçay.

Sayın Baluken, iki dakika süre veriyorum, buyurun.

17.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, idam tartışmaları, basın-yayın üzerindeki süre avı, kamusal alanda suçlu-suçsuz demeden yapılan tasfiye operasyonları, olağanüstü hâl ilanı ve Meclisin baypas edilmesi tutumunun vazgeçilmesi gereken uygulamalar olduğuna, İmralı'da Öcalan üzerinde hâlâ yürütülen tecridi kınadıklarına ve bu tecritten bir an önce vazgeçilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, 15 Temmuz darbe girişimini buradan bütün siyasi parti grupları olarak çok açık bir siyasi tavırla kınamıştık, lanetlemiştik ve bu darbe zemininden çıkış için de yapılması gereken temel ilkeleri ve belirlenecek olan temel politikaları ortaya koymuştuk. Biz, Halkların Demokratik Partisi olarak bu darbe zemininden çıkmanın en temel yolunun demokrasi, insan hakları, hukuk devleti ve toplumsal barış temelinde ortaya konacak olan politikalarla ve uygulamalarla mümkün olacağını ifade etmiştik. Aradan geçen zaman süreci içerisinde siyasi iktidarın hâlâ yaşanan süreçten doğru dersler çıkarmadığına dair bazı kaygılarımızı ve endişelerimizi belirtmek durumundayız. İşkence görüntüleri, idam tartışmaları, basın-yayın üzerindeki süre avı, kamusal alanda suçlu-suçsuz demeden yapılan tasfiye operasyonları, olağanüstü hâl ilanı ve bu OHAL ilanı kapsamında ülkeyi kanun hükmünde karamamelerle yönetme anlayışı, anayasal denetimin tamamen devreden çıkarılması ve Meclisin baypas edilmesi tutumunu bu darbe zemininden çıkış açısından kesinlikle çözümleyici görmediğimiz gibi, vazgeçilmesi gereken uygulamalar olarak da buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

Özellikle, darbe zeminine bu ülkeyi savuran Kürt meselesindeki çatışmalı sürecin bir an önce devreden çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz. Yeniden bir müzakere ortamının oluşması, siyasetin diyalog kanallarıyla, Kürt meselesi başta olmak üzere Türkiye'nin temel meselelerinin ele alınmasına acil ihtiyaç olunan bir dönemden geçtiğini düşünüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Baluken, lütfen tamamlayın bir dakikada.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bu anlamda, elimizde 28 Şubat darbe gününde açıklanmış olan Dolmabahçe mutabakatı gibi son derece de değerli bir çalışma var. Ya orada belirtilen demokratik ilkeleri, demokrasi manifestosunu belirleyen temel maddeleri kabul edeceğiz ya da maalesef, 28 şubatları bir darbeler tarihi olarak önümüzde görmeye devam edeceğiz. Bu anlamda, özellikle, İmralı'da Sayın Öcalan üzerinde hâlâ yürütülen tecridi kınadığımızı, bu tecritten bir an önce vazgeçilmesi gerektiğini, ailesi, avukatı ya da bağımsız bir heyetin hızla, darbe akşamı ve darbe sonrası İmralı'da neler yaşandığını tespit etmesi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – ...ve Sayın Öcalan'ın sağlık koşullarıyla ilgili kamuoyuna temel bilgilendirmenin yapılmasının önemli olduğunu hatırlatıyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun, size de iki dakika süre veriyorum.

18.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, dünyaca ünlü tarihçi Profesör Doktor Halil İnançık'a Allah'tan rahmet dilediğine ve Hatay'ın ana vatana katılışının 77'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben iki dakikayı kullanmam Başkanım, teşekkür ederim.

Milletimizin başı sağ olsun. Bütün dünyada saygınlığı tescil edilmiş, binlerce öğrencinin bilim hayatına kazandırılmasına katkı sağlamış, tarihimizin günümüze objektif yansımalarına bir ömür vermiş Halil İnalıcık Hocamızı kaybetmenin derin üzüntüsü içindeyiz. Milletimizin başı sağ olsun. Kendisine Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. İnşallah mekânı cennet olsun diyoruz.

Öte yandan, Hatay milletvekillerimizin kürsüden ifade ettiği gibi, Hatay'ımızın ana vatana katılması Türkiye Cumhuriyeti'nin gücüne güç katmış, ulusal birlikteliğimizi perçinlemiştir. Dönemin Hatay Cumhurbaşkanı, Meclis Başkanı'na rahmet diliyorum. Bu vesileyle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak bütün Hataylı hemşehrilerimize saygı ve sevgilerimizi iletiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Altay.

Sayın İnceöz...

19.- Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz'ün, birlik ve beraberliğe katkı sunan herkese yürekten teşekkür ettiğine, Profesör Doktor Halil İncancık'a Allah'tan rahmet dilediğine, Lozan Antlaşması'nın 93'üncü yıl dönümüne, darbe girişiminde ve terörle mücadelede şehit olanlara Allah'tan rahmet, yaralılarına da acil şifalar dilediğine ilişkin açıklaması

İLNUR İNCEÖZ (Aksaray) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle, ülkemiz 15 Temmuz gecesi Fethullahçı terör örgütünün üniforma giymiş teröristleri tarafından içeriden ve dışarıdan aldıkları destekle bir darbe girişimine maruz kalmıştır. Savaş uçaklarının, helikopterlerin, tankların uzun namluları tüm sokaklarda ve millî iradenin tecelligâhı olan Meclisin de hedef hâline getirildiği, milletimizin, ülkemizin geleceğinin hedef hâline getirildiği darbe girişimine karşı milletimiz topyekûn, gerçekten yekvücut bir mücadele vermiştir ve bu mücadele hâlen meydanlarda millî iradeye sahip çıkan milletimizin azmiyle, kuvvetiyle de devam etmektedir. Burada, Sayın Cumhurbaşkanımıza, Başbakanımıza, bakanlarımıza ve o gece bu Parlamentoda bulunan milletvekillerimize, Meclis Başkanımıza da ben yürekten teşekkür ediyorum. O günkü birlik ortamının, birlik ve beraberlik ikliminin millî irade söz konusu olduğunda, ülkemiz ve milletimizin geleceği söz konusu olduğunda tek bir duruş sergilemesinin çok önemli olduğu kanaatindeyim. Bu anlamda, bu birlik ve beraberliğe katkı sunan başta aziz milletimiz olmak üzere herkese de yürekten teşekkür ediyorum.

Bununla birlikte, Halil İnalıcık Hocamız Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur; ona da Allah'tan rahmet diliyorum.

Yine, Lozan Antlaşması'nın 93'üncü yıl dönümünde cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal başta olmak üzere o antlaşmanın mimarı olan tüm devlet adamlarımızı da rahmetle anıyorum.

Bu arada, özellikle darbe girişiminde de hayatını kaybeden ve yine terörle mücadelede de hayatını kaybeden -bugün yine bir şehidimiz var- tüm şehitlerimize de Allah'tan rahmet diliyor, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, Profesör Doktor Halil İncancık'a Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Biz de Halil İncancık Hocamıza Allah'tan rahmet diliyoruz, yakınlarına ve tüm milletimize başsağlığı diliyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Meclis araştırması açılmasına ilişkin üç adet önerge vardır ve önergeleri ayrı ayrı okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 25 milletvekilinin, cezasını tamamlayarak cezaevinden çıkan ve hükümlülük niteliği ortadan kalkan eski hükümlülerin topluma adaptasyonu çerçevesinde yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/273)

Sayı:150

6/1/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Cezasını tamamlayarak cezaevinden çıkan ve hükümlülük niteliği ortadan kalkan eski hükümlülerin yaklaşık yüzde 30'u belli bir süre sonra suç işleyerek tekrar cezaevine dönmektedirler.

Mahkûm olan ve cezasını çeken bir bireyin cezaevinden çıktıktan sonraki maddi durumunun mahkûm olmadan evvelki durumuyla eş düzeyde olması mümkün değildir. Maalesef, ülkemizde istihdam açısından en dezavantajlı kesimlerden biri de eski hükümlülerdir. Bireylerin başta geçimini sağlamak ve hayatını idame ettirmek adına iş bulma olanakları, kendilerine güvenilmemesi ve toplum tarafından çalışma ortamına kabul edilmemeleri sebebiyle oldukça zordur. Şartlı tahliye hususundaki düzenlemeler vesilesiyle tahliyelerde büyük bir artış yaşanması mahkûmların istihdamında yaşanan sıkıntıları daha da artırmaktadır. Ülkemizin ekonomik durumu ve yüksek işsizlik oranının getirdiği olumsuz tabloya bir de bu etmenler eklendiğinde eski hükümlülerin istihdam olanağı bulması neredeyse imkânsızdır.

İstihdamda yaşanan sıkıntıların yanında toplumun eski hükümlülere karşı ön yargılı bakışı, toplumsal ortamlardan

dışlanması bireyin toplumla olan bağlarının gün geçtikçe kopmasına sebep olmaktadır. Maalesef, ülkemizde eski de olsa hükümlüler hayatları boyunca bu hükmü bir sosyal damga olarak taşımaktadır.

Uzmanların belirttiği görüşlere göre, eski mahkûmların gerek toplum hayatına gerekse iş hayatına uyum sağlayabilmeleri ve istihdam olanaklarını elde edebilmeleri için en önemli husus hiç şüphesiz, mahkûmlara cezaevinde verilen eğitim ve psikolojik destektir. Bu sistem başarıyla uygulanırsa hem sosyal yaşamda hem de iş yaşamında diğer insanların kendilerine duyduğu güven de artacaktır. Fakat, ülkemizdeki cezaevlerinde yeterli düzeyde psikososyal destek verilmemektedir. Türkiye'de 294'ü kapalı, 55'i müstakil açık ceza infaz olmak üzere toplam 360 cezaevi bulunmaktadır ve cezaevleri yüzde 100 doluluk oranına sahip olmasına rağmen bu konuda hizmet verecek personel sayısı, Avrupa standartları göz önüne alındığında oldukça yetersiz kalmaktadır.

Yukarıda sayılan gerekçeler göz önüne alınarak, cezasını tamamlayarak cezaevinden çıkan ve hükümlülük niteliği ortadan kalkan eski hükümlülerin topluma adaptasyonu çerçevesinde yaşadığı sorunların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederim.

- 1) Tanju Özcan (Bolu)
- 2) Mustafa Sezgin Tanrıkulu (İstanbul)
- 3) Gülay Yedekci (İstanbul)
- 4) Mehmet Gökdağ (Gaziantep)
- 5) Şenal Sarıhan (Ankara)
- 6) Aylin Nazlıaka (Ankara)
- 7) Ali Şeker (İstanbul)
- 8) Çetin Arık (Kayseri)
- 9) Mevlüt Dudu (Hatay)
- 10) Nurhayat Altaca Kayışoğlu (Bursa)
- 11) Kadim Durmaz (Tokat)
- 12) Mahmut Tanal (İstanbul)
- 13) Haydar Akar (Kocaeli)
- 14) Aydın Uslupehlivan (Adana)
- 15) Çetin Osman Budak (Antalya)
- 16) Ahmet Akın (Balıkesir)
- 17) Namık Havutça (Balıkesir)
- 18) Onursal Adıgüzel (İstanbul)
- 19) Devrim Kök (Antalya)
- 20) Melike Basmacı (Denizli)
- 21) Erkan Aydın (Bursa)
- 22) Ceyhun İrgil (Bursa)
- 23) Lale Karabıyık (Bursa)
- 24) Kazım Arslan (Denizli)
- 25) Orhan Sarıbal (Bursa)
- 26) Tur Yıldız Biçer (Manisa)

2.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 25 milletvekilinin, deri sektörünün sorunlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/274)

Sayı: 149

6/1/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Düşük ücretler, iş güvencesiz çalışma, işsizlik, iş kazaları, meslek hastalıklarına kurban gitme, insanlık dışı çalışma koşulları ve benzeri gibi sorunlar tüm işçilerin ortak sorunlarıdır. Elbette bu ortak sorunlara ek olarak her iş kolunun kendine özgü, işin niteliğinden kaynaklı sorunları da vardır.

Bugün Türkiye'de, deri işletmelerinde çalışarak yaşamını sürdürmeye çalışan deri işçilerinin kangren haline gelmiş

sorunları bulunmaktadır. Deri üretiminin ve işçiliğinin doğduğu ve ilk gelişmelerini kaydettiği yer Avrupa iken bu sektör giderek Asya'ya ve Latin Amerika'ya doğru kaymış ve özellikle hayvancılığın gelişkin olduğu bölgelere yönelmiş durumdadır.

Türkiye deri üretiminde gerek Avrupa'da gerekse de dünyada üst sıralarda bulunmaktadır. Sanayicilerin üretimi artırmak ve sektördeki diğer üreticilerle rekabet edebilmek için makinelerde yeni teknolojiler kullanmaya başlamasıyla birlikte işler geçmişe oranla kolaylaşmış görünse de bu durum işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını olumlu anlamda çok da değiştirmemiştir. Daha az zamanda daha az kişiyle daha fazla üretmeye devam eden deri işçileri, kötü çalışma koşulları, sigortasız çalışma, taşeronlaşma, düşük ücretler, zorunlu fazla mesailer gibi sorunların yanı sıra bir yandan da sağlık sorunlarıyla boğuşmaktadır. Üstelik yüzlerce deri işçisi, her an yakalanabilecekleri meslek hastalıkları ve sağlık sorunları konusunda hiçbir bilgiye sahip değildir.

Büyük ve ağır derilerle çalışan işçilerin hemen tamamı özellikle bel ve sırt ağrılarından şikâyetçidir. Özellikle tıraş ve kavaleta işlemleri sırasında parmak ve kol kopmaları biçiminde iş kazalarının varlığı da bu fabrikalarda ciddi bir tehlike oluşturmaktadır.

İçinde buldukları ortam, işçilerin çok erken yaşlarda KOAH, astım gibi akciğer hastalıklarına yakalanmasına sebep olmaktadır. Asitler, amonyak ve krom gibi kimyasallar nedeniyle kanser riski ciddi oranlardadır. Tüm bunlar nedeniyle hayatlarını ya da sağlıklarını kaybeden işçilerle dolu bu sektörde, kan ve can karşılığında, deri patronlarının kesesine her gün aralıksız artı değer akmaktadır.

Deri fabrikalarında, ıslak ve yağlı zeminlerden ötürü düşmelerden kaynaklı kırıklar, çıkıklar, burkulmalarla beraber yine ıslak zeminlerde çalışılırken elektrik çarpmaları da bu olumsuzluklara eklenmektedir.

Deri budanırken kullanılan keskin bıçaklar, derileri işlemek için kullanılan makineler ise kesilmeler, sıkışmalara ve kopmalara neden olmaktadır.

Tabaklama işinde, hayvan postlarının üst derileri çıkartılırken enfeksiyon kapma olasılığı sürekli bulunmaktadır. Çünkü hayvan postunda birçok mikroorganizma bulunmaktadır.

Tetanos, şarbon, brusella gibi hastalıklar, tabaklama sırasında deriden kapılabilecek hastalıkların en önemlileridir. Bunların oluşmasını engellemek için kullanılan kimyasallar da işçilerin sağlığı açısından büyük bir tehlike oluşturmaktadır.

Deri işçilerinin de en önemli sorunlarından olan geçici işçilik yaygınlaştırılmıştır. Belirsiz süreli iş sözleşmesi, belirli süreli iş sözleşmesi, kısmi çalışma, telafi çalışma, taşeron işçi çalıştırma, çağrı usulü çalıştırma gibi aslında kısmen daha önceden var olan uygulamalar yasayla birlikte genelleştirilmiştir.

Dericilik sektörünün yaygın olduğu bölgelerden bir tanesi de Bolu'nun Gerede ilçesidir. Bu ilçemizde dericilik sektöründe faaliyet gösteren 130 iş yeri bulunmakta, yaklaşık 2.500 işçi de bu iş yerlerinde çalışmaktadır. İşçilerin çok önemli bir kısmı kayıt altına alınmadığı gibi, İş Kanunu'nun sağladığı haklar dahi kendilerine tanınmamaktadır.

Deri işçileri 2012 yılında iş koşullarının iyileştirilmesi için âdeta isyan etmişler, güvenlik güçlerinin sert müdahalesiyle olaylar yatıştırılmıştır.

Aileleriyle birlikte yaklaşık 10 bin kişilik bir grubu temsil eden bu işçilerimiz, yetkili mercilerden gereken ilgiyi beklemektedirler.

Genelinde ülkemizde faaliyet gösteren tüm deri sektöründe ve özelinde Gerede ilçemizde dericilik sektörünün sorunlarının ortaya konulması, yaşanan sıkıntılara son vermek için hangi önlemlerin alınabileceği ve çalışan işçilerimizin sorunlarının giderilmesi yolunda yapılacak çalışmaların oluşturulabilmesi için Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

- 1) Tanju Özcan (Bolu)
- 2) Kadim Durmaz (Tokat)
- 3) Gülay Yedekci (İstanbul)
- 4) Mevlüt Dudu (Hatay)
- 5) Aylin Nazlıaka (Ankara)
- 6) Aydın Uslupehlivan (Adana)
- 7) Şenal Sarıhan (Ankara)
- 8) Mehmet Gökdağ (Gaziantep)
- 9) Nurhayat Altaca Kayışoğlu (Bursa)
- 10) Mustafa Sezgin Tanrıkulu (İstanbul)
- 11) Mahmut Tanal (İstanbul)
- 12) Çetin Osman Budak (Antalya)
- 13) Ali Şeker (İstanbul)
- 14) Çetin Arık (Kayseri)
- 15) Haydar Akar (Kocaeli)

16) Ahmet Akın	(Balıkesir)
17) Namık Havutça	(Balıkesir)
18) Onursal Adıgüzel	(İstanbul)
19) Devrim Kök	(Antalya)
20) Melike Basmacı	(Denizli)
21) Erkan Aydın	(Bursa)
22) Ceyhun İrgil	(Bursa)
23) Lale Karabıyık	(Bursa)
24) Kazım Arslan	(Denizli)
25) Orhan Sarıbal	(Bursa)
26) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)

3.- Bolu Milletvekili Tanju Özcan ve 24 milletvekilinin, patates üretiminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/275)

Sayı: 148

Tarih: 6/1/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Patates, anavatanı Güney Amerika olan bir bitkidir. Ülkemize yaklaşık yüz elli yıl kadar önce Kafkaslardan ve Avrupa'dan gelmiştir. Bugün yurdumuzun hemen her yerinde, özellikle Doğu ve Orta Anadolu'da yaygın olarak üretilmektedir. Çeşitli iklim koşullarına kolaylıkla adapte olabildiği gibi, dünyanın pek çok bölgesinde ekonomik olarak yetiştirilebilmektedir.

Yumruları, nişasta halinde karbonhidrat, protein, çeşitli vitaminler başta olmak üzere önemli besin maddeleri içermektedir. Tahıllardan sonra insan beslenmesinde önemli bir paya sahiptir. Ucuzluğu, birim alandan fazla verim sağlanması, besin değerinin yüksek oluşu, sindirim kolaylığı, çeşitli şekillerde kullanılması ve her çeşit iklimde yetişmesi sebebiyle bugün hemen hemen tüm dünya ülkeleri tarafından da yetiştirilmekte ve tüketilmektedir.

Ülkemizde patates üretimi son yıllarda 4-4,5 milyon ton arasında üretilmektedir. 2014 yılında Bolu'da 84.461 dekar alanda 280.735 ton patates üretimi yapılmıştır. Dekara düşen patates üretimi ise 3.324 kilo olmuştur. Bolu, ülkemizde patates üretimi yapılan Niğde, Nevşehir, Afyonkarahisar'la birlikte en çok üretim yapan illerden bir tanesidir.

Bilindiği gibi, 1/12/2011 tarihinde Bitki Pasaportu Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelikle çiftimizi kayıt altına almak ve vergi sisteminin içine sokmak amaçlanmaktadır. Yönetmelikte ayrıca yemeklik patates üretiminin üç yılda bir, tohumluk patates üretiminin de dört yılda bir dikimi öngörülmektedir.

Geçimini patates üretiminden sağlayan çiftçilerimiz girdi masraflarının oldukça fazla olması ve kredi borçlarından dolayı ürününü değerinin altında satmakta, bu da fiyatlarda kırılmalara yol açmaktadır.

Yine üreticilerimiz açısından önemli bir sorun üretim maliyetinin yüksekliğidir. Patates üretim maliyetini artıran önemli unsurlardan biri olan elektrik fiyatının yüksek olması da çözülmesi gereken bir sorundur.

Üretimin en üst seviyeye çıktığı eylül ve ekim aylarında yüksek oranda su ihtiva eden patatesin özel koşullarda depolanması gerekmektedir. Depolama maliyetinin yüksekliğinden dolayı üretici ürününü düşük fiyatla elden çıkartmak zorunda kalmaktadır.

Genelinde ülkemizde, özelinde ise Bolu ilimizde üretimi yapılan patates bitkisinin üretim aşamasından başlamak suretiyle yaşanan sıkıntıların tespiti ve kalıcı çözüm yollarının belirlenmesi konusunda Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

1) Tanju Özcan	(Bolu)
2) Aylin Nazlıaka	(Ankara)
3) Gülay Yedekci	(İstanbul)
4) Şenal Sarıhan	(Ankara)
5) Mustafa Sezgin Tanrıku	(İstanbul)
6) Ali Şeker	(İstanbul)
7) Çetin Arık	(Kayseri)
8) Mevlüt Dudu	(Hatay)
9) Nurhayat Altaca Kayışoğlu	(Bursa)
10) Mehmet Gökdağ	(Gaziantep)

11) Kadim Durmaz	(Tokat)
12) Mahmut Tanal	(İstanbul)
13) Haydar Akar	(Kocaeli)
14) Aydın Uslupehlivan	(Adana)
15) Çetin Osman Budak	(Antalya)
16) Ahmet Akın	(Balıkesir)
17) Namık Havutça	(Balıkesir)
18) Devrim Kök	(Antalya)
19) Melike Basmacı	(Denizli)
20) Erkan Aydın	(Bursa)
21) Ceyhun İrgil	(Bursa)
22) Lale Karabıyık	(Bursa)
23) Kazım Arslan	(Denizli)
24) Orhan Sarıbal	(Bursa)
25) Tur Yıldız Biçer	(Manisa)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önergeler gündemdeki yerlerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki ön görüşmeler sırası geldiğinde yapılacaktır.

Şimdi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının iki tezkeresi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonu üyesi ve Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın, Avrupa ve Avrupa-Atlantik Entegrasyonundan sorumlu Gürcistan Devlet Bakanı David Bakradze'nin vaki davetine icabetle 14-15 Temmuz 2016 tarihlerinde Batum'da gerçekleştirilecek Batum Uluslararası Konferansı-Gürcistan'ın Avrupa Yolu konulu konferansa katılmasına ilişkin tezkeresi (3/813)

21/7/2016

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa ve Avrupa-Atlantik Entegrasyonundan sorumlu Gürcistan Devlet Bakanı David Bakradze'nin vaki davetine icabetle 14-15 Temmuz 2016 tarihlerinde Batum'da gerçekleştirilecek Batum Uluslararası Konferansı-Gürcistan'ın Avrupa Yolu konulu konferansına Dışişleri Komisyonu Üyesi ve Rize Milletvekili Sayın Osman Aşkın Bak'ın katılması hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

İsmail Kahraman

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Diğer tezkereyi okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sakarya Milletvekili ve Aksakallar Konseyi üyesi Mustafa İsen'in, Türk Konseyi Genel Sekreterliğince 18-19 Ağustos 2016 tarihlerinde Kazakistan'ın başkenti Astana'da düzenlenecek olan Aksakallar Konseyi 11'inci Toplantısı'na katılmasına ilişkin tezkeresi (3/814)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türk Konseyi Genel Sekreterliğince 18-19 Ağustos 2016 tarihlerinde Kazakistan'ın başkenti Astana'da düzenlenecek olan Aksakallar Konseyi 11'inci Toplantısı'na Sakarya Milletvekili ve Aksakallar Konseyi Üyesi Mustafa İsen'in katılması hususu, 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 9'uncu maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

İsmail Kahraman

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Böylece tezkereler kabul edilmiştir.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, AK PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Mustafa Elitaş, Mehmet Naci Bostancı, İlnur İnceöz, Bülent Turan ve Mehmet Muş'un, ülkemize, milletimize, millî iradeye, ortak değerlerimize ve demokrasimize karşı TSK içindeki çeşitli kademelerdeki hücrelerin kendilerine ülkenin ve milletin korunması için emanet edilmiş silahlar marifetiyle gerçekleştirdiği organize, planlı ve silahlı terörist darbe girişiminin nedenleri ile bu sürecin bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla; CHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Levent Gök, Engin Altay ve Özgür Özel'in, 15 Temmuz tarihinde parlamenter demokrasiye karşı gerçekleştirilen darbe girişimine sürükleyen olayların araştırılarak demokrasinin onarılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Çağlar Demirel ve İdris Baluken'in, 15 Temmuz darbe girişiminin araştırılarak böyle girişimlerin bir daha yaşanmaması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; MHP Grubu adına Grup Başkan Vekili Erkan Akçay'ın, 15 Temmuz darbe girişiminin ve yaşanan vahim olayların sebep ve sonuçlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla vermiş oldukları Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulun 26 Temmuz 2016 Salı günü birleşiminde sunuşlarda okunmasına ve ön görüşmelerinin birleştirilerek aynı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

26/7/2016

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 26/7/2016 Salı günü yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

İsmail Kahraman

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

İlnur İnceöz	Engin Altay
Adalet ve Kalkınma Partisi	Cumhuriyet Halk Partisi
Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili
İdris Baluken	Erkan Akçay
Halkların Demokratik Partisi	Milliyetçi Hareket Partisi
Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili

Öneri:

Fethullahçı terör örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimiyle bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; AK PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Mustafa Elitaş, Mehmet Naci Bostancı, İlnur İnceöz, Bülent Turan ve Mehmet Muş'un ülkemize, milletimize, millî iradeye, ortak değerlerimize ve demokrasimize karşı TSK içindeki çeşitli kademelerdeki hücrelerin kendilerine ülkenin ve milletin korunması için emanet edilmiş silahlar marifetiyle gerçekleştirdiği organize, planlı ve silahlı terörist darbe girişiminin nedenleri ile bu sürecin bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla; CHP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Levent Gök, Engin Altay ve Özgür Özel'in 15 Temmuz tarihinde parlamenter demokrasimize karşı gerçekleştirilen darbe girişimine sürükleyen olayların araştırılarak demokrasimizin onarılması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; HDP Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Çağlar Demirel ve İdris Baluken'in 15 Temmuz darbe girişiminin araştırılarak böyle girişimlerin bir daha yaşanmaması amacıyla alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla; MHP Grubu adına Grup Başkan Vekili Erkan Akçay'ın 15 Temmuz darbe girişiminin ve yaşanan vahim olayların sebep ve sonuçlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla vermiş oldukları Meclis araştırması önergelerinin Genel Kurulun 26 Temmuz 2016 Salı günü (bugünkü) birleşiminde okunması ve görüşmelerinin birleştirilerek yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Danışma Kurulu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, çok kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Baluken, bir dakika efendim.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, Halkların Demokratik Partisi olarak İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan'a babasının vefatı nedeniyle başsağlığı dilediklerine ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Aykut Erdoğan'ın babasının vefat haberini üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz, Halkların Demokratik Partisi olarak milletvekili arkadaşımıza, ailesine ve Cumhuriyet Halk Partisi camiasına başsağlığı dilekelerimizi iletmek istiyorum.

Aynı zamanda, yaşamını yitiren Halil İnalıcık için de, değerli bilim adamı için de bütün sevenlerine, öğrencilerine, ailesine ve tüm halkımıza başsağlığı dileklerimi iletmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Önergeler

1.- Kocaeli Milletvekili Haydar Akar'ın, (2/839) esas numaralı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/52)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/839) esas numaralı Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınması hususunda gereğini emir ve müsaadelerinize arz ederim. 26/07/2016

Haydar Akar

Kocaeli

BAŞKAN – Evet, teklif sahibi Kocaeli Milletvekili Sayın Haydar Akar.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Uğur Bayraktutan konuşacak.

BAŞKAN – Sayın Bayraktutan buyurun.

Bir milletvekili adına Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan.

Süreniz beş dakikadır.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında bu madde üzerinde Haydar Akar konuşacaktı, ben başka bir konuyu konuşacaktım.

REŞAT PETEK (Burdur) – İmdada yetiştin.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Evet, imdada yetiştim.

Ama ben yine bildiğim konuyu konuşacağım müsaade ederseniz o da şu: O akşam, darbe girişiminin olduğu akşam, Parlamente'ye ilk gelen milletvekillerden bir tanesiyim. Burada diğer siyasi partilerden de değerli milletvekili arkadaşlarım vardı, Sayın Bakanla da beraber bir mahzende -mahzende demeyeyim- bir yerde sabaha kadar bekledik, oranın da ne kadar kötü bir yer olduğunu gördük. Ama gelinen tabloda bin yıl düşünsem, değerli milletvekilleri, yüce Meclisin, Parlamente'nin bombalanacağı aklımın ucundan geçmezdi.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ben de oradaydım.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) – Evet, Ramazan Bey de oradaydı, değerli milletvekilleri, tek tek sayarsam 50'nin üzerinde milletvekili vardı, burada olamayanlar vardı, yüreği burada olan milletvekili arkadaşlarım vardı, hepsini şükranla anıyorum. Bu konuda yüce Parlamento, Gazi Meclis olduğunu bir kere daha tescil etti.

Ben, dün bir televizyon programında söyledim, burada bir kere daha ifade edeyim değerli arkadaşlar, o da şudur: Burada, yüce Meclisin, Parlamente'nin arkasında "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." diyor. 26'ncı Dönem açısından karşı tarafa da bir tabela asmamız lazım, ona da "Söz konusu olan vatansa gerisi teferruattır." dememiz lazım. Böyle bir Meclis tablosuyla karşı karşıya kaldık. O nedenle bu çok önemlidir. Bana göre, Meclis bu anlamda önemli bir sınavdan geçmiştir.

Ben aslında bu konuşmayı yapmadan evvel -Sayın Bakan eğer beni lütfeder dinlerse... Adalet Bakanı beni dinlememekte ısrar ediyor. Aslında avukatlar iyi konuşur, dinlemiyorsa demek ki bizde bir problem var- Sayın Bakan önce sizinle konuşmak istiyordum ama bu konuşma birden, aniden geldi. Bunu sizinle paylaşmak istiyorum. Bakın, darbe girişiminin olduğu akşam Artvin'de de ilginç olaylar oldu Sayın Bakan. Bunu geçen Orman ve Su İşleri Bakanımıza da arz ettik ama sizin de bilmenizi istiyorum.

Özellikle, bakın, darbelerden eğer bir kent çok zorluk çekmişse bu kentlerin başında Artvin geliyor değerli milletvekili arkadaşlarım. 12 Eylül 1980 darbesinde gerçekten hemen hemen her eve bir piyango vurmuştur Artvin'de. O darbenin olduğu tarihlerde ben 16-17 yaşlarındaydım, gençtim, çocuktuk daha doğrusu, darbenin ne olduğunu bilmiyorduk. Evler basıldı, insanları aldılar; kış vakti Çoruh'a, soğuk sulara saktular, işkencelerle öldürdüler. Artvin öğretmen okulu bir işkence merkezi hâline dönüştürüldü. O nedenle, biz 12 Eylül darbesinin ne olduğunu bilen bir nesilden geliyoruz. Eğer bunu bir parti olarak da anlatmamız gerekiyorsa Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanlığını, onun kurumlarını, partinin bütün kimliğini bir anlamda

hapsettiler değerli arkadaşlarım. O nedenle, biz darbelerin ne olduğunu bilerek, mağduriyeti yaşayarak buraya geldik.

Şimdi, bir olayı paylaşmak istiyorum Sayın Bakan. Bunu özellikle Adalet Bakanı olarak sizin bilmenizde yarar var. Bakın, 9 tane isim sayacağım Hopa'da. Bu isimler: Ziya Civelek, Savaş Taner Topal, Volkan Aydın, Ufuk Akbıyık, Erkin Koray Civelek, Akın Yılmaz, Çağdaş Taylant Yılmaz, Mehmet Çelik ve Tanju Topal. 9 genç, pırl pırl çocuk, Sayın Bakan. Büyük bir hukuki hata yapılmış burada, gerçekten büyük bir hukuki hata yapılmış. Yani, bir kent düşünün, bir kentte insanları paldır küldür o akşam... Tabii, insanlar doğal olarak -halkımızın göstermiş olduğu refleks gibi- Hopa'da da sokağa çıkıyorlar neden böyle bir darbe girişimi yapıldı diye.

Daha ilginç olan olay: Tabii, sürekli olarak bir toplumsal uyanışın olmuş olduğu, devrimci tabanın yoğun olduğu bir kent Hopa. Hopa'da da insanlar sokağa çıkınca polis de halkı sokağa davet ediyor, bunlar şaşırıyorlar çünkü yıllardır Hopa'da gençler sokağa çıkıyorlar, polis bugüne kadar bunların önüne engel koyuyor niye sokağa çıkıyorsunuz, neden böyle demokratik eylemleri gösteriyorsunuz diye. Şimdi, o akşam böyle bir refleks ortaya çıkınca gençler şaşırıyorlar ve diyorlar ki: "Acaba ne oldu bu ülkede?" Onlar da aslında darbeye karşılar, darbe karşıtı söylemler geliştirmek istiyorlar ama ne yazık ki güvenlik görevlilerinin bu tavrını görünce, tepki gösterince "Vay efendim, sizler de bu darbe girişimiyle alakalı FETÖ terör örgütüne destek veriyorsunuz." diye kalkıyorlar apar topar... Savcı da burada biraz aceleci davranıyor -ışgüzarlık gösteriyor demiyorum yani kullandığım kelimelere dikkat etmek istiyorum- o akşam bir cadı avı başlatılıyor, 12 genç derdest ediliyor, ifadeleri alınıyor, savcılığa götürülüyor, polise götürülüyor ve bu 12 gençten 3'ü ilk aşamada serbest bırakılıyor, itiraz üzerine serbest bırakılıyor; 9 genç ne yazık ki şu anda Artvin Kapalı Ceza ve Tutukevinde tutuklu olarak bulunuyorlar.

Çok önemli bir hukuki hatayla karşı karşıyayız değerli milletvekili arkadaşlarım. 9 genç, 15 Temmuz tarihinden bugüne kadar Sayın Bakan, tutuklu olarak bulunuyorlar. Gerçekten büyük bir hukuki hata var, öyle büyük bir hukuki hata ki Artvin'de, Hopa'da, bulunduğumuz yerlerde gerçekten büyük bir rahatsızlık var. Bunu savcıya avukatlar anlattı, anlatamadılar. Aileleri ben tanıyorum, çocukları tanıyorum; inanılmaz bir tablo var.

Siz yöre milletvekili olarak benim bu konudaki samimiyetime inanıyorsanız lütfen Sayın Bakan bunu bir not alın. İlgili cumhuriyet savcısıyla konuşmanın zor olduğunu biliyorum, olayın yargıya intikal ettiğinin bir hukukçu olarak da farkındayım ama gerçekten tarihsel bir hukuki hatayla karşı karşıyayız. Bu gençlerin özgürlüklerine bir an önce kavuşmasını yüce Meclis, yüce Parlamento aracılığıyla sizlere ifade ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, önerinin teklif sahibi Sayın Akar buyurdular.

Buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

Size de beş dakika süre vereceğim.

HAYDAR AKAR (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 15 Temmuzda yapılan alçakça girişimi lanetlediğimi ifade etmek istiyorum ve 15 Temmuzdan sonra sağlanmış olan Türkiye'deki toplumsal mutabakatın da aynı şekilde devam etmesini, Türkiye'nin ihtiyacı olan kanunları mutabakata vararak, ihtiyaçları belirleyerek birlikte çıkarmamızı temenni ediyor ve diliyorum.

Evet, bugün getirdiğim konu, aslında, belki günün anlam ve manasına uygun değil ama Meclis de bir taraftan yasama görevlerini yerine getirmelidir diye düşünüyorum. Bunu yaparken de komisyonda görüşülmeyen ama kırk beş gün geçtikten sonra, 37'nci maddeye göre Meclis Genel Kuruluna sunmayı düşündüğüm bu kanun teklifinin, özellikle bizim bölgelerimiz için yani bizim bölge derken Kocaeli gibi bölgeler için, sanayinin çok geliştiği bölgeler için elzem bir ihtiyaç olduğunu belirtmek istiyorum.

Evet, çok sayıda sanayi kuruluşu var ve sanayi ilerledikçe yeni yeni sanayi tesislerine ihtiyacımız olduğu ortaya çıktığında, onunla beraber gelen problemleri de ortadan kaldırmak zorundayız. Geçen hafta, yatırımı teşvik eden kanunu Meclisten geçirdik. Yatırımları teşvik etmek yetmiyor, bu sanayi kuruluşlarının getirmiş olduğu tehlikeleri de hep beraber bertaraf etmemiz gerekiyor. Nedir bunlar? En büyüğü, özellikle bizim bölgemizde yaşanan, sanayi yangınları. Sanayi yangınları, gerçekten, bizim bölgemizdeki gibi petrokimya tesisleri olan, rafinerileri olan, ağır sanayi olan, boya sanayisi olan ve yanıcı maddesi yüksek olan bu sanayi kuruluşlarının yarattığı tehlikeler. Buna en basit örneği de 17 Ağustos 1999'da yaşanan Marmara depreminden örnek vermek istiyorum. Marmara depreminde rafinerimizin birinde yangın çıktı, etrafı tanklarla doluydu ve bölgedeki tüm insanlar korkudan bölgeyi boşaltmak zorunda kaldılar; hatta, devletin kamu kurum ve kuruluşları da bölgenin boşaltılması konusunda yayınlar yaptılar ve vatandaşları tahliye ettiler. Ama enkazlar altında yüzlerce vatandaşımız vardı. İnanın, bölge tahliye edildiği için bu vatandaşlarımıza ulaşamadık ve birçok arkadaşımızı, kardeşimizi orada kaybettik, o arkadaşlarımıza ulaşamadığı için, bölgeye müdahale edilemediği için.

Şimdi, böyle bir tehdit dururken, orada dev akaryakıt tankları, LPG tankları, amonyak tankları dururken burada oluşabilecek bir kazaya normal itfaiye teşkilatlarımızla yani şehir yangınına söndürmek için kullandığımız, evlerdeki, binalardaki yangını söndürmek için kullandığımız itfaiye teşkilatlarıyla müdahale etmek durumunda kalıyoruz. Böyle olunca da bazen günlerce süren yangınlar vuku buluyor. Sadece depremde değil, bakın, depremden sonra, sadece bu yılın ilk yedi ayında yine büyük bir rafineride yangın, Plastikçiler Organize Sanayisinde kimyasal madde yangını, organize sanayi çeltik fabrikası yangını, boyahane fabrikası yangını, otomobil tamirhanesi yangını, metal fabrikası yangını ve başka yerde yine bir kimya fabrikası yangınıyla karşı karşıya kaldık. Gerçekten profesyonel bir yangın ekibi, özel teçhizatlı bir ekip olsaydı inanın bu yangınlar büyümeden, çevreye zarar vermeden, vatandaşın canına zarar vermeden, yine o sermayeyi oraya koyan iş adamının malına zarar vermeden çok hızlı bir şekilde söndürülebilirdi.

Bu kanun teklifini bunun için hazırladık. Teklifimiz, burada, organize sanayi bölgelerinin yoğun olduğu bölgelerde,

özellikle bizim gibi 12 tane organize sanayi bölgesinin ve yüzlerce, binlerce fabrikanın olduğu bölgelerde özel teçhizatlı itfaiye teşkilatının kurulmasıdır. Bu teklifin içerisinde uçağı var, helikopteri var, özel teçhizatı var. Bunların gerçekten de elzem olduğunu düşünüyorum. İşte 15 Temmuzda bir darbe girişimiyle karşı karşıya kaldık hepimiz, Meclisimiz bombalandı yani "Kurucu Meclis" dediğimiz, "Gazi Meclis" dediğimiz Meclisimiz bombalandı, çeşitli yerler bombalandı, Emniyet Müdürlüğümüz bombalandı; ola ki akıllarına gelip bir tanesi rafineriye bir bomba atsaydı, Allah korusun, Kocaeli bölgesinde ayakta kalan ya da canını kurtaran bir vatandaşımız kalmayacaktı arkadaşlar. Onun için, bu tedbirleri hem güvenlik anlamında hem de gelecekte orada yaşayan vatandaşların can ve mal güvenliğini garanti altına almak adına bu teklifi sizlerin onayınıza sunuyorum, hep birlikte yapmanın doğru olacağını düşünüyorum. Eğer bu teklif geçerse gerçekten Türkiye'ye ve o bölgelerde yaşayan insanlarımıza faydalı bir iş yapmış olacağımızı düşünüyorum. Eğer bu teklife pozitif oy verirsiniz şimdiden hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılar sunuyorum Genel Kurula. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Alınan karar gereğince sözlü soru önergelerini görüşmüyor ve gündemin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmına geçiyoruz.

AK PARTİ Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Grup Başkan Vekili ve Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı ve Grup Başkan Vekili ve Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Grup Başkan Vekili ve Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un (10/276); CHP Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Levent Gök, Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in (10/277); MHP Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın (10/278); HDP Grubu adına Grup Başkan Vekili ve Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Grup Başkan Vekili ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in (10/279) esas numaralı Fethullahçı terör örgütünün (FETÖ) 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergelerin birlikte yapılarak görüşmelerine başlıyoruz.

Hükümet? Burada.

Şimdi, birlikte görüşülecek olan Meclis araştırması önergeleri bilgiye sunulmadığı için sırasıyla okutuyorum.

Buyurun.

A) Meclis Araştırması Önergeleri (Devam)

4.- AK PARTİ Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

15 Temmuz 2016 Cuma günü ülkemize, milletimize, millî iradeye, demokrasimize, ortak değerlerimize karşı, organize, planlı ve kapsamlı bir terörist darbe girişimine kalkışılmıştır. TSK içinde çeşitli kademelerdeki hücrelerin marifetiyle, millet ve ülkenin korunması için kendilerine emanet edilmiş silahlarla bu kalkışmada bulunan teröristlerin ihanet girişiminin nedenleri ile böyle bir sürecin bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis araştırılması açılması konusunda gereğini arz ederiz.

Mustafa Elitaş	Mehmet Naci Bostancı	İlknur İnceöz
Kayseri	Amasya	Aksaray
Grup Başkan Vekili	Grup Başkan Vekili	Grup Başkan Vekili
Bülent Turan	Mehmet Muş	
Çanakkale	İstanbul	
Grup Başkan Vekili	Grup Başkan Vekili	

Gerekçe:

15 Temmuz 2016 gecesi, Türk Silahlı Kuvvetlerinin içine yerleşmiş bir terörist grup organize, kapsamlı bir darbe girişiminde bulunmuştur. Her terör yöntemini kullanan kesim gibi halk nezdinde bir karşılığı olmayan, bu yüzden iradesini ülkeye egemen kılmak için şiddet yöntemlerini devreye sokmak isteyen bu terörist grup hepimizin yakından takip ettiği şu türden bir planı yürürlüğe koymuştur: Başta Sayın Cumhurbaşkanımıza karşı suikast, korku ve panik yaratmak amaçlı yol kesmeler, ulaşım ve iletişime mani olma çabaları, direnmeye kalkacak sivil kesimlere karşı saldırılar, psikolojik etki yaratmaya dönük olarak Meclisi, millet iradesinin tecelligâhını uçakla ve helikopterle bombalama ve ateş altına alma, devleti temsil eden ve terörist saldırıya karşı duracak stratejik güvenlik birimlerine karşı da silahlı, stratejik donanımlı girişimler...

Eldeki mevcut veriler, bir süredir Millî Güvenlik belgelerinde ve hukuk zemininde "paralel devlet yapılanması terör örgütü" olarak vurgulanan ve çeşitli tedbirler alınan yapının Türk Silahlı Kuvvetleri içinde organize olmuş çete elemanlarının bu

darbe girişimini gerçekleştirdiği istikametindedir. Elbette hukuki ve adli çalışmalar bu konudaki bilgileri sahilliğe kavuşturacak, olaya ilişkin daha kapsamlı bir değerlendirmeyi ortaya koyacaktır.

Bu darbe girişimi 1960, 1971, 1980, 1997, 2007 yıllarında yaşanan kimi sonuca ulaşmış darbe ve girişimlerden çok daha farklı bir karaktere sahiptir. Burada karşı karşıya olduğumuz yapı, yaklaşık elli yıllık bir süre içinde devletin çeşitli birimlerine sızan, taraftarlarının önünü açmak için her türlü gayrimeşru yöntemi kullanan, örgütlenmesi itibariyle olağanüstü bir gizliliğe sahip, zayıflığını telafi için en stratejik yerleri hedefine alan bir niteliğe sahiptir. İdeolojik örgütlenmesi ise sosyoekonomik temelli, çıkar esaslı ancak hemen bunların yanında halkımızın İslami değerlerini istismar ederek bir sempati halesi doğurmaya çalışırken taraftarları için de bânîni, transandantal öğelerle süslenmiş, ruhani bir vecd anlatısı ihmal edilmemiş, böylelikle taraftarlarını her iki dünyaya ilişkin normlarla kuşatmış bir karakter üzerine kurmuştur.

Bu, Türk Silahlı Kuvvetler içine yuvalanmış PDY kliği 15 Temmuz gecesi darbe girişimini üç ana esas üzerine kurmuş gözükmetedir:

- 1) Sayın Cumhurbaşkanımızı denetimleri altına alarak kendileri için tehdit olabilecek sivil direnişini engellemek.
- 2) Medya organlarını kontrol ederek kudret sahibi olduğu izlenimini vermek.
- 3) Meclis ve stratejik devlet kurumlarına saldırıp ele geçirecek psikolojik yıkım yaratmak ve kendi iradesini bunun üzerine tesis etmek.

Hemen ifade etmeliyiz ki bu darbeci kliğin bütün planları akamete uğramış ve gecenin sabahında önemli ölçüde teslim alınmışlardır. Ancak, terör örgütü milletin mukavemetine rağmen geride yüzlerce şehit ve binlerce yaralı bırakmış, devletin en önemli kurumlarının binalarına bombalarla ağır hasar vermiştir.

Bu neticenin sağlanmasında Sayın Cumhurbaşkanımızın kendisine yönelik girişimi bertaraf ederek medya üzerinden milletimizi sivil direnişe çağırması, Sayın Başbakanımızın darbe girişimini afişe ederek milletimizi direnmek için sokaklara çağırması, CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun darbeyi kesin bir dille reddeden ve demokrasiye sahip çıkan tavrı, HDP'nin darbe karşıtı bildirisi, MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin darbeyi reddeden demokrasiye sahip çıkan kararlı tavrı ve yine demokratik kurumların aynı istikametteki açıklamaları çok önemlidir. Keza, televizyon yayın kuruluşlarının ortak bir şekilde darbe karşıtı bir tavırla yayınlarını sürdürmesi ve demokrasiye, halka, millet iradesine sahip çıkan bir yayın akışı planını kararlılıkla sürdürmeleri darbe tehdidinin ortadan kaldırılmasında önemli rol oynamıştır.

Şüphesiz, bu darbenin başarısızlığa uğramasında en büyük pay aziz ve kahraman milletimize aittir. Tüm partilerden vatandaşlarımız darbe girişimini haber alır almaz sokaklara, meydanlara çıkmışlar, darbecilerin tanklarını çıplak elleriyle teslim almışlar, TRT'deki darbeci kliğin egemenliğine son vermişlerdir. Milletimiz, bu kararlı tavırla kendi iradesine sahip çıkmış, düşmana karşı kullanılmak için alın teriyle satın alınan silahları kendisine yönelten bu alçaklığa geçit vermemiştir.

Meclisimizin demokrasiye, millet iradesine ve onun temsilcisi olan kendisine yönelik bu darbe girişimini araştırması, baştan sona sürecin nasıl işlediği, kimlerin ne tür roller üstlendikleri, bu yapılanmanın nasıl organize olduğu vb. konularda bir komisyon kurarak konuyu bütün boyutlarıyla değerlendirmesi önemlidir. Devlet içinde yapılanmış bu tür illegal yapılarla etkin mücadeleyle ilgili alınması gereken her türlü etkili, hukuki ve idari tedbirlerin araştırılması için AK PARTİ Grubu olarak yukarıdaki gerekçeler ışığında araştırma önergemizi yüce Meclisimize sunmaktayız.

5.- CHP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

15 Temmuz 2016 tarihinde parlamenter demokrasimize karşı gerçekleştirilen kalkışmaya uzanan sürece sürükleyen olaylar ile bu darbe girişimi sonrasında demokrasimizin nasıl onarılması gerektiğinin araştırılarak demokrasimize yönelik tehditlerin belirlenmesi ve alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Meclis İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Levent Gök	Engin Altay	Özgür Özel
Ankara	İstanbul	Manisa
CHP Grup Başkan Vekili	CHP Grup Başkan Vekili	CHP Grup Başkan Vekili

Gerekeçe:

Cumhuriyet tarihimizde, değişik dönemlerde askerlerin demokrasiye müdahale ettiği acı olaylara tanık olunmuştur. Darbeler Türkiye'nin sadece çağdaş demokrasiye ulaşma yolculuğunu duraksatmamış, o güne kadar elde edilen kazanımları da geriye götürmüştür. Darbelerin bedelini siyasi partilerle birlikte toplumun tüm kesimleri en ağır şekilde ödemiştir. Ne yazık ki buğüne kadar darbelerle samimi bir şekilde hesaplaşılmamış, dönemsel siyasi çıkarlar bu amacın önüne konulmuştur. Türkiye'de hâlâ 12 Eylül hukukunun hâkim olması darbelerle gerçek bir hesaplaşmaya gidilmediğinin en önemli göstergesidir.

15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen kalkışma da darbeler zemin oluşturan iklimin ortadan kaldırmadığı gerçeğini gözler önüne sermiştir. Kuşkusuz bu durumdan siyaset kurumu da sorumludur. Siyasi iktidarların özgürlükleri kısıtlayan, toplumu baskıyla şekillendirmeyi amaçlayan uygulamaları ülkedeki demokrasi kültürünün gelişmemesine beraberiinde getirmiştir. Baskıcı anlayış, toplumu ayırıştırmaktan ötesinde salbenen siyasi kültürün kök salması darbeler zemin oluşturmuştur. Türkiye'nin hâlâ darbe tehlikesiyle karşı karşıya olmasının en önemli nedenlerinin başında siyasi partilerin özeleştirici kültüründen yoksun olmaları gelmektedir.

Türkiye, 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında çok önemli bir kavşak noktasına gelmiştir. Darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlandırılması parlamenter demokrasimizin bir zaferidir. Siyasi partilerimizin ve medyanın halkımızla birlikte sistemin arkasında durması sayesinde darbe girişimi başarısız kılınmıştır. Bu açıdan darbe girişimi, Türkiye'de siyaset ikliminin yeniden ele alınması noktasında önemli fırsatlar da ortaya koymuştur. Bu aşamadan sonra siyasete hâkim olan gerginliklerin sonlandırılması ve demokrasimizin nasıl onarılması gerektiğinin el birliğiyle ortaya konulması gerekmektedir. Bu noktada tüm siyasi partilerimize çağdaş demokrasinin tesisi noktasında tarihî görev düşmektedir. Toplumun yaşadığı travmalar, ancak siyaset kurumunun el ele vermesiyle onarılabilir.

Darbe girişiminin ülkemizin uluslararası alandaki imajına verdiği zararın giderilmesi için alınması gereken önlemler de öncelikle ele alınmalıdır.

Parlamento üzerindeki vesayet ve darbeye zemin oluşturan nedenlerin tespit edilmesi ile demokrasimizin onarılması noktasında alınması gereken önlemlerin belirlenmesi konularının yüce Meclisimizce ele alınması son derece önem taşımaktadır.

6.- MHP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

15 Temmuz 2016 tarihinde ortaya çıkan darbe girişiminin ve yaşanan vahim olayların sebep ve sonuçlarıyla birlikte araştırılarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek üzere Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzük'ün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına arz ve teklif ederim.

Erkan Akçay

Manisa

MHP Grubu Başkan Vekili

Gerekçe:

15 Temmuz 2016 akşamı Türk Silahlı Kuvvetleri içinden bir grubun darbe yapmak ve yönetimi ele geçirmek amacıyla yaptığı kalkışmayla Türkiye Cumhuriyeti, olağanüstü ve gayrimeşru bir durumla karşı karşıya bırakılmıştır.

Demokrasi ve hukuk dışı bir yaklaşımla yakın tarihimizde Türk milletine büyük acılara ve derin izlere sebep olan askerî darbelerin bir yenisine daha girişilmiş, Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en karanlık gecelerinden birisi yaşanmıştır. 15 Temmuz kalkışmasında Genelkurmay karargâhı işgal edilmiş; emniyet binaları, devlet televizyonu, özel kanallar, istihbarat kuruluşları, yollar, köprüler, havalimanları, askerî üs ve bölgeler ablukaya alınmış ve saldırıya uğramış; tanklar sokaklara çıkmış ve Gazi Meclisimiz 7 kez bombalanmış ve kurşunlanmıştır. Kalkışmaya karşı sokaklarda tepkisini göstermek isteyen vatandaşlarımız darbeciler tarafından açılan ateşlerle hedef alınmıştır. 15 Temmuz 16 Temmuz bağılayan gece 208 vatan evladı şehit olmuş, 1.491 vatandaşımız yaralanmıştır.

Bu kalkışma, yalnızca seçilmiş Hükümet veya milletvekillerini değil, Türk milletinin tamamını, millî iradeyi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bütün kurumlarını hedef almıştır. Bu darbe girişimiyle Türk milletinin birlik ve kardeşliği hedef alınarak ülkemiz bir kaos ortamına sokulmak istenmiştir.

15 Temmuz girişimi demokrasiyi askıya alma, millî iradeyi yok sayma teşebbüsüdür. Bu girişim sadece siyasi iktidara, herhangi bir görüşe, siyasi partiye veya politikaya karşı değil, topyekûn millet iradesine karşıdır. Dolayısıyla, TBMM'deki siyasi partiler, millet iradesinin temsilcisi olarak bu kalkışma girişimine yekvücut karşı durmuştur.

15 Temmuz darbe girişimi, aynı zamanda Türk devletinin maddi ve manevi varlığına yönelmiş bir saldırıdır. Darbe girişiminin olası sonucu,ş Türk devletinin otoritesinin sarsılması olabilecek ve zorlu bir coğrafyada olan Türkiye Cumhuriyeti içeride ve dışarıda çok olumsuz etkileri olabilecek durumlarla karşılaşabilecekti.

15 Temmuz darbe girişimi sonrası kamu yönetiminde yaşanan gelişmeler, darbe girişiminin kamu yönetimine dair gelişmelerin de yakından takip edilmesi gerektiğini göstermiştir. Kalkışma sonrasındaki iki günde 103 general ve amiral, 30 vali, 2 Anayasa Mahkemesi üyesi, 140 Yargıtay üyesi, 48 Danıştay üyesi, 2.745 hâkim ve savcı, 7.899 polis, 614 jandarma, 47 kaymakam ve çok sayıda askerî personel gözaltına alınmıştır.

Darbe girişimi sonrasında bu denli çok sayıda kamu personelinin gözaltına alınması 15 Temmuz darbe girişiminin dün-buğün-yarın perspektifiyle araştırılması gerektiğini zorunlu kılmaktadır. Özellikle darbe girişiminde bulunan askerî personelin Türk Silahlı Kuvvetlerine kurulan Ergenekon ve Balyoz davaları gibi kumpaslarla tasfiye edilen subay ve astsubaylardan boşalan kadrolara yükseltilen askerî personelin darbe girişiminde yer alması önemle incelenmesi gereken bir durumdur.

Sonuç olarak, Türk demokrasisi yeni bir darbe girişimiyle karşı karşıya kalırken Türk milleti iradesine sahip çıkmış, demokrasi dışı tavır ve arayışlara engel olmuştur.

Türk milletinin ortak geleceği hukuk ve demokrasidir. TBMM; demokrasiye, parlamenter sisteme, anayasal sisteme bağlı olarak darbe ve darbeciliği Türk siyasetinin lügatinden silmelidir. Bu çerçevede başta darbeciler olmak üzere bu kişilerin darbe yapma güç ve iradesini elde etmelerine vesile olan unsurlarla "ama'sız, fakat'sız, lakin'siz" mücadele edilmesi gerekmektedir. TBMM'nin siyasi görüş farklılıklarını bertaraf ederek 15 Temmuz darbe girişiminin bütün süreçlerini Meclis araştırma komisyonu vasıtasıyla sebep ve sonuçlarıyla araştırması gerekmektedir. Bu araştırma TBMM'nin Türk siyasetine karşı tarih ve hukuk önündeki bir görevidir.

7.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

15 Temmuz 2016 tarihinde yaşanan darbe girişiminin tüm boyutları ile araştırılması ve böylesi girişimlerin bir daha yaşanmaması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Çağlar Demirel
HDP Grubu Başkan Vekili

İdris Baluken
HDP Grubu Başkan Vekili

Gerekçe:

15 Temmuz 2016 saat 22.00 sularında başlayan darbe girişimi süresince yaşanan olaylar sonucu yapılan resmî açıklamalara göre 104'ü asker olmak üzere 265 kişi yaşamını yitirmiş, 1.440 kişi de yaralanmıştır.

Kurumlarını demokratikleştirmeyen, haklar ve özgürlüklerini geliştirmeyen, denge-denetleme mekanizmalarını demokratik olarak şekillendirmeyen, vesayet ilişkileri üzerinden işleyişe sahip olan ve demokratikleşme sürecini toplumun bütün alanlarına yansıtamayan bütün ülkeler darbe riskiyle her zaman karşı karşıyadır. 12 Eylül Anayasası'na ve kurumlarına bağlı işleyişin sürekli olarak bir darbe ürettiği açıktır. Demokratikleşme sürecini yaşamayan ve demokratik olmayan hiçbir uygulama ve politika böylesi bir Anayasa altında darbe zihniyeti üretiminden başka bir şey değildir.

7 Haziran Meclisine gerçekleştirilen darbe ve halkların iradesinin tanınmaması, 7 Haziran Meclisinin lağvedilmesi süreci, demokratik siyasete ve halk iradesine karşı bir darbeydi. Halk iradesinin tanınmaması üzerine yaşananlar, demokratikleşme süreci eksiklikleri nedeniyle Türkiye'nin karanlık geçmişiyile yetişen ve yok edilmeyen güçlerin tekrar sahneye çıkmasına sebep olmuştur. Temmuz ayından bu yana bölgede ortaya konulan savaş politikaları sonucunda kentler yıkıldı, binlerce insanımız göç etmek zorunda kaldı, birçok yurttaşımız da yaşamını yitirdi. Bu yıkım bölgelerinde insanlığa karşı suçlar işlenmesine rağmen bir cezasızlık politikası olarak askere dokunulmazlık zırhı getirildi. Yıllar öncesinden başlayarak Türkiye'de darbe mekaniğinin işler olduğunu ve canlı bir organizma olarak her an icraya geçebileceğini ifade etmemize rağmen Hükümet uyarılarımıza kulak tıkamış, gerekli demokratikleşme adımlarını atmamıştır.

1 Kasım seçimleri sonrasında demokratik siyaset alanının daraltılması süreci dokunulmazlıklarının kaldırılmasıyla devam etmiş, halk iradesine bir kez daha darbe vurulmak istenmiştir.

Şüphesiz ki bu sürece gelene kadar yaşananlar 15 Temmuzda darbe girişiminde bulunanları da güçlendirmiştir. Demokratik siyasetin gerilediği yerde darbe zihniyetinin ve darbeci güçlerin örgütleneceği zemin gelişmektedir. Yasama, yürütme ve yargı erkleri arasındaki ayrılığın silikleşmesi, şehirlerin yıkılarak insanlarımızın göç ettirilmesi ve katledilmeleri, demokratik tepkilerin ideolojik ayrılık gerekçesiyle yok sayılması, kutuplaşmanın artırılması, nefret söylemlerinin her geçen gün artması, temel insani değerlerde yaşanan aşınma, çoğunluğun tahakkümünün belirginleşmesi, kadın hak ve özgürlüklerinin geriletilmek istenmesi, belediyelere kayyım atanmaya çalışılması ve dokunulmazlıkların kaldırılarak milletvekillerinin keyfî yargılamalara maruz bırakılmak istenmesi ve daha birçok antidemokratik uygulama ve yaşanan gerilik 15 Temmuz darbe girişimine giden yolu açmıştır.

Meclisin havadan bombalanması halk iradesine yapılan büyük bir hadsizlik olarak tarihe geçmiştir. Hiçbir güç ve hiçbir kurum halk iradesini meşru olmayan yol ve yöntemlerle ele geçiremez. Kendini halk iradesinin üzerinde gören hiçbir yapı zorla ve baskıyla da olsa meşruiyetini sağlayamaz. Bu açıdan demokratik siyasetin ve demokrasi kültürünün geliştirilmesi bizlerin en temel sorumluluğudur.

Basın kuruluşlarının ele geçirilerek halkın haber alma hakkının engellenmesi ve tutum almasının önüne geçilmek istenmesi de tarihin en büyük geriliği olarak karşımıza çıkmıştır. Halkın haber alma hakkı hiçbir gerekçeyle engellenemez. Bu hakkı korumak ve gelişmesini sağlamak da yine bizlerin temel görevleri arasındadır.

Bu bağlamda, yaşanan darbe girişiminin ulusal ve uluslararası tüm bağlantılarını bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarmak için, bombalanan Meclisin üyeleri olarak bizlerin, her türlü bilgi ve belgeye ulaşmaya, araştırma yapmaya tam yetkili, her siyasi partiden eşit sayıda üyeye geniş katılımlı bir komisyon kurmamız demokratik geleceğimiz açısından hayatiidir.

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI

A) Ön Görüşmeler

1.- AK PARTİ Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlknur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276)

2.- CHP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277)

3.- MHP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278)

4.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279)

BAŞKAN - İç Tüzük'ümüze göre, Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda, sırasıyla, Hükûmete, siyasi parti gruplarına ve önergelerdeki 1'inci imza sahiplerine veya onların göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilecektir.

Konuşma süreleri Hükûmet ve gruplar için yirmişer dakika, önerge sahipleri için onar dakikadır.

Şimdi, söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Hükûmet adına, Adalet Bakanı Sayın Bekir Bozdağ.

Gruplar adına; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Mithat Sancar, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Engin Altay, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı.

Önerge sahipleri adına; Aksaray Milletvekili İknur İnceöz, Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan, Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan ve İstanbul Milletvekili Celal Doğan.

Şimdi, ilk söz Hükûmet adına Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'a aittir.

Buyurun Sayın Bozdağ. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz yirmi dakikadır.

ADALET BAKANİ BEKİR BOZDAĞ (Yozgat) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; siyasi parti gruplarının 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen ancak milletimizin, Meclisimizin, siyasetimizin, medyamızın, sivil toplumumuzun ortak direnişi ve tavır koyması sonucu başarısız kalan Fethullahçı terör örgütünün Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde yuvalanmış yapılarının, darbe teşebbüsünün ve Fethullahçı örgütlenmenin bütün boyutlarıyla araştırılması ve sonuçlarının ortaya konulması maksadıyla araştırma komisyonu kurulmasına dair önergelerle ilgili Hükûmetimizin görüşlerini ifade etmek üzere huzurlarınızdayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye'miz tarihî bir dönemden geçiyor. 15 Temmuz 2016 hem milletimizin tarihi bakımından hem de demokrasimizin tarihi bakımından kara bir lekedir, kara bir tarih olmuştur. Ancak öte yandan bu kara lekeye, kara tarihe, kara güne karşı milletimizin, Meclisimizin, siyasetimizin, medyamızın, sivil toplumumuzun, hasılı toplumun her kesiminin birlikte ayağa kalkması, demokrasiye, millî iradeye, Anayasa'ya ve bizi biz yapan bu ortak değerlere sahip çıkması son derece önemli, bu açıdan da tarihî bir gün olmuştur. Esasında bu darbe teşebbüsünü gerçekleştirenler her şeyi göze almışlardı. Meclisi bombalarken de Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nı bombalarken de Özel Harekâtı bombalarken de Cumhurbaşkanımızı infaz için giden timler infaz teşebbüsünde bulunurken de köprüyü tutarken de vatandaşımızın üzerine tankı sürerken, zırhlı araçları sürerken hedef gözeterek, gözetmeyerek ateş edip pek çok masum insanı şehit ederken ve yüzlerce insanımızı yaralarken de gözü dönmüş bir canavarlık içerisinde pek çok vahşeti göze alarak, pek çok ölümü göze alarak bir yola çıktıklarını ortaya koymaktadır.

O geceye dair hepimizin çok hikâyesi var, milletimizin her bir ferdinin hikâyesi var. Eminim ki bu hikâyeler bu işin aydınlatılması bakımından da bize yol gösterici olacaktır. İşte, TÜRKİSAT'taki 2 TÜRKİSAT çalışanını şehit eden darbeci askerini, çalışanları şehit ettikten sonra su istediğini bir gazeteci yazdı dün. Suyu alıyor, diz çöküyor yere, sonra besmeleyi çekiyor, üç yudumda su içiyor. Bunu gören oradaki çalışanlar "Siz besmele çektiniz, üç yudumda su içtiniz, sünnete bu kadar uyuyorsunuz da bu masum insanları niye öldürüyorsunuz, bunu niye yapıyorsunuz?" diye sorunca cevaben diyor ki: "İyi ya, şehit oldu. Biz de şehadet şerbetini içtik, yola çıktık." Şimdi, zihniyete bakıyor musunuz? Öldürdüğü sivil masumun şehit olduğuna, onun cennete gittiğine inanıyor; ölürsa, öldürülürse kendisinin de şehit olacağına inanıyor. DEAŞ mantığından ne farkı var bunun? O da aynı şeyi düşünüyor, öldürdüklerinin şehit olduğunu, kendisinin de şehit olacağına inanıyor. Sapkın bir din anlayışının da sapkın bir itikadi yapının da varlığını gösteriyor.

Tabii, böylesi bir yapıyla mücadele etmek de kolay değil. Her yerde, baktığınızda, sivillere karşı hedef gözeterek ateş eden, ateş etme emrini veren bir yapı var ve bundan da rahatsız olmayan bir yapı var ve bu yapı karşısında -demin de söyledim- milletimizle birlikte direndik ve birlikte kazandık, iktidar ve muhalefetiyle siyaset birlikte direndi, birlikte kazandı, yazılı ve görsel medya birlikte direndi, birlikte kazandı ve toplumun bütün kesimi birlikte direndi. Bu darbe teşebbüsü milletimizi birleştirme noktasında önemli bir fonksiyon ortaya koymuştur; sağdan, soldan, hangi görüşten, hangi siyasetten olursa olsun, insanlarımız darbeye karşı yekvücut oldular. Partiler âdeta ortadan kalktı, herkes demokrasi partisinin bir üyesi, millî irade partisinin bir üyesi oldu ve "darbeye hayır, demokrasiye evet" dedi. Tankların önüne koşanlar sadece bir siyasi partiden değil, bütün siyasi partilerden aziz vatandaşlarımız oldu. Eğer biz demokrasiye, millî iradeye, Anayasa'mıza, hukukun üstünlüğüne terimizle, canımızla, kanımızla sahip çıkarsak 15 Temmuz 2016'da olduğu gibi, bundan sonra da demokrasimize, millî irademize, hukukun üstünlüğüne dönük her türlü saldırı millete çarptığı gibi gerisin geriye dönecektir.

Bu vesileyle aziz milletimizin her bir ferdine, Meclisimize, siyasi partilerimize, medyamıza, sivil toplumumuza ve bu darbe teşebbüsünün başarısızlığı için terini, canını, kanını vermekten çekinmeyen her bir insanımıza ayrı ayrı şükranlarımızı, teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bir ilki de yaşadık aynı zamanda, bu bir ilkti ama başka ilkler de oldu; bundan önceki darbe teşebbüslerinde siyaset kurumu hep susmuştu, iktidar şapkayı alıp kaçmıştı, cumhurbaşkanları daha işin başında etkisiz hâle getirilmişti ya da sessiz kalmıştı, toplum da hakeza sessiz kalmıştı, sivil toplum da sessiz kalmıştı. Darbenin hemen arkasından gazeteler darbeyi öven

manşetlerle çıkmıştı. Siyasetçiler darbenin aleyhine konuşmamakta, konuşunca da biraz dengeli konuşmaya özen göstermiş; siyasetin içinden, medyanın içinden, "akademia"nın içinden pek çok şakşakçılar çıkmıştı ama Türkiye'nin geçirdiği aşamalardan sonra demokrasimizin ulaştığı olgunluk, milletimizin demokrasiyi benimsemeye geldiği seviye ve bilinçlenme artık bugün Türkiye'de darbeye şakşakçılık yapacaklar dahi darbenin karşısında olduğunu inanmasa da milletin bu sağduyusu, siyasetin sağduyusu nedeniyle söylemek zorunda kalmıştır. Gazeteler, medyalar hepsi ne yaptı; açık, daha işin başında, darbenin başarılı veya başarısız olmayacağı belli olmadığı bir zamanda demokrasiden yana tavır koymuştur. Siyaset kurumu da onu yapmıştır, Cumhurbaşkanı ölüme uğmuştur. Hükümet, hakeza, herkes bunun karşısında durmuş, bu da bir iltir. Demek ki demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü, millî irade millet sahip çıktığı sürece tankla, topla, uçakla, helikopterle, bombayla, otomatik silahlarla yok edilemez; ne zaman ki millet buna sahip çıkmaktan vazgeçerse işte o zaman yok edilebilir.

Allah'a şükürler olsun, bugün bizim ortak değerlerimiz arasına yeni bir ortak değer daha katılmıştır. Bugüne kadar "vatan" dedik, hep beraber vatani savunmak için bir araya geldik; "bayrak" dedik, öyle oldu; "devlet" dedik, öyle oldu; "millet" dedik, öyle oldu ama artık bundan sonra Türkiye'de demokrasi de millî irade de bu milletin ortak değerlerinden biri hâline gelmiştir, bunda bir tartışma yoktur. Demokrasi artık hepimizin kırmızı çizgisi hâline gelmiştir. Demokrasi tehlike ve tehdit altında olduğu zaman Parlamento, siyaset, millet nasıl bir dayanışma gösterdi hep beraber gördük. Belki bu dayanışma, Türkiye'nin Kurtuluş Savaşı'nda düşman orduları tarafından işgali sırasında, nasıl Atatürk'ün arkasında aziz milletin her bir yerindeki insanları saf tutup o gün bağımsız bir Türkiye'yi kurmayı başardıysa bu sefer de 15 Temmuz 2016'da, Kurtuluş Savaşı'ndan yaklaşık yüz yıl sonra, demokrasiyi korumak için, anayasal düzeni korumak için, millî iradeyi korumak için, hukukun üstünlüğüne sahip çıkmak için yeniden bir ayağa kalkış olmuştur. Onun için de ben eminim ki bundan sonra demokrasimizin üzerinde kara bulutlar estirmek isteyenler, demokrasiyi kesintiye uğratmak isteyenler niyetlenmeden önce trilyonlarca defa düşünmek zorunda kalacak, asla niyetlenmeyecektir. Ama bu darbe teşebbüsünden sonra eğer biz "Her şey geçti, bitti." der, durursak o zaman yenileri kümelenebilir. Çünkü 27 Mayıs 1960 oldu, tedbir alamadık yeni darbe için geri sayım başladı. 9 Mart geldi, tedbir alamadık 12 Mart geldi. 12 Mart muhtırasının arkasından yine tedbir alamadık 12 Eylül darbesinin geri sayımı başladı. Eğer biz 15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsünden sonra tedbir alamazsak yeni bir darbe teşebbüsünün geri sayımı başlamış demektir. Bize düşen, bu Parlamente'ye düşen, demokrasiye sahip çıkma konusundaki ittifakımızı bundan sonra Türkiye'de darbe yapılmaması için yapılması gereken ne varsa bunları tereddütsüz hayata geçirene kadar ve netice alana kadar sürdürmektir.

Halkımızın bizden istediği bana göre üç şey var. Bu darbe teşebbüsü karşısında ölen, şehit olan, yaralanan, meydanlara giden vatandaşımız bizden, bir: Bu darbe teşebbüsünü püskürttünüz, bu darbe teşebbüsüne kalkışanları yargının huzuruna çıkarın, millete hesap versinler. Bunların uzantıları, bunların destekçilerini devlet aygıtı içerisinde tek tek temizleyin. Birinci mesajı bu. Hesap sorun ve bunları temizleyin. Bu ihanet içerisinde olanlarla devletin birlikte yaşama imkânı artık kalmamıştır, öyle ise bunların devletin yönetim aygıtı içerisinde de hukuka uygun bir biçimde temizlenmesi son derece önemli.

İki: Bu darbe teşebbüsünün artçı darbeleri olabilir. Geçen, bu darbe teşebbüsünü sevk ve idare eden Fethullahçı terör örgütünün elebaşı Fethullah Gülen video vasıtasıyla açıklamalarda bulundu. Takip ettiniz, ne diyor teslim alınan, şu anda yargının elinde bulunanlara: "Aman dik durun, eğilmeyin, itirafçı olmayın. Siz böyle dik durursanız tarih sizi şerefle yazacak." Şöyle, paragraf paragraf, satır satır yazacak diye, onlara gaz veriyor, güya motive ediyor. Şimdi de kendisi Amerika Birleşik Devletleri yönetimine "Beni Türkiye'ye iade etmeyin." diye yazılar yazıyor, âdeta yalvarıyor. Ben de diyorum ki: "Gaz vereceğine, çık gel. Senin gelmen onlar için daha iyi bir motivasyon olur. Gel Türkiye'ye, en iyi şekilde onlar mutlu olurlar, tarih yazacaksa o zaman sizi daha güzel harflerle yazar; satır satır, paragraf paragraf yazar." Ama onu yapmıyor, oradan Türkiye'nin içerisinde beyinlerini yıkadığı taraftarlarını gaza getirmek, tahrik etmek için ne yapıyor; oradan mesajlar veriyor. Arkasından, darbe teşebbüsünü akim kılan aziz milletimizin her bir ferdine "ahmak" diyerek, onların darbenin başarısız olması nedeniyle ortaya koyduğu sevinç gösterileriyle alay ediyor, "Bu iş bitmedi." diyor, arkası gelecek dercesine, sevinçlerinizi kursağınızda bırakacağım dercesine milleti tehdit ediyor.

Öte yandan, darbenin karşısında dimdik duran Parlamente'yu, Hükümeti, medyayı, Cumhurbaşkanımızı, herkesi de açık bir şekilde tehdit ediyor, "Sağ kalırlarsa -'Bunları öldürün.' talimatı mıdır bu, onu bilemeyiz- nasıl rezil olacaklar, nasıl bir zillete düşecekler; yok eğer ölürlerse 'keşke, keşke' diyecekler." diyor. Yani ahirette ne olacağımıza da o karar veriyor, dünyada ne kadar yaşayacağımıza da o karar veriyor. Benin inancına göre, bu heyetin inancına göre de bu aziz milletin inancına göre de insanların ömrünün ne olduğuna karar verecek yegâne merci, yegâne zat Cenab-ı Hak'tır, onun dışında hiçbir kimse karar veremez. Ahirette kimin cennete kimin cehenneme gideceğine hiçbir insan karar veremez. Bu sadece Cenab-ı Hakk'ın takdirinde olan bir konudur. Rabb'im bana ömür vermişse, bu heyete ömür vermişse, dışarıdaki aziz insanlara ömür vermişse gökler ölüm de yağdırsa onu içerisinde saklar. Bunun nice örnekleri var; bizim inancımız, imanımız da bunu gerektiriyor. Ama, baktığımız zaman, burada böylesi bir sapık anlayışın da yerleştiğini görüyoruz. Bu da son derece tehlikeli bir durumdur.

Bir diğer konu da milletimizin verdiği mesaj: "Bu artçıları önleyin ama arkasından bir daha Türkiye'de ne asker ne yargı ne sivil ne başka birisi darbeye dair bir düşünce sahibi olmasın. 'Darbe yaparız, başarılı oluruz.' diye aralarında bir sohbet de kurmasınlar. Böyle bir gündemleri olmasın. Onun için, Meclis, Hükümet, milletin yetki verdiği herkes, 'Siz tedbir alın.'" Bu açıdan da bir mesajı vardır.

Bu yapının bir başka önemli özelliği de gizli örgütlenmiş olmasıdır, o da çok önemli. Bakın, şimdi Sayın Genelkurmay Başkanının en yakınındaki, şoförü, emir subayı, özel kalemi, korumaları oradan çıkıyor; Cumhurbaşkanımızın arabasının önünde yıllarca oturan oradan çıkıyor. 17 Aralıktan sonra onca tedbire rağmen 3 yaver var, 3'ü de oradan çıkıyor. O kadar gizli bir yapı var ki buna karşı da bizim, hepimizin açıkça durması lazım. Şeffaflığın, demokrasinin, aleniyetin hepimiz için ne büyük teminat olduğuna bu olay bir kez daha göstermektedir. Annesine karşı, babasına karşı, kardeşlerine karşı, eşine karşı, arkadaşlarına karşı takiye yapan bu anlayışın ne olduğunu, nasıl örgütlendiğini hepimizin iyi görmesi lazımdır. Onun için, ben bu araştırma önergelerinin kabulü sonucunda kurulacak komisyonu çok önemsiyorum, Hükümet olarak da çok önemsiyoruz.

Bir yandan yargıda devam eden bir süreç var, o devam edecek, o pek çok hakikati eminim ki ortaya çıkaracaktır. Çünkü şu anda ifadeleri alınıyor, pek çok kamera kayıtları, pek çok bilgisayar kayıtları, telefon kayıtları, pek çok yazılı evrak, pek çok bilgi, belge toplanmış durumda. Bunların tasnifi, bunların analizi, değerlendirilmesi, bugün sahip olduğumuz bilgiler dışında eminim ki bu darbe teşebbüsünü gerçekleştiren Fethullahçı terör örgütü hakkında Türkiye içerisindeki nüfuzu, gücü hakkında da bize çok fikir verecektir, çok şeyi ortaya çıkaracaktır. Ama bu devam ederken Meclisimizin millet adına konuya vaziyet etmesi, bu konuyu enine boyuna araştırması da son derece önemli. Nasıl evlatlarımızı kandırabiliyorlar? Babasını, anasını, kardeşlerini

reddedecek hâle nasıl getiriyorlar? Gözünü kırpmadan yıllardır hizmetinde bulunduğu, her gün yanında olan bir komutanını yere yatırıp ayağıyla kafasına basacak kadar bir ahlaksızlığı, bir ihaneti, bir vicdansızlığı yapacak bir canavara nasıl dönüştürüyorlar? Bunun elbette araştırılması, ortaya konulması lazım. Devlet içerisinde nasıl sızıyorlar? Nerede, nasıl örgütleniyorlar? Bunlar birbirleriyle, bu örgütte elde ettikleri bilgileri ne yapıyorlar? Devletin içerisinde görev yapmanın ötesinde devlete hâkim olmak için niye bu kadar çırpınıyorlar, ona bakmak lazım. Artık bizim, devleti ele geçirmek isteyen kim olursa olsun onlara karşı her daim ortak mücadele etmemiz lazım. Bu devlet hepimizin, bu devlet milletimizin, devlet milletinin hizmetkârı. Biz Mecliste milletimize, devletimize hizmet ediyoruz, başka kurumlarda çalışanlar da orada hizmet ediyor. Biz gideceğiz, başkaları gelecek. Bu devlet bu millet olmaya kıyamete kadar inşallah devam edecek ama birileri gelip "Benimdir." diyorsa onun karşısında hepimizin dimdik durması lazım kim olursa olsun.

Bu konuda hepimizin geçmişte söyledikleri var. Geçmişte bize bu Fethullahçı yapıyla ilgili çok şeyler söyledi dostlarımız, biz onlara inanmadık; 17 Aralıktan sonra da biz çok şey söyledik -Sayın Kılıçdaroğlu'na da söyledim- 17 Aralıktan sonra da siz bize inanmadınız. Diyoruz ki artık biz birbirimize inanarak, söylediklerimizi "check" ederek yola devam edersek, ben eminim ki bundan sonra böylesi yapılar, devlet için böylesi bir tehlike ve tehdit oluşturamazlar.

Ben şimdiden, kurulacak komisyonun hayırlı olmasını diliyorum, demokrasimiz, anayasal düzenimiz, hukuk devletimiz ve millî irademizin teminatı ve her daim güven içerisinde olması bakımından çok önemli sonuçlar çıkaracağına inanıyorum, hepimizi saygıyla Allah'a emanet ediyorum. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bozdağ.

Gruplar adına ilk söz Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Manisa Milletvekili Erkan Akçay'a aittir.

Buyurun Sayın Akçay. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz darbe girişiminin ardından önemli bir oturumu daha gerçekleştiriyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin millî iradeye saldırı karşısındaki kararlı tutumunun bir kez daha ortaya konacağı Meclis araştırması komisyonu önergesi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Muhterem heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz 2016 akşamı Türk Silahlı Kuvvetleri içinden bir grubun darbe yapmak, kaos çıkarmak ve yönetimi ele geçirmek maksadıyla yaptığı kalkışmayla Türkiye Cumhuriyeti olağanüstü ve gayrimeşru, fiilî bir durumla karşı karşıya bırakılmıştır.

15 Temmuzda devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü hedef alınmıştır. Türk Silahlı Kuvvetlerine sinsice, yasa dışı yollarla sızan FETÖ'cü teröristler Türk milletine bomba ve kurşun yağdırmıştır. Bu bir terörist faaliyetidir. Bu, Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyeti'ne, suyunu içip ekmeğini yedikleri milletimize büyük bir ihanettir.

15 Temmuz adı hain darbe girişiminin hedef aldığı unsurlar dikkatle incelenirse bunun darbe ötesi bir devlet yıkıcılığı olduğu görülür.

Türk Silahlı Kuvvetlerine sızan bu alçaklar devletle milleti, askerle milleti, askerle askeri, askerle polisi karşı karşıya getirmeye çalışmıştır ancak büyük Türk milleti yekvücut olarak bu hainliğin karşısında durmuş ve faaliyetlerini de durdurmuştur.

Türk milleti suni bir varlık olmadığını bir kez daha göstermiştir ve çetin günlerden geçerken varlığına biçilen kefeni yırtıp atmıştır. Demokrasinin itibarı kurtarılmıştır. Şüphesiz ki milletçe bir demokrasi ve devlet şuuruna sahip olmasaydık bu iradeyi ortaya koyamazdık. Bu iradeyi göstererek darbeye karşı çıkan büyük Türk milletinin her bir ferdiyle övünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz darbe girişimi sadece Hükümeti, Cumhurbaşkanını, seçilmiş milletvekillerini değil, bir bütün olarak millî iradeyi, Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütün kurumlarını hedef almıştır.

Bu girişim herhangi bir görüşe, siyasi partiye veya politikaya değil, topyekûn millet iradesine, bütün demokrasi kurumlarına karşı yapılmıştır. Dolayısıyla bizler de millet iradesinin temsilcisi olarak bu kalkışma girişimine karşı yekvücut ayaktayız.

Türkiye Cumhuriyeti'ni bir kabile devleti hâline getirmek isteyenler hüsrana uğramıştır. Artık bilinmektedir ki darbe başarılı olduğunda sadece seçilmiş siyasal iktidarı değil demokrasinin tüm kurumlarını tasfiye eder ve demokratik siyasi alanı tümüyle yok eder. Ülke sonu belirsiz bir dikta rejiminin pençesine düşer. Bu nedenle, toplumun genel kesiminin ve kurumlarının darbeyi reddetmesi çok önemlidir. Bu duruş, demokrasinin geleceği bakımından umut verici bir işaret fişeğidir. Her türlü terör faaliyetiyle, darbe girişimleriyle mücadeleyi bu işaret doğrultusunda yürütmeliyiz.

Dikkat ediniz, Fethullahçı terör örgütü devletimizi ve toplumsal yaşamımızı bir ur gibi sarmıştır. FETÖ'cü yapılanma, medyadan sivil topluma, bürokrasiden eğitime, TSK'dan emniyete kadar geniş bir alana çöreklenmiştir; bunun adı kuşatmadır. Devletimiz içten çökertilmek istenmiştir. 15 Temmuzda bu hain amacın son hamlesi, bir işgal teşebbüsüdür. Bu teşebbüsün 1919 ve sonrasındaki emperyalist uşakların projelerinden bir farkı yoktur.

Bugün, sıkıca sarılmamız ve sahip çıkmamız gereken üç temel kavram; demokrasi, millî irade ve hukuktur. Ülkemizin bugün siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel ve dış politikada pek çok sorunla mücadele ettiği bir gerçektir. Bu sorunlara demokrasi içinde çare arıyoruz. Mücadelemiz demokrasi içindir.

Milliyetçi Hareket Partisi demokrasi dışı her türlü arayışa karşıdır, karşı duracaktır. Bu duruşumuz ilkesel bir duruştur, konjonktürel bir duruş değildir. Bugün de aynı duruşla demokrasinin yanında, darbenin ve fiilî durumların, oldubittilerin karşısındadır.

Milliyetçilik ve demokrasi aynı kökün iki dalıdır, ikiz kardeşidir. Demokrasi, millî bütünleşme ülküsünün anahtarıdır. Türkiye'nin sorunlarına demokrasi dışında hiçbir çözüm üretilemez, demokrasi dışı arayışlar sorunları daha da derinleştirecektir. Zorlu sınavlardan geçen demokrasimizin üzerinde kara bulutlar dolaşmıştır. Siyasi hayatımız çetin bir demokrasi sınavından

geçmektedir.

Millet olarak topyekûn bir şekilde cunta vesayetiyle mücadelemiz bazı çıkar hesaplarıyla sivil vesayet odaklarının devşirilmek istenebilir. Demokratik parlamenter sistem vesayet odaklarının her türlüünü reddetmelidir. Parlamenter sistemin meşruiyeti bu odaklara karşı yaptığı mücadeleyle pekişmektedir. Türk siyaseti bir yandan askerî darbe olgusunu siyasi literatürden çıkarmak zorundadır, diğer yandan millî iradenin üstüne çıkarılmak istenen şahsi vesayet gayretleriyle de mücadele edilmelidir.

Evet, Türkiye'de demokratik yaşam uçurumdan dönmüştür. İstikamet neresidir? İstikamet tepenin diğer tarafındaki uçurum mu olacaktır, yoksa kurum ve kurallarıyla yönetilen demokratik bir siyasal yaşam ülküsüyle mi hareket edeceğiz? İşte, buna karar verecek olan millî iradedir, Türkiye Büyük Millet Meclisidir.

Türk milleti tercihini doksan altı yıl önce demokrasiden yana kullanmış, mümkün olduğunca geliştirmiş ve iradesini her şeyin üzerinde tutmuştur. Türk milleti kendi iradesi dışındaki her yol ve tercihi açılmamak üzere kapatmıştır. Bu nedendir ki, darbe girişimleri ve düşünceleri Gazi Meclisimizin kazanımlarına tahammülsüzlük anlamına gelecektir.

Mart 1920'de işgal kuvvetleri İstanbul'da Meclis-i Mebusanı bastığında askerlerimiz şehit edildi, pek çok milletvekili Malta'ya sürgün edildi. Türkiye işgal altındayken Ankara'ya 75 kilometre mesafedeki Polatlı'dan Yunan'ın top sesleri gelirken Büyük Millet Meclisi çalışmıştır. Hiç kimse Meclise en küçük bir zarar verememiştir. Geçmişin olağanüstü şartlarında bile Meclisimiz açık ve çalışır bir vaziyettedir. 15 Temmuz gecesi Gazi Meclisimiz uçakların bombardımanıyla saldırıya uğramıştır. 7 bomba atılmış ve makineli tüfekle gerçekleştirilen bu saldırı savaş dönemlerinde dahi görülmemiştir.

Bu Meclis, devlet ve ordu kuran, Kurtuluş Savaşı'nı yöneten Gazi Meclistir. Buraya yapılacak saldırı büyük milletimize ihanettir.

Değerli milletvekilleri, antidemokratik eğilimlerle mücadele hepimizin görevidir ve sorumluluğudur. Bu sorumluluktan hareketle, demokrasiye karşı olan bütün yasadışı oluşumların ortaya çıkarılması ve hukuk içerisinde kalarak bu oluşumların bertaraf edilmesi için atılacak adımların destekçisi olmalıyız.

Öte yandan, unutulmamalıdır ki demokrasi, uzlaşmadan önce, bir müzakere ve farklılıklara saygı sistemidir. Demokrasiye anlam katan özellik, farklı görüşlerin dile getirilmesi ve sonrasında bunlar etrafında bir araya gelinmesidir. Bu ilke çerçevesinde, Türkiye Cumhuriyeti demokrasiyi ve parlamenter sistemi birlikte yaşatmaya ve yüceltmeye mecburdur. Gazi Meclisimiz hepimize büyük bir mirastır. Bu mirasa gözümüz gibi bakarak koruyup kollamalıyız.

Değerli milletvekilleri, devlet yönetimi ortak kabul etmez. Kamu yönetimindeki bütün paralel yapıların temizlenmesi için Milliyetçi Hareket Partisi olarak her türlü desteği vermeye hazırız. Bu bağlamda 15 Temmuzun bir milat olmasını diliyoruz. Önce nerede yanlış yapıldığını tespit etmemiz gerekmektedir. Hiçbir şey olmamış gibi davranamayız. Teşhisi doğru koyalım ki tedavi iyi sonuç versin.

Elbette darbe teşebbüsünde bulunan hainler yargılanacak, hak ettikleri cezalara çarptırılacaklardır. Ancak, bu olayların bir daha yaşanmaması için meseleleri dün, bugün ve yarın perspektifiyle incelemek Türkiye Büyük Millet Meclisinin en önemli görevidir. Kurulacak olan Meclis araştırma komisyonunun bu ilkeyle çalışması gerekmektedir. Bugün yaşadıklarımızın sebepleri nedir? Dün neler oldu? Bugün yaşadıklarımızın yarınki sonuçları neler olabilir? Araştırma komisyonunda bu soruların cevapları mutlaka aranmalıdır.

Özellikle darbe girişiminde bulunan askerî personelin, Türk Silahlı Kuvvetlerine kurulan Ergenekon ve Balyoz davaları gibi kumpaslarla tasfiye edilen subay ve astsubaylardan boşalan kadrolara getirilen askerî personelin darbe girişiminde yer alması önemle incelenmesi gereken bir durumdur. Birlikte kuracağımız bu Komisyonunda, meydana gelen yönetim zafiyetleri, yönetim teknikleri açısından, yönetim bilimlerinin verileri ışığında ve siyasi mülahazalardan uzak bir şekilde mutlaka incelenmelidir.

Değerli milletvekilleri, krizi fırsata çevirmek isteyen anlayış getirilmek istenmektedir. Türk milleti 246 evladını darbe girişiminde şehit verirken, burada şahsi ve keyfi bir yönetime evrilecek girişimlerden özenle uzak durulmalıdır. Devlet, hukuk ve demokrasi içinde kurum ve kurallarıyla yönetilmelidir. Bu anlayıştan yoksun bir yönetim çürümeye mahkûmdur. 15 Temmuz akşamı bu çeteleşmenin boyutlarını gördük. Bundan sonra yeni çeteleşmelere asla fırsat verilmemelidir. Ülkemizi kriz ve belirsizlik sarmalından süratle çıkarmamız ve demokrasinin, devletin bütün kurumlarını sağlıklı işler hâle getirmemiz gerekmektedir.

Demokrasiden vazgeçemeyiz çünkü demokrasiden taviz, istikbal ve istiklalden kopuş demektir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak her türlü demokrasi dışı arayış ve tavırlara karşı tavırlıyız. Ülkemizin ve milletimizin bölünmez bütünlüğüne yönelik tehdit ve tacizleri demokrasiyle bertaraf edeceğiz. Ülkemiz üzerinde proje yürüten çetelerin, paralel yapıların, terör örgütlerinin sonu her zaman hüsrana olacaktır.

Siyasi görüş ve düşünce farklarımız elbette vardır, ancak değişmeyen bir gerçek, hepimiz Türk milletinin birer mensubuyuz. Vatanımız tektir; doğusu, batısı, kuzeyi, güneyi yoktur. Devletimiz tektir; paraleli, düzü, üçgeni, beşgeni yoktur. Türkiye'miz tektir; yenisi, eskisi yoktur. Bizde bölünecek ülke yoktur. Bizde yıkılacak devlet yoktur. Bizde parçalanacak vatan yoktur. Bizde teslim alınacak millet olmayacaktır. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Biz Türk milletiyiz, Türkiye Cumhuriyeti'yiz. Sonsuza kadar, ayrışmadan ve çatışmadan bir arada yaşamaya, 1915'te Çanakkale'de, 1921'de Sakarya Savaşı'nda, Büyük Taarruz'da ant içtik. Aziz vatanımızın huzur ve inkişafı için çalışacağız, demokrasimize ve hukukumuzla sahip çıkacağız, birlik ve beraberliğimizi güçlendireceğiz. Konjonktürel değil, ilkesel davranacağız.

15 Temmuzda, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisindeki bir grubun darbe girişimine karşı çıktığımız gibi, her türlü fiilî durumu reddedeceğiz. Darbe girişimini siyasi çıkarlara çevirme gayretiyle yeni fiilî durumlara girişenlere Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak hep birlikte fırsat vermeyeceğiz.

Darbe girişimleriyle mücadele etmek için, hukuk ve demokrasi çerçevesinde, mevcut yönetimi iyi işletmemiz gerekmektedir. Duygusal davranmamalıyız, gerçekçi ve akılcı olmalıyız.

Yaşadıklarımız kişiselleştirilemeyecek kadar derinlere inmektedir. Topyekûn bir seferberlikle, devletin ve ülkenin omurgasını yerine oturtmamız gerekmektedir. Uzlaşma kültürünü mutlaka ama mutlaka geliştirmeye mecburuz. Duyguyla değil, akılla hareket etmeye mecburuz.

Ameliyat masalarında, sözde kimlik tartışmalarıyla milletimizin bölünmesine izin vermeyeceğiz. Türk milletini hedef tahtasına oturtan tüm dâhilî ve haricî düşmanlara rağmen “Ne mutlu Türk’üm diyene.” demeye devam edeceğiz.

Dedem Korkut’un çağlar öncesinden yaptığı uyarıyı hatırlatmak istiyorum: “El olma, elin olma, elden olma. El olan, elin olan, elini de kolunu da vatanını, bayrağını ve devletini de kaybeder.”

Sonuç olarak, darbe girişiminin, siyasi ya da şahsi istismar konusu yapılmadan, herkesin, bütün demokratik siyasi aktörlerin gereken dersi çıkarması gerekmektedir. Her türlü paralel yapıyla, terör örgütüyle mücadelenin toplumsal desteğini azaltacak bir tarz benimsenmemesi, herhangi bir siyasi ajanda ile hareket edilmemesi özel önem taşımaktadır.

15 Temmuzda Türkiye Büyük Millet Meclisi varlığına, iradesine sahip çıkmış, darbe teşebbüsü ve saldırılara karşı cesur ve kararlı ortak bir tepki göstermiş, her türlü teşebbüse karşı durmuştur. Bu çok önemlidir. Sorumluluğumuz büyüktür. Şimdi karşımızda demokratik parlamenter sistemin, demokrasinin, hukuk devletinin geliştirilmesi için önemli bir fırsat doğmuştur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi demokrasiye, parlamenter sisteme, Anayasa’ya bağlı olarak darbe ve darbecilîği Türk siyasetinin lügatinden silmelidir. Bu çerçevede, başta darbeciler olmak üzere bu kişilerin darbe yapma güç ve iradesini elde etmelerine vesile olan unsurlarla “ama”sız, “fakat”sız, “lakin”siz mücadele edilmesi gerekmektedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 15 Temmuz darbe girişiminin bütün süreçlerini sebep ve sonuçlarıyla araştırması büyük önem arz etmektedir. Bu araştırma Türkiye Büyük Millet Meclisinin Türk siyasetine karşı tarih ve hukuk önündeki bir görevidir.

Konuşmama burada son verirken muhterem heyetinizi saygıyla selamlıyor, kurulacak komisyonun hayırlı, uğurlu olmasını diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Akçay.

Söz sırası Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Mithat Sancar’a aittir.

Buyurun Sayın Sancar. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MİTHAT SANCAR (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi hürmetle selamlıyorum.

15 Temmuz akşamı kanlı bir darbe girişimine hep birlikte tanık olduk. Katliamcı bir cunta gözünü kırpmadan insanları öldürebileceğini, pek çok yıkıma yol açabileceğini göstererek bir darbe teşebbüsünde bulundu. Bunu bir kez daha huzurlarınızda lanetliyoruz, kınıyoruz.

O gün bu darbenin gerçekleşmesini önleyen toplumun geniş kesimlerinin ortak duyarlılığını buradan bir kez daha selamlıyorum. Özellikle darbeyi engellemek için sokaklara cesaretle çıkan, kahramanca direnen bütün insanları buradan saygıyla, şükranla tekrar selamlıyorum. Hayatlarını bu uğurda kaybeden çok değerli insanlarımıza da Allah’tan rahmet, yakınlarına başsağlığı, bütün toplumumuza da sabır ve başsağlığı diliyorum.

Bugün böyle bir komisyonun, darbeyi araştırmak üzere bir komisyonun Mecliste kurulması konusunda ortak bir görüş ortaya çıkması son derece önemlidir. Ortak komisyon kurulması darbecilikle mücadele adına atılmış son derece değerli bir adımdır. Çünkü bu tür darbelere, darbeci girişimlere ve darbe heveslilerine engel olmanın başlıca şartı geçmişte ve yakın zamanda yaşanmış olan bu tür örneklerle samimi bir şekilde yüzleşmektir, hesaplaşmaktır. Eğer bunlarla yüzleşmezseniz, hesaplaşmazsanız bir süre sonra bir daha tekrar eder, tarihimiz bunun örnekleriyle doludur. Tarihimizde silahlı veya postmodern çeşitli darbeler yaşandı, Sayın Bakan az önce ifade etti, bunlarla ne Meclis ne toplum olarak yüzleşme basiretini gösterebildik. Yüzleşemediğiniz felaketler tekrarlar. Bu, siyaset biliminin ve çeşitli alanlardan bilim faaliyetlerinin vardığı önemli bir sonuçtur. Yüzleşerseniz bir daha tekrar edilmesini önleme şansınız çok yükselir. Neden yüzleşir bir toplum geçmişteki bu tür felaketlerle? Bir daha asla yaşanmamasını sağlamak için. Yüzleşmenin ilk ve en önemli hedefi, bu tür girişimlerin, bu tür cinayet, katliam, baskı, sindirme projelerinin tekrar denenmesini engellemektir.

Şimdi, 15 Temmuz somut olarak bakmadan önce bu tür darbelere yol açan genel faktörleri, zemin hazırlayan genel sebepleri sizlerle kısaca paylaşmak istiyorum. Öncelikle, yönetim zihniyeti, bir ülkede darbecilîğe önemli bir fırsat ve imkân sunar. Eğer devleti, fethedilebilecek bir kale, paylaşılacak bir ganimet olarak görüyorsanız, ister meşru, yasal yollarla ister gayrimeşru, darbeci yöntemlerle olsun, o devleti ele geçirmeyi aklına koyan mutlaka olur bir toplumda; gruplar olur, siyasi çevreler olur, cuntalar olur. Ama eğer devleti, demokratik işleyen bir organizasyona dönüştürseniz, şeffaf, denetime açık ve liyakatle görev alınan bir kamu aracına dönüştürseniz darbe heveslerini de belki kökünden engellersiniz.

İkinci önemli sebep, bir toplumda çatışmalı ortamın yaşanmasıdır. Eğer çatışmalı ortam varsa, sıcak çatışmalar yaşanırsa ve Silahlı Kuvvetler de bu çatışmalarda kullanılırsa buradan bir siyasi iktidar, siyasi avantaj yaratma hesabı türetir, Silahlı Kuvvetlerin yapısı üretir bunu, ister cuntalar şeklinde ortaya çıksın bu hevesliler ister bir bütün olarak hiyerarşik emir komuta zinciri içinde Silahlı Kuvvetler olsun.

Üçüncü önemli sebep, toplumsal kutuplaşma ve siyasal gerilimdir. Ülkeyi dost/düşman kamplarına ayırırsanız bundan faydalanarak kendi gayrimeşru, baskıcı, katliamcı iktidarlarını kurmak için heveslenecek gruplar mutlaka ortaya çıkar.

Dördüncüsü, demokrasi ve hukuk devleti eksikliğidir. Demokrasinin olmadığı ülkelerde, toplumlarda ya da zayıf ve eksik işlediği dönemlerde iktidarı silahla ele geçirmeye heves edenler yine mutlaka çıkar.

Beşincisi, derin sosyal adaletsizlik ve ekonomik eşitsizliktir.

Şimdi, bu sebeplerle neden yüzleşilir? Bir darbe girişimiyle veya yaşanmış bir darbe örneğiyle neden bir toplum yüzleşir? İşte bu sebeplerin somut olarak nasıl gerçekleştiğini ortaya çıkarmak için yani darbenin hakikatini aydınlatmak için. Bu sebepleri ortaya çıkardığınızda daha kolay tedbir alır, bir daha asla yaşanmamasını daha kolay sağlarsınız.

Şimdi, 15 Temmuz darbesine gelirken yaşananları kısaca bu çerçevede hatırlamaya çalışalım. Saydığım darbe üreten faktör ve sebeplerin bir süredir çok görünür hâle geldiğini anlatmaya çalışıyoruz, çeşitli vesileler ve yollarla bu konuda uyarılarda bulunmaya gayret ediyoruz. “Şu soruları sorun.” dedik Meclis kürsüsünde, başka platformlarda ama kulak asan olmadı. Mesela, 15 Temmuzda insanların üstüne gözünü kırpmadan ateş eden, yüzlerce insanı acımasızca katleden kolluk görevlileri bundan önce hiç böyle şeyler yapmamışlar mıdır? Buna benzer uygulamaların sık sık gerçekleştiğine dair örnekleri dikkatlerinize sunduk. “Bu pratikler gelişirse, sadece belli bir bölgeyle ve belli bir hedefle sınırlı kalmaz, ülkenin bütününe tehdit eden ciddi bir sebebe dönüşür.” diye defalarca söyledik. Sonra, mesela, Suluçta, Ankara’da ve ülkenin başka yerlerinde bombalar patlarken, insanlar katledilirken “Devletin sorumluluğu yok mudur, bunu araştıralım.” diye çıktık, sorduk, taleplerde bulduk. Bize sürekli, en çok söylenen şey “Güvenlik zafiyeti yoktur, Hükümetin burada hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.” şeklinde oldu. Şimdi herkesin ağzında güvenlik zafiyeti, üstelik mizah dergilerine konu olabilecek düzeyde. Mesela, istihbaratın ne zaman haber aldığı, Cumhurbaşkanına, Hükümete ne zaman bilgi verdiği konusunda söylenenler gerçekten komik değil, trajikomik durumdadır. Demek ki daha önce yapılan uyarıları dikkate almak gerekiyordu.

Sokağa çıkma yasaklarının uygulamaya konmasından itibaren orada katliamcı bir grubun gözünü kırpmadan insanları ve yaşadıkları mekânları hedef aldığını hem Meclis kürsüsünde hem de kişisel görüşmeler yaptığımız bakanlarla konuşmalarımızda sık sık dile getirdik, bunları bizzat yerlerinde müşahede ettik, gördük. Orada ortaya çıkan yapının amacının terörle mücadele olmadığını, tam tersine, terörizme benzer yöntemlerle hareket ettiğini söyledik. Hatta şu açıklıkta bile uyarıda bulduk: “Bakın, bunlar yarın sizin de ülkenin de başına çok ciddi belalar açar.” Buna görüşme yaptığımız bakanlar şahittir, buna bizzat dönemin Başbakanı şahittir. Bunu defalarca söyledik. “Bu yapı, bu gruplar ülkenin başına ve sizin de başınıza çok kötü şeyler getirirler. Böyle bir ortam var, böyle bir niyet var.” Bunları söylediğimizde bizlere saldırdınız, susturmaya çalıştınız. Oysa şimdi hepsine -büyük çoğunluğuna diyelim- sizler de “terörist” diyorsunuz.

Bakın, görevden alınan subayların büyük bir kısmı bu operasyonları yöneten birimlerde görev almışlardır. Bunları araştırmadan bu darbe mantığını, sebeplerini ortaya çıkarmak mümkün görünmüyor.

Yine, Roboski’deki katliamı her gündeme getirişimizde susturmaya çalıştınız. Uyardık, söyledik, birkaç nedenle araştırılmalıdır dedik, hakikat ortaya çıkarılmalıdır dedik. Roboski’de katledilenler, onların yakınlarından ve onların acısını yüreğinde hissedenlerden özür dilemek gerekir dedik; sorumlular açığa çıkarılmalı, yargılanmalı, cezalandırılmalı dedik. Dönemin Başbakanı bütün siyasi sorumluluğu üstüne aldı, “Ben emir verdim.” dedi. Bunu açık söylemese bile, bunu, bu meseleyi kapatın anlamına gelen sözler söyledi. Dönemin bakanları oradaki katledilen yurttaşları suçladı. Hatta alay eden sözler sarf ettiler. Şimdi, bugün, bir bakan “Roboski dosyası yeniden açılmalıdır.” diyor. Keşke, o zaman bu uyarılar dikkate alınsaydı.

KCK operasyonları devam ederken de aynı uyarılarda bulduk, “Bakın, burada, yargı içine çöreklenmiş bir grup, siyasi soykırım operasyonu yürütüyor.” dedik ama bu da dikkate alınmadı.

Bütün bu saydığım ve sayabileceğim pek çok örnekte hükümetler ne yaptılar? Eleştiri yapanları susturmaya çalıştılar, onları, eleştiri yapanları suçladılar; siyasi sorumluluk söz konusu olduğunda asla üstlenmeye yanaşmadılar.

Fethullahçı örgütün devlete yerleşmesi meselesine uzun uzun girmeyeceğim. Bugün, Eş Genel Başkanımız grup toplantısındaki konuşmasında ayrıntılarıyla anlattı. “Sızma” diyorsunuz ama sızma gizli olur; her şey, herkesin gözünün önünde oldu. Bu konuda uyarıda bulunanlara en ağır ifadelerle saldırılar yapıldı. Bir devleti, cemaat veya başka bir ad altında, gayriyasal, gayrimeşru bir yapının ele geçmesi hiçbir hukuk devletinde, hiçbir demokraside kabul edilemez.

Yıllardır herkesin gözü önünde kadrolaşma devam ediyor. Bugün gözaltına alınan, tutuklanan, hain ilan edilen pek çok insan, buradaki siyasi kararlarla, hükümetlerin imzalarıyla göreve getirildi. 17-25 Aralık olayları ortaya çıktığında grup önerisi vermiştik “17-25 Aralık iddialarını araştırılmalı ama aynı zamanda, bu devlet içindeki yapılanmayı da araştırılmalı.” diye. “Hayır.” dediniz, kabul etmediniz. Eğer o zaman araştırma önergemize “Evet.” deseydiniz, Meclis bu olaya el koysaydı belki de çok daha hızlı yol alınacak ve bugünkü ya da 15 Temmuzdaki o felakete yol açan ama daha büyük bir felaketin eşiğinden de döndüğümüz uğursuz girişimi yaşamamış olacaktık.

Şunu kabul etmemiz gerekiyor galiba, yüzleşmek için bu şart: Evet, bu örgülle zamanında kurulan ilişkiler işinize yaradığında sorgulanmasını istemediniz, bir tür kısa dönemli faydacı hesaplarla göz yumdunuz, teşvik ettiniz ve sonuçta buraya geldik. Bunları söylerken gerçekten bugün suçlamaları yarıştırma gibi bir niyetim yok. Yüzleşme isteğimiz varsa, eğer darbelerin sebeplerini ortadan kaldırma gibi bir kararlılığımız varsa bu sebepleri de, bu faktörleri de dikkate almak yani aynaya cesaretle bakmak gerekir.

Peki, bundan sonra ne yapılmalı? “Yüzleşme nasıl yapılır?” diye çok genel sıralayayım ve bugünkü olaya bağlamaya çalışayım, konumuza bağlamaya çalışayım. Bir defa, kutuplaştırma ve gerilim politikasıyla yüzleşme olmaz; yüzleşme, siyasal diyalog ve toplumsal uzlaşma arayışıyla olur. Antidemokratik yöntemlerle yüzleşme olmaz, demokrasiyi işleterek yüzleşebilirsiniz ancak. İntikamcılıkla yüzleşme olmaz, hakikat ve adaletle yüzleşme olur. Eğer şimdi bu felaketten bir erdem çıkarmak niyetinde isek yeni yaralar açacak yöntemlerden de kaçınmak zorundayız. Amacımız hukuk devleti ve demokrasiyi yeniden güçlendirerek inşa etmekse, hukuk devletine ve demokrasiye aykırı yöntemleri asla kullanmamalıyız. Elbette darbe girişimine katılanları, devlet içinde bunlarla doğrudan bu suç üzerinden birlikte hareket edenleri adil bir şekilde, hukuka uygun olarak soruşturmak ve yargılamak devletin hakkıdır, ayrıca görevidir ama eğer bunu fırsat bilerek bir genel tasfiyeye gidilirse, yeniden demokratik yapılanma yerine kendi iktidarını ve kendine yakın olanları korumak gibi bir hedef güdüldürse korkarım ki darbeler için zemin her zaman hazır kalacaktır.

Her şeyi konuşmaya açık olmak gerekiyor. Hepimiz buna açık olmak zorundayız. Bakın, Güney Afrika’da ırkçı rejim çözüldükten sonra hakikat komisyonu kuruldu. Biz de bu komisyonu hakikat komisyonuna çevirebiliriz. Hakikat komisyonunun neden kurulduğunu dönemin adalet bakanı şöyle bir sözle anlatmıştı; kısa, net ve açık bir söz: “Hakikat acıtır, susmak ve susturmak öldürür.” (HDP sıralarından alkışlar)

Eğer hakikatle yüzleşmek yerine bunu dile getirenleri susturmaya ve yüzleşmekten kaçınmaya devam ederseniz bu toplum çürür, çözülür. Ama hakikat acıtsa bile bizi çok daha iyi yerlere götürebilir.

Hepinizi bu duygularla selamlıyorum. Bu yolda ilerleyeceğimize inancımı da bu vesileyle tekrar ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gruplar adına üçüncü söz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Engin Altay'a aittir.

Bu arada, ilk defa Parlamentomuza güneş doğuyor, o da o gecenin eseri, oradaki buzlu cam kırılmış. Nur gibi üzerimize yağdı, güzel bir iş yaptığımız için hep birlikte.

Buyurun Sayın Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrudur, benim de dikkatimi çekti otururken, sizin yüzünüzdeydi, şimdi Hükümet sıralarında, biraz sonra da milletin kürsüsünde o ışığı göreceğiz. Bu aslında demokrasinin ışığıdır. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu Gazi Meclise o kırık camdan yansıyan ışık bizim geleceğimizi artıran bir ışıktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. 15 Temmuz gecesinde fiilen burada olan, kalbi burada olan bütün milletvekillerini kutluyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsında milletimize geçmiş olsun diyorum ve artık bu son olsun diyorum ve ben bunun son olduğuna yürekten inanıyorum.

Sayın milletvekilleri, 1950 yılında, savaş sonrası kurulan cumhuriyet demokrasiyle tanıştırdı. Aradan geçen altmış altı yıllık süre içerisinde cumhuriyetimiz, onun demokratik niteliği 6 müdahaleyle karşı karşıya kaldı. Bütün siyasi hayatım boyunca ben ve partim nereden, kimden, hangi gerekçeyle gelirse gelsin demokrasi dışı müdahalelerin tümüne karşı tavır aldık. Türkiye'de yaşanmaması gereken çokça olay yaşandı ve 1960, 1971, 1980, 1997, hatta 2007 ve 2016 darbelerinin, müdahalelerinin -elektronik ya da postallı, tanklı ya da muhtıralı- tümünü lanetliyorum. Bundan sonra Türkiye Büyük Millet Meclisinin şahsında, bu millete kalkacak kafa tanımıyoruz. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu anlayışla, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, millî iradenin tayin ve tespit ettiği formatla yoluna devam etmesinin büyük bir zaruret olduğunu da görüyoruz. Sayın Başbakan da söyledi, ben de söylemişim: Bir musibet bin nasihatten iyidir. Bu 15 Temmuzun başta iktidar partisi olmak üzere bütün siyaset kurumuna çok şey öğrettiğini ama ötesinde demokrasimizi çok güçlendirdiğini, demokrasimizin faziletini, erdemini, nimetini 78 milyonun anladığını, içselleştirdiğini ve benimsediğini bize yaşatan, bize gösteren iki gün geçirdik.

Şimdi, siyasi partilerin grup önerileri elimde. İktidar partisi: "...böyle bir sürecin bir daha yaşanmaması için alınması gereken tedbirlerin araştırılması..." Milliyetçi Hareket Partisi: "...sebepler ve sonuçlarıyla birlikte araştırılarak alınması gereken tedbirleri tespit etmek üzere..." Bizim parti: "...demokrasimizin nasıl onarılması gerektiğinin araştırılarak, demokrasimize yönelik tehditlerin belirlenmesi ve alınması gereken önlemlerin tespiti..." HDP, aynı şekilde: "...tüm boyutları ile araştırılması ve böylesi girişimlerin bir daha yaşanmaması için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla..." Türkiye Büyük Millet Meclisinde, inşallah, 4 siyasi partinin oy birliğiyle bir komisyon kurulacak. Komisyonun kuruluş amacı; Türkiye'yi demokrasimize artık müdahale edilmeyecek bir hâle sokmak, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üstünde hiçbir gücün olmadığını, egemenliğin kayıtsız ve şartsız millete ait olduğunu tescillemektir. Bu komisyon böyle bir çalışma yürütecek ve sonuçlarını kamuoyuyla paylaşacak. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye Büyük Millet Meclisinin temel görevlerinden biri de, birçok görevi var ama önemli görevlerinden biri de yürütme organını denetlemektir. Bu çerçevede, bu yapılacak çalışmalar ışığında da yürütme organına düşen çok büyük ve önemli görevler var.

Sayın milletvekilleri, bu darbeyi 3 şey püskürtmüştür, 3M püskürttü diyorum ben, o da biraz önce aklıma geldi: Millet, Meclis, medya. 3M, tankları püskürttü, demokrasi kazandı, demokrasi galip geldi.

Sayın milletvekilleri, şimdi bu aşamadan sonra yapılması lazım gelen üç şey var, kaçınılması lazım gelen de üç şey var. Eğer bu üç şeyi yapabilirsek, Hükümet ve Meclisimiz, bütün siyaset kurumu, partiler, sivil toplum kuruluşları, herkes, toplumun bütün katmanlarıyla bu üç hususta mutabakat sağlanırsa ve biraz sonra söyleyeceğim üç husustan hepimiz ayrı ayrı sakınırsak Türkiye'yi, işte o zaman altmış altı yıl önce tanıştığı demokrasiyle cumhuriyeti taçlandırmak mümkündür. Türkiye'de hâlâ tam demokrasiden, özgürlükçü demokrasiden bahsetmek imkânı da yoktur. Demokrasi, sadece Meclisin açık olması, Meclis kürsüsünden milletin vekillerinin millet adına söz söylemesinden ibaret değildir. Demokrasi, aynı zamanda, hukukun üstünlüğü, medyanın özgürlüğüdür, kanunların herkes için eşit olması, herkesin kanunlar önünde eşit olmasıdır yani hukuktur, adalettir, haktır. Bunların tesisi hepimizin görevidir.

Böyle baktığımız zaman, üç şeyi süratle yapmamız lazım. Hiç şüphesiz hepimizin mutabık kaldığı birinci husus, darbecilerden keskin bir şekilde hesap sormak, hesaplaşmak ve onların hak ettiği cezayı maksimum düzeyde almasını tayin ve tespittir. Bunu sağlamamız lazım. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani kimsenin yaptığı yanına kâr kalmamalıdır. Kimsenin artık devlete ve millete kafa kaldırmayı aklından bile geçirmeyeceği kadar şiddetli bir hesaplaşmaya ihtiyaç var. Bunun iki ayağı var; bir, yasama ayağı var yani Parlamentomuzca yapılması lazım gelen işler var, bir de tabii yargı tarafından yapılacak işler var; bununla beraber, yürütme organının yapması gereken işler var.

Bunu yaparken, bu hesaplaşmayı süratle ve şiddetle yaparken öncelikle Hükümete, iktidara düşen önemli bir iş de toplumsal normalleşmenin süratle ikmalinin tamamlanması için de -hepimizin- azami gayreti göstermesi lazım. Toplumsal normalleşmenin sağlanmaması hâlinde, ben, Türkiye'nin önünün, demokrasimizin önünün tümüyle açıldığını çok inanmam. Üçüncü olarak da, bununla birlikte, demokrasimizin sözde değil, gerçek anlamda güçlenmesi için de bütün ideolojik kaygıları, siyasi konsolidasyon hesaplarını bir tarafa bırakarak demokrasinin güçlenmesi için gerekenleri de bu Meclisin süratli bir şekilde yapması lazım.

Bunları yaparken üç şeyden de Meclisin ve siyaset kurumunun sakınması lazım. Bu üç husus da şudur: Bir kere, her şeyden önce ve önemlisi, siyaset tarzında, Türkiye'de siyasete bakış tarzında, siyasette iş tutuş tarzında, siyasette, sahada, Anadolu'da, alanlarda toplumla diyalogdaki bazı hususlardan kaçınmak, kimi istismarlardan uzak durmak da zorundayız. Bunlar şudur sayın milletvekilleri: Bir partiyi hedef alarak söylüyor değilim, söylediğim 4 siyasi parti grubu için de geçerlidir. Yaşam tarzı üzerinden bu ülkede siyaset yapmamalıyız. Siyasete yaşam tarzı üzerinden yeni boyutlar, pencereler açmamalıyız. Aynı şekilde, inanç aidiyeti üzerinden, inanç eksenini üzerinden siyaset yapmamalı, uzak durmalı, bu iki şeyi birbirinden çok ama çok ayrı görmeli ve ayrı tutmalıyız. Ve üçüncü olarak, etnik aidiyet üzerinden, ırk aidiyeti üzerinden siyaset yapma şekline de, tarzına da, anlayışına da, yaklaşımına da son vermek zorundayız.

Samimiyetle ve inanarak söyleyeyim ki, siyaset kurumu, yani bu siyasi partiler, bizler bu üç husustan sakınırsak Türkiye'nin ve demokrasimizin önünün çok açık olduğunu ben buradan görüyorum.

Sizin hedefiniz 2023'tür, şudur budur. Bizim hedefimiz, bize kurucu iradede kalan, sırtımızda şerefle taşıdığımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün muasır medeniyet hedefidir. Diğer siyasi partilerin hedeflerinin hepsi de Türkiye için, vatandaşlarımız için müspettir, olumludur ama bu hedeflere ulaşmanın başka bir çaresi de yoktur. Toplumunu komplamıyacağız, toplumu kutuplamıyacağız, insanları ayırılmıyacağız. İnsanları "Alevi-Sünni", "laik-antilaik", "Türk-Kürt" diye ayırılmıyarak; işte, "kısa giyiyor-uzun giyiyor", "başı açık-başı kapalı" diye ayırılmıyarak yapılan siyaset, bu millete ve bu ülkeye 15 Temmuz darbelerinin yaptığı ihanetle aynı şeydir, aynı şeydir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Buna dikkat etmemiz, bundan sakınmamız lazım. Bu millet bizim milletimiz, biz bu milletin bağrından çıktık, bu topraklar bizim ecdat topraklarımız, ata topraklarımız; bu topraklarda doğduk, bu topraklarda öleceğiz. Bu bayrağı gören hepimiz aynı hisse kaplıyoruz. Bu bayrağın değeri ve önemi sizin için neyse bizim için de odur. Hepimiz bu bayrağın altında yaşamaktan iftihar ediyoruz. Bir millî maçta millî marşımız çalındığı zaman, bir başarı elde edildiği zaman benim tüylerim de diken diken oluyor, AK PARTİ'li milletvekilininki de, Milliyetçi Hareket Partilinininki de, HDP'lininki de böyle oluyorsa anlamsız ayrışmalarla siyasette biraz daha fazla oy alacağım diye kimi hassasiyetleri kaşıyarak siyaset yapmak bize ama özünde bu millete ve bu ülkeye zarar veriyor.

Bu darbede bir şey daha görüldü. Çok can kayıplarımız var. Tabii, unutmadım, hiç aklımdan çıkmıyor ama 15 Temmuz gecesi kaybettiğimiz demokrasi şehitlerimizi rahmetle, minnetle anıyoruz. Allah'ım cennetini onlara zaten nasip etmiştir, bir tereddüdüm yok. Geride kalanlara Meclisimizin de, devletimizin de, Hükümetimizin de sahip çıkacağına dair bir tereddüdüm de yok ve bu şekilde dün Bakanlar Kurulunda alınan kararları da uygun buluyoruz şüphesiz ama bu olay, bu musibet bazı kazanımları da beraberinde getirdi. Bakın, dikkat ettiyseniz, özellikle o tarihten sonra polemik yapmamaya özen gösteriyoruz. Bu konuların polemik yapılması, bu konular üzerinden siyasette bir şeyler kazanmaya çalışmak hainliktir, şerefsizliktir; yapmamaya parti olarak da özen gösteriyoruz.

Kazanım şu: Biz, hep "Demokrasi tepki ve protesto rejimidir." dedik, "Meydanlar ve sokaklar demokrasinin mabedidir." dedik. Ve zaman zaman kimi Hükümet yetkililerince bu tepki ve protesto hakkını kullanmak isteyen yurttaşlarımız, molotof şişesiyle değil, sopayla değil, silahla değil, tamamen barışçıl olmak kaydıyla toplanan insanlar bazen "terörist" diye itham edildi, bazen "bölücü" diye itham edildi, şu oldu bu oldu. Ama demokrasiye yönelik, devletimize, milletimize yönelik bir kalkışmadan çıkmanın tek yolunun meydanlar olduğunu, sokaklar olduğunu da Sayın Cumhurbaşkanı o gece adres olarak gösterdi. Bunu bir kazanım olarak görüyorum, eleştirel söylemiyorum, olması gereken oldu. Millet meydana inerek, millet sokağa çıkarak Türkiye Büyük Millet Meclisine ve onun üzerinden demokrasiye sahip çıktı. Bu, 78 milyon için bir büyük mutluluktur, bana göre cumhuriyet tarihimizin en önemli anlarından birisidir. Az önce söylediğim gibi, hep söylediğim gibi, bu millet demokrasiyi özümsemiştir, benimsemiştir ve içselleştirmiştir.

Onun için -bazen arkadaşlarla da tartışırız- Türkiye'nin geleceğinden hiç kaygı duymadım ben, duymuyorum da, milletin doksan yıllık bu tecrübeyle, altmış altı yıllık demokrasi tecrübesiyle, Türkiye Büyük Millet Meclisine de iradesine de her hâl ve şart altında sahip çıkacağıyla ilgili bir tereddüt bende var değil.

Hiç şüphesiz, darbeler her ne kadar iktidara yapılıyor gibi algılsa da darbe buraya yapılır, çünkü burası içinden iktidarı çıkaran yerdir. Dolayısıyla, "Efendim, biz bu darbeyi şuna yapıyoruz, buna yapıyoruz." Yok öyle şey. O "şu" dediğin millî iradenin içinden çıkan yürütme organıdır. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Ve ona yönelik her türlü tankın, topun karşısında, Cumhuriyet Halk Partisi, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da göğsünü siper edecektir, bunda kimsenin tereddüdü olmasın.

Bununla beraber, bu vesileyle bir güzellik, direnme hakkının tescillenmesi oldu. Bunu demokrasimiz adına büyük bir kazanç sayıyorum, ancak tabii ki direnme hakkı derken, orta yerde bir anayasa, yürürlükteki kanunlar çerçevesinde bir direnme hakkından tabii ki bahsediyorum.

Gene aynı şekilde, aslında, bu dört partinin verdiği önergelerde bahsedilen, dördünde de kullanılan, alınması gereken tedbirlerin başında... Şimdi, tabii, sayın bakanlar da onu bire bir konuştuğumuzda söylüyor: Devlette ehliyet ve liyakat unutulmuş idi ya da çok bakılmıyordu. Ne söylersek söyleyelim, artık geriyi konuşmanın bir alemi yok. Yeni dönemde, devletin yeniden inşa edileceği bu dönemde devlette ehliyet ve liyakatin her şeyin üstünde tutulmasının o devleti idare edenlere sadece başarı sağlayacağını bilmesi ve anlaşılması gerekir. Devlette ehliyet ve liyakat esas alındığında, hükümette kim olursa olsun o hükümetin başarılı olmaması diye, dolayısıyla o hükümetin içinden çıktığı partinin seçim meydanlarında başarılı olmaması diye bir şey söz konusu değil. Millet sandığa giderken seçtiği iktidar partisine devleti yönetsin diye oy veriyor; ideolojik saiklerle, inanç aidiyetleriyle ya da değişik siyasi sebeplerle, siyasi ilişkilerle devlette kadrolaşsın, devleti kuşatsın diye değil. Bunun da bu vesileyle çok iyi anlaşıldığını umuyorum ve görüyorum da, onu da söyleyeyim.

Bununla beraber, kamu vicdanını kanatan bir sorunla da karşı karşıyayız. Elbette bu hesaplaşmanın kolay olmadığını... Hani bir atasözü var: "Kurunun yanında yaş da yanar." derler; bizim Sinop'ta da, her yerde de derler. Bu tür yol kazalarının, hak ihlallerinin olacağı muhakkak ama bu konuda Hükümetin, devlet yetkililerinin maksimum hassasiyeti göstermeleri de bir zorunluluk. Bir masum haksız yere bir gün hapiste ya da karakolda yatacaksa bin suçlu, şüpheli sokakta gezsin. Devlet er geç onu bulur tepesine biner. Bu anlayışla da meseleye bakılabilmesi lazım. Yani, medyada ve kamuoyunda çok konuşulduğu şekliyle söyleyeyim: Bu hesaplaşmayı -konuşmanın başında söylediğim- şiddetle ve süratle yapılması lazım gelen bu hesaplaşmayı yaparken bunu bir kin ve intikam sürecine, projeksiyonuna çevirmemek gibi bir hassasiyeti iktidar partisinden çıkan bu Hükümetten de beklemek bizim muhalefet olarak görevimiz. Sizin de bizim de mağdur, mazlum kim varsa sahip çıkmak asli görevimiz; milletin incinmemesi asli görevimiz; insanların çalışma haklarına, temel hak ve özgürlüklerine gereksiz yere el

konulmasına karşı çıkmak hepimizin asli görevi. Böyle bakıldığı zaman, sayın milletvekilleri, şüphesiz, özel bir art niyet yoktur belki; bir yüksek hassasiyetten kaynaklı olarak, kamu yöneticilerinin, görevlilerin yüksek hassasiyetinden kaynaklı olarak, yapılan darbe girişiminin vahametinden, aşağılık ve haince şeklinden doğan bir refleksten kaynaklanarak bir yüksek hassasiyet gösteriliyor olabilir. Bunu bir yere kadar anlayışla karşılamak da mümkündür ama gelin siz de Hükümeti uyarın. Bu konuda kamu yöneticilerini, görevlilerini daha titiz davranmak konusunda sadece biz muhalefetin değil sizin de uyarmanız insani bir sorumluluktur. Burada hepimiz bunun için varız. Birinin burnu kanasa biz bu Meclis olarak bundan sorumluyuz. Bu anlayışla bakabilmeniz meseleyi daha kolaylaştıracağını öngörüyoruz.

Bir boyutu da, değerli milletvekilleri, medya mensuplarına, basın mensuplarına yönelik kimi gözaltılar ve operasyonlar. Demin söyledim, 3M bu darbeyi püskürttü dedim: "Millet" dedim, "Meclis" dedim, 3'üncü sıraya "medya"yı koydum. Gerçekten, özel kanalların tutumu takdire şayandır, eğri oturup doğru konuşalım. Bu noktada, medya mensuplarına yönelik bu tür tutuklama, gözaltı süreçlerinde de çok yüksek hassasiyete ihtiyaç var. Haber yaptı diye, yorum yaptı diye gazetecilerin tutuklanmaması gerekir. Bulaşmışsa, FETÖ'yle bir ilişki varsa gelin ben de sizinle bir tutayım onun ensesinden ama haber yaptı, yorum yaptı diye gazeteci tutuklamak bu terör örgütüyle mücadeleye zarar verir. Bunun da altını çizmek istiyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde söylenecek çok şey var ama Başkan ek süre vermeyecek, öyle anlaşılıyor.

Bir endişem şudur: Kaos ortamı oluşturmaya yönelik kimi saldırılar ve etkinlikler, eylemler olabilir, ben bundan korkuyorum. Hepimizin de bu dikkat ve endişe içinde ve bu sorumlulukla hareket etmesi gereğinin altını çizerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Altay.

Gruplar adına son söz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı'ya aittir.

Buyurun Sayın Yazıcı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HAYATİ YAZICI (İstanbul) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; AK PARTİ Grubu adına sizleri ve bizleri dinleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Biz tarih boyunca devlet kuran bir milletiz. Tarihin her evresinde var olmuşuz. Güçlü tarihî birikimlerimiz var, ortak mirasımız var, kültürel zenginliğimiz çok. Dolayısıyla, konuşmamı başka şekilde icra etmeyi tasarlarken az önce konuşan arkadaşımın konuşmasından da esinlenerek önemli bir hususa değinmek istiyorum.

AK PARTİ, Türk siyasi tarihinde kurumsal olarak var olduğu günden bu yana hep ilkeli hareket etmiştir. Bizim kurumsal sorumluluklarımız var. Bunu defaatle kamuoyuyla, sizlerle Mecliste hep paylaşır olduk. Vatanımız tek dedik, 780 bin kilometrekare vatan. Bugün itibarıyla Türkiye'nin nüfusu 79 milyon. Peki, 780 bin kilometrekare vatan toprağında paydaş olmayan bir kişi var mı Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı? 79 milyonun tamamı 780 bin kilometrekare vatan toprağında iştirak hâlinde pay sahibi. Ana vatanımız bir, hepimizin. "Bayrak ortak değerimiz." Öyle dedik. İki renkten oluşuyor: Kırmızı- beyaz. Renk bu vatani bize vatan yapan şehitlerimizin kanını temsil ediyor. Bu vatan için çalışanların, çatışanların, şehit olanların kanlarının rengi farklı mı? Değil, hepsi kırmızı. İrk gözetmeden, etnik duruma dikkat çekmeden o rengi oradan alıyor. Bu, ortak paydamız. Devletimiz Türkiye Cumhuriyeti devleti. Devleti olmayan bir topluluk, bir küme var mı? Herkesin devleti, 79 milyonun. Ve nihayet biz bir milletiz ama bizim millet anlayışımızın içerisinde, derinliğinde etnik bir tanımlama yok; insan topluluklarını millet hâline getiren değerler var, ortak tarih var, kültürel mirasımız var, inanç değerlerimiz var, örf âdetlerimiz var. İşte, bunları, tümünü içeren büyük kümenin ismi millettir, öyle geldik.

"Sosyal sorumluluğumuz var." dedik. Sosyal sorumluluğumuzu da üç başlık altında topladık. Biz "Etnik milliyetçilik asla yapmayacağız." dedik ve yapmadık. "Dinsel milliyetçilik yapmayacağız." dedik. Bize destek veren kesimlerin belki algılaması itibarıyla yanlışlara yol açabilse de bunu kullandık. Ve bölgesel milliyetçilik asla yapmayacağız. Böyle yürüdük ve bu da bizim siyasetimizin sosyal parametreleri.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben sizi eleştirmedim ama ben genel konuştum.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Hayır, Sayın Başkan, sizi itham etmiyorum, bir başlık, bir dibace takdim etmek istiyorum.

Ve bireysel sorumluluklarımız var. Aldatmayacağız, aldanmayacağız, ehliyet ve liyakati esas alacağız. Bunlar bizim yol haritamızın parametreleri. Böyle yürüdük, böyle geldik.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz 2016 gecesinde ülkemiz gerçekten -bütün konuşmacıların altını çizdiği gibi- tarihimizin en vahim olaylarından birini hep birlikte yaşadık. Türk Silahlı Kuvvetleri içinde âdeta bir ur gibi yuvalanan Fethullahçı terör örgütüne bağlı teröristler, millî iradeye karşı vatan sathında kalkışma cüreti gösterdiler. Bu ihanet çetesinin yaptığı, esas itibarıyla aziz milletimize, aynı zamanda halkın oylarıyla seçilmiş Cumhurbaşkanımıza, millî iradenin tecelli ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisine, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine, millî kurum ve kuruluşlarımıza karşı darbe teşebbüsü niteliğindedir. Bizi devlet olarak var eden tüm kurumları hedef alan bir darbe teşebbüsüdür.

Türk milleti asırlardır defalarca ihanet hareketleriyle hep karşı karşıya kalmıştır. Demin de söylendiği gibi, bugüne kadar bizim gözlemlediğimiz başarılı başarısız altı darbe teşebbüsü olmuş. 15 Temmuzda bu ülkede teröristlerin gerçekleştirdiği, Fethullahçı terör örgütünün gerçekleştirdiği darbeye, başta Gazi Meclisimiz olmak üzere, devletin hayati kurumlarını bombalayacak, sivil halkın üzerine ateş açacak kadar cinnet hâlinde olduklarını ortaya koymuşlar ve göstermişlerdir ve teröristlerin bu eylemlerinin ana hedeflerinden bir tanesi de Türkiye Cumhuriyeti'nin halk tarafından seçilmiş Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olmuştur. Başı alacak, diri tutanı alacak, yönlendireni alacak, vizyoner olanı alacak ki toplumda kaos olsun ve bu coğrafyada çok önemli konumda olan Türkiye'de iç savaş, iç kargaşa çıksın; bunu hedeflediler ve eylemi de icra etmeye kalkıştılar. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı, bulunduğu yerden, ilk fırsat bulduğunda dik duruşuyla, cesaretiyle, öngörüsüyle televizyonlar aracılığıyla millete seslendi ve sokağa çıkmaya başlayan aziz milletimiz, darbecilerin önünde, topların önünde, tankların önünde, kullanılan her türlü silahın önünde göğsünü siper etti, darbeyi önledi.

Değerli milletvekilleri, bu kanlı darbe girişimi, hem milletimizin bütün dünyaya örnek olan feraseti hem de bilinçli hareket eden emniyet ve güvenlik güçlerimizin cansiparane savunmalarıyla engellendi; millet topyekûn kenetlendi. 15 Temmuz gecesi Çanakkale ruhu şahlanmış ve milletimizin bu ruhu tüm dünyaya yankılanmıştır. O gece milletimiz, vatan toprağının her köşesinde -sadece İstanbul, Ankara değil- âdeta destan yazdı. Bu ihanet şebekesinin hain planları, milletimizin sahip olduğu kahramanlık ruhu, Çanakkale ruhuyla ortadan kaldırıldı. O gece ülkemizde her türlü siyasi görüşe sahip insanlar sokaklarda mücadele etti ve vatanını bu alçak teröristlere bırakmadı. O uzun gecede yeni bir istiklal mücadelesi verildi. O gece Türkiye'de siyaset gerçekten ortak bir duruş sergiledi. Yaşlısıyla genciyle, iktidarıyla muhalefetiyle sokaklarda, meydanlarda büyük Türkiye vardı, bizatihi milletin kendisi sokaklardaydı. Yüce Meclisimizin çatısı altından önce aziz milletimize, o gece sokaklara çıkıp vatanını savunan her bir vatandaşımıza ve onların kahraman ailelerine grubumuz adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz gecesi bize çok şey öğretti. O gece tüm dünya, milletimizin birbirine nasıl kenetlendiğini, birbirine nasıl destek olduğunu ve bu ülkeyi demokrasi adına, bağımsızlık adına nasıl savunduğunu gördü. O gece ülkesine sahip çıkan vatandaşlarımıza, bombaların altında tankları durduranlara, 81 şehrimizde meydanları dolduran vatandaşlarımıza, sokağa çıkmaya da evinde dua edenlere, yürekten destek verenlere canı gönülünden yine grubumuz adına teşekkürlerimi sunuyorum.

15 Temmuzda egemenlik hakkına, devletine, vatanına, namusuna sahip çıkan, meşru Hükümetin yanında duran, görevi başında şehadet şerbetini içen güvenlik güçlerimize ve vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet ve yaralılara acil şifalar diliyorum.

Şehadetle şereflenerek ülkesini canı pahasına koruyan şehitlerimiz ve yaralılarımız bu vatanın gerçekten has evlatlarıdır. Bu millet bu evlatlarını hiçbir zaman asla unutmayacaktır.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; milletimiz dünyaya nasıl millet olunur, onu gösterdi. Milletimizin bu asil duruşu bir yandan demokrasi yürüyüşümüzü tahkim etmiş, öte yandan dünya siyasi tarihine ve tarihimize son derece kıymetli bir sayfa olarak geçmiştir. Halkımızın iradesi silahları, tankları, savaş uçaklarını yenmiştir. Milletimiz canı pahasına vatanına sahip çıkmış ve geleceğini kurtarmıştır. Aklını, vicdanını ve imanını kaybetmiş bu şer odaklarıyla mücadelemiz son nefesimize kadar devam edecek. Aziz ve asil milletimize ne kadar teşekkür etsek azdır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı, Sayın Başkanımızın defaatle söylediği gibi, böyle kahraman bir milletin mensubu olmakla iftihar ediyoruz, böyle kahraman bir milletin Meclisinde milletvekili olmaktan şeref duyuyoruz. İnşallah, bundan sonraki çalışmalarımızı da milletimizin büyüklüğüne, kahramanlığına yakışır ve yaraşır bir biçimde sürdüreceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz gecesi milletimizle birlikte en büyük teşekkürü hak edenlerin başında, az önce de söylediğim gibi, kahraman polislerimiz geliyor. Onlar da canlarını hiçe sayıp vatan savunmasına koştu ve Türkiye'nin bütün meydanlarında, bütün sokaklarında milletimizle birlikte destanlar yazdılar. Ayrıca, bu terörist gruplarıyla karıştırılmaması gereken askerimiz de görevini şerefle yapmıştır. Kahraman ordumuza da grubumuz adına şükranlarımı sunuyorum.

15 Temmuz gecesi, iktidarıyla muhalefetiyle siyasi partilerimiz ülkemizin bölünmez bütünlüğü için kenetlenmişlerdir. Millet meydanlarda istiklal mücadelesi verirken milletin vekilleri Gazi Meclisin çatısı altında milletin emanetine sımsıkı sarıldı, demokrasiye ve millî iradeye sahip çıktı. Meclisinde, milletvekillerimiz hangi siyasi görüşten olursa olsun milletin onlara verdiği emaneti korumak için dik durdu, dik durdunuz.

Zırh delici bombalar, helikopter taarruzları altında Türkiye Büyük Millet Meclisi olağanüstü toplandı, çalışmalarını yürüttü. Meclis Başkanımız başta olmak üzere bu Gazi Meclisin her bir vekiline grubumuz adına tekrar şükranlarımı sunuyorum.

Özellikle Cumhuriyet Halk Partisi ve Milliyetçi Hareket Partisinin sayın genel başkanlarına, o gece çok hızlı davranarak ülkemizin birlik ve beraberliği doğrultusundaki kararları ve açıklamaları için de yine grubumuz adına içtenlikle teşekkürlerimi sunuyorum.

En büyük teşekkürü hak edenlerden birisi şüphesiz medya kuruluşlarımızdır. Onlar gazeteciliğin, yayıncılığın ne demek olduğunu, nasıl yapılması gerektiğini bu eylem dolayısıyla bir kez daha hem ülkemize hem de dünyaya gösterdiler ve pek çok medya mensubumuz, görev yaptıkları kuruluşlarda da gerçekten, darbeci teröristlere karşı kahramanca mücadele verdiler. Onlara da bir kez daha buradan, Millet Meclisinden, milletin Meclisinden AK PARTİ Grubu adına teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu zafer herhangi bir kesimin veya partinin değil tüm milletindir, hepimizin zaferidir. İktidarı ve muhalefetiyle siyasi partilerimizin hain darbecilere karşı birlik içinde olması ülkemiz siyasetinin ulaştığı demokratik olgunluk düzeyini tüm dünyaya göstermiştir. Bugün milletimiz, cumhuriyetimiz ve demokrasimiz her zamankinden çok daha güçlü, ülkemiz çok daha itibarlıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terör örgütüyle, Fethullahçı terör örgütüyle ve diğerleriyle hukuk içerisinde mücadele edeceğiz. 15 Temmuz darbe girişimi ülkemize yönelik tehdidin ne denli büyük olduğunu ortaya koydu. Devletimiz bu terörist çeteyle, onun mensuplarıyla büyük ve kararlı bir mücadele başlatmıştı, bu olaydan sonra buna daha da hızlandırmış bulunuyor. Bizim mücadelemiz 15 Temmuz darbe girişimine yeltenen Fethullahçı terör örgütüyledir. Halkımız birlik ve beraberlik içinde ortak bir duruş sergiledi, biz de burada, milletin Meclisinin çatısı altında bu ortak duruşu devam ettirmeye, bu terör örgütüyle mücadeleyi omuz omuza sürdürmeye kararlıyız. Bu süreçte iş birliğimiz son derece önemli. İnşallah bu iş birliğini en üst düzeyde devam ettireceğiz.

Değerli milletvekilleri, bu bakımdan, dün Beştepe'de gerçekleştirilen zirveyi son derece kıymetli bulduğumu ifade etmek istiyorum. O sözü kullanmayacağım, "bir musibet, bin nasihat" sözünü kullanmayacağım, elbette ki kullananlara saygım var. Ama, 15 Temmuzda milletin ortak değerler etrafında kümelenmesi, siyasi partilerin demokrasiye, vatanın bütünlüğüne, devleti yöneten kurumları ele geçirmeye, hasılı ülkemizde bir iç savaş gerçekleştirmeye yönelik eylemcilere karşı ortak duruşu ülkemiz açısından hayati derecede önem taşıyor.

Siyaseti değerler üzerinden değil, projeler üzerine yürütmeliyiz. Siyasi rekabet projeler üzerine yapılmalıdır. Vatan hepimizin –demin söylediklerimi tekrarlayacağım- bayrak hepimizin, tek milletiz, devletimiz var, Atatürk hepimizin. (CHP

sıralarından alkışlar) Niye Atatürk sizin ile bizim olmasın? Bizim komutanımız. Cumhuriyeti kuran öncüdür, İstiklal Savaşı'mızın Başkomutanıdır. Buna itiraz eden var mı? Hepimizin. Dinî değerler hepimizin. İbadetini yapan da, yapmayan da bu ülkenin yurttaşları, eşit hakları var. Haklar önemli. Bunlara bakacağız. Fatih hepimizin, Osman Gazi hepimizin. Böyle bakacağız, böyle yürüyeceğiz. İnşallah, bundan böyle siyasetimizi rakip partiler olarak projeler üzerine yürütürüz, projelerle yarışırız, ülkenin geleceğine ilişkin vizyoner olmakla yarışımızı sürdürürüz, değerlere hep sahip çıkarız, bu değerlere katılıp katılmamakla birbirimizi itham etmeyiz.

Evet, süremin bittiğini görüyorum. Gene bu vahim çete örgütünün, silahlı örgütün, Fethullahçı çete örgütünün 15 Temmuz darbe girişimi vesilesiyle, bütün grupların, onun sebeplerini, devlet içerisindeki yerleşmelerini, uyguladıkları yöntemleri, iç, dış bağlantılarını ve alınması gereken önlemleri belirlemek amacına dönük araştırma önergesini de çok değerli ve kıymetli bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Son olarak şunları belirteyim. Değerli milletvekilleri, bu yüce Meclis birlikte daha güçlü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Başkanım, bir dakika verebilir misiniz?

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Yazıcı.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – ...bu aziz millet ortak payda için kol kola, omuz omuza çok daha güçlü; siyasetçiler olarak ülkemizin kazanımları ve değerleri ortak paydasında buluşunca siyaset de çok daha güzel.

Güzelliklerde, iyiliklerde buluşmak dileğiyle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yazıcı.

Böylece gruplar adına sözler tamamlanmıştır.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun, bir dakika süreyle söz veriyorum.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı'nın (10/276), (10/277), (10/278), (10/279) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin birleştirilerek yapılan ön görüşmelerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Yazıcı'nın konuşmasının başında bazı ifadelerle ilgili bir görüşlerimi kısaca ifade etmek istiyorum, maksadım da herhangi bir tartışma veya polemik yaratmak değildir. Kavramları doğru ve yerli yerinde kullanmamız gerekiyor. Malum partimizin adı da Milliyetçi Hareket Partisi, "milliyetçilik" kavramı üzerinde de hassasiyetle duruyoruz.

Şimdi, etnik milliyetçilikten bahsetti Sayın Yazıcı. Etnik milliyetçilik olmaz, etnikçilik olur, bunun karşılığı ırkçılıktır. Milliyetçilik bir millet temeli üzerine oturur ve millet, etnisiteden farklı bir sosyolojik olgudur ve bizim milletimizin adı da Türk milletidir.

Bölgesel milliyetçilik olmaz, bölgecilik olur. Bölgesel milliyetçilik diye bir kavram bir kere bilimsel değil. Ne sosyolojik ne de...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akçay, lütfen tamamlayın.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Dinsel milliyetçilik de olmaz yani "dinsel milliyetçilik" diye bir kavram bir kere bilimsel değil. "Dincilik" olur, bunun karşılığı eğer bir şeycilikse bunu ancak "dincilik" olarak ifade edebilirsiniz. Dinsel milliyetçilik olmaz. Dolayısıyla, ifadeleri ve kavramları yerli yerinde kullanmamız da daha uzlaşma kültürünün geliştirilmesi ve toplumumuza da doğru mesajların verilmesi bakımından faydalı olacaktır diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yazıcı, kürsüye buyurun, size de bir dakika süreyle söz vereyim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

22.- İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı'nın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAYATİ YAZICI (İstanbul) – Efendim, biz bir siyaset diliyle bir anlatım yaptık; katkı verirsiniz, istediğiniz tarzda bilimselliğe dönüşür ama söylediklerimiz doğru. Mesela, bölgesel milliyetçilik yapmayacağız. Ülkenin kaynakları sınırlı, imkânlar belli; bunları kullanırken, projelere tahsis ederken öncelikler belirleyeceğiz. Ülkenin stratejik üstünlüğünü nasıl sağlarız ona göre belirleyeceğiz, yatırımları ona göre yapacağız. Yani, burası Karadeniz Bölgesi, burada yapalım; şurası doğu, güneydoğu, orada yapmayalım, şurada yapalım... Bu anlamda ifade ettiğimiz bir sözcüktür, bir anlatımdır. Öyle anlaşılması gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yazıcı.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) Ön Görüşmeler (Devam)

1.- AK PARTİ Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Kayseri Milletvekili Mustafa Elitaş, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı, Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan ve İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/276) (Devam)

2.- CHP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Engin Altay ve Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/277) (Devam)

3.- MHP Grubu adına, Grup Başkan Vekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/278) (Devam)

4.- HDP Grubu adına, Grup Başkan Vekilleri, Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken ve Diyarbakır Milletvekili Çağlar Demirel'in, Fethullahçı terör örgütü FETÖ'nün 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi ile bu terör örgütünün faaliyetlerinin tüm yönleriyle araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/279) (Devam)

BAŞKAN – Evet, önerge sahipleri adına ilk söz Aksaray Milletvekili İlnur İnceöz'e aittir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın İnceöz.

Süreniz on dakikadır.

İLKNUR İNCEÖZ (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; FETÖ paralel devlet yapılanması, Fethullahçı terör örgütünün 15 Temmuz 2016 akşamı gerçekleştirmeye çalıştığı darbe girişimiyle ilgili araştırma önergesi üzerine önerge sahibi olarak söz aldım. Bu vesileyle yüce heyetinizi, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

15 Temmuz darbe girişimi gerçekleştirildiği akşam da burada milletvekili arkadaşlarımız vardı, Gazi Meclis unvanının yanında da gazi milletvekilleri unvanı da eklenmiş bulundu. (AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Evet, bence asrın en uzun gecelerinden biriydi. O gün burada, Parlamentoda bulunan arkadaşlarımızda, hiçbirimizde hiçbir endişe yoktu, onu özellikle belirtmek istiyorum. Herkesin sokağa döküldüğü, hain darbe girişiminin gerçekleştirildiği sıralarda bedenlerini tanklara siper eden, F16'lara, helikopterlere meydan okuyan ve bu uğurda canlarını kahramanca vermeyi göze almış şehitlerimize başta Allah'tan rahmet, yaralılarımıza şifa diliyorum.

Burada o gece yaşananlardan dolayı özellikle Başkomutanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı, Başbakanımızı, bakanlarımızı, Gazi Meclisin gazi milletvekillerini; darbe girişiminin püskürtülmesinde dünyaya kahramanlık örneği gösteren, vatansa can verme konusunda her şeyi feferruat olarak gören, vatani için canını vermekten çekinmeyen en başta da aziz milletimizi Gazi Mecliste gazi milletvekilleri huzurunda özellikle yürekten selamlıyorum, saygı ve hürmetlerimi aziz milletimize arz ediyorum.

Bununla beraber, 15 Temmuz gecesi gerçekleştirilmeye çalışılan darbe girişiminde şu ayrımı yapmamız gerekmektedir: Askerin içerisinde ama askerin tamamı değil. Üniformalıların tamamını bu itham altında bırakmamamız gerekmekte. Onlara karşı çok kahramanca, çok çetin mücadele veren askerlerimize, emniyet mensuplarımıza da buradan şükranlarımızı arz ediyorum. Ve yine o gece burada bulunan milletvekillerimize, parti ayrımı yapmaksızın, bütün siyasi görüş farklılıklarımızı bir kenara koymak suretiyle burada yekvücut olan parlamenterlere ve bizim sözcümüz olan, burada konuşmalarımızı, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Başbakanımızın, televizyonlara bağlanarak bir şekilde bu darbe girişimini halka duyurmamızda etkili olan bütün medya kuruluşlarına da yürekten teşekkür ediyorum. Bu duruş, geçmiş döneme baktığımızda, geçmiş darbe girişimlerine baktığımızda, netice alınmış ihtilallere baktığımızda Türkiye'de millet olarak ilk kez sergilenmiş bir duruştu; o anlamda da bu çok önemliydi.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu FETÖ terör örgütüne özellikle diyoruz ki: "Paralel devlet yapılanması." Bunu şunun için söylüyoruz: Çok sinsî, çok hain bir terör örgütüyle karşı karşıyayız. Burada bu terör örgütü yıllarca devlet içine sızmış, girmiş, bir şekilde devletin, askeriye de dâhil olmak üzere, Türk Silahlı Kuvvetleri de dâhil olmak üzere pek çok kademesini ele geçirme gayreti içerisinde olmuş ve en son görmediğimiz bir yüzünü de 15 Temmuz günü akşamı hep birlikte gördük. Elinde kendi kullanımına verilmiş, düşmanlara karşı savunmada kullanımına verilmiş aletleri edevatları, teçhizatları, eğitim almış, önemli kademelerde bulunan askerlerin, destekçilerinin, o topları, tankları, tüfekleri, helikopterleri, F16'ları aziz milletimize çevirdiğini... Ve ilk kez de bir şeye tanıklık ettik ki, bu çok önemli, bütün girişimlerden, darbe girişimlerinden, darbelerden ayrıran bir başka özellik de savaş ortamında dahi bombalanmayan Gazi Meclis, ilk kez bir terör örgütü tarafından bombalarla hedefe konulmuş, Sikorsky helikopterlerle buraya asker indirilmeye çalışılmış ve ciddi manada bu bölgede de bir çatışma alanının oluşturulduğu görülmüştür. Ankara'da özellikle Meclis, Genelkurmay, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi, MİT, Gölbaşı dâhil olmak üzere...

SİBEL YİĞİTALP (Diyarbakır) – Şırmak...

İLKNUR İNCEÖZ (Devamla) – ...İstanbul'da Boğaz Köprüsü gibi yerler dâhil olmak üzere bir hareketlilik başlamış ve Türkiye'deki önemli kurumlar, TRT gibi, işte yayın yapan CNN gibi kanallarda bağlantıyı kesmek için buralar da işgal altına alınmaya çalışıldı. Eli kanlı bir terör örgütünün "asrın en uzun gecesi" dediğimiz darbe girişimine hep beraber ne yazık ki... Bizler

1980 ihtilalinde daha küçüktük, en yakın 28 Şubat 1997 sürecini gördük, 27 Nisan e-muhtrasını gördük ve diğer darbe girişimlerinin varlığından bahsedildi ama hep beraber bu kanlı terör örgütünün eylemine, darbe girişimine tanıklık ettik. O gece Sayın Cumhurbaşkanımızın, Başkomutanımızın telefonla bağlanıp milletimizi meydanlara daveti de bu darbe girişiminin belki seyrini değiştirmede, "Ne oluyor?" diye her birimizin kafalarında soru işareti olduğu bir ortamda Sayın Başbakanımızın açıklamalarıyla birlikte çok aydınlatıcı olmuş ve işte "Vatan mevzubahisse gerisi teferruat." diyerek aziz milletimiz sokaklara dökülmüştür. Bu anlamda, ben, şükranlarımı özellikle arz ediyorum.

Burada çok önemli hikâyeler var, her bir vatandaşımızın, şehitlerimizin, yaralılarımızın ayrı ayrı belki yıllarca anlatılacak hikâyeleri var. Ama şunu da söylemeden geçemeyeceğim: Eğer geçmiş darbeler, muhtıralar, birtakım girişimler, ihtilallerde zamanında sonuç alınmış olsaydı, örneğin 1960 ihtilali engellenebilmiş olsaydı -milletimiz orada haber alıp ne olupbittiğini- o zaman bir Başbakanımız asılmayacak, bakanlarımız asılmayacak ve ne yazık ki siyasi tarihimize döndüğümüzde 1960 ihtilali bir kara leke olarak orada durmayacaktı.

Bakın, 1960 ihtilali olduğunda kişi başına düşen millî gelirimiz o dönemde 583 dolar. Bir bakıyorsunuz, ihtilal gerçekleşiyor, on yılda sağlanan büyüme bir anda düşüyor, 159 dolardan 583 dolara çıkmış olan millî gelir 224 dolar düşüyor yedi ay gibi kısa sürede ve 359 dolarlara düşüyor. Burada darbelerin ülkeler açısından ekonomik boyutu var, darbelerin ülkeler açısından... Ki hep bunları yaşadık, 28 Şubat süreci en önemli insan kaynağı israfının yapıldığı bir darbedir. Kadınlarımızın başörtülü diye bir kenara bırakıldığına, eğitim hakkından yoksun bırakıldığına, darbelerin ülkelerin geleceğine nasıl ipotek koyduğuna da geçmiş ihtilallerde ve darbelerde hep birlikte tanıklık yapmış bulunmaktayız. İşte bu darbeyi, bu darbe girişimini diğer darbelerden ayıran ise bu yönüyle en kanlı oluşu, devlet içindeki sızmalarla, yapılanmalarla bunun gerçekleşmiş olması da ne yazık ki 15 Temmuz gecesi gerçekleştirilen darbeyi de bu yönüyle ayrı bir yere koymakta. Bunu söylerken bugüne kadar girişilmiş, girişilmeye teşebbüs edilmiş tüm darbeleri, darbe teşebbüslerini, muhtıraları da bir kez daha aziz milletimizin huzurunda kınıyor, lanetliyor, "Aslolan egemenlik kayıtsız ve şartsız milletindir." diyorum ve milletimizde ve milletimizin temsilcilerinde de bu irade olduğu sürece de böyle kalmaya devam edecektir, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Burada özellikle bir konuya da değinmeden geçemeyeceğim. Geçmiş dönem içerisinde 17 ve 25 Aralık olayları gerçekleştiğinde bunun net olarak bir darbe girişimi olduğunu söylemiştik. O komisyonda çalışmış, o tutanaklara bakmış, incelemiş bir kardeşiniz olarak şunu belirtmek istiyorum: Burada çok daha önceden ifadelerin alındığını, çok daha önceden dönemin Başbakanının ifadeleri söylenmek suretiyle aslında 17 ve 25 Aralık girişiminin de bir siyasi suikast olduğunu, her ne kadar kanlı olmasa da asıl olanın millet iradesine dem vurmak olduğunu burada da bir kez daha belirtmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, burada hem 15 Temmuz gecesi sergilenen birliktelik hem dün, üst, genel başkanlar düzeyinde Sayın Cumhurbaşkanımızın kabulü, o günden bugüne kadar tüm partilerin, parti milletvekillerimizin bir arada bu süreçteki dik duruşu gerçekten tarihe not olarak düştü. Tarihe kara bir leke olarak düşen bu darbe girişiminin yanında bu birliktelik ülkemizin eğer geleceği söz konusuysa, ülkemizin gelişimi söz konusuysa, istikbalî söz konusuysa, istiklali söz konusuysa nasıl bir arada bulunabildiğimize de örnek davranışların sergilendiği bir süreçteyiz. Bu, bu yönüyle gerçekten takdire şayan. Bugün dört partinin hep beraber kendi önermelerini vermek suretiyle oluşacak olan araştırma komisyonundaki çalışmayı bu yönüyle de ben çok önemsiyorum. Şu açıdan çok önemsiyoruz: Bu komisyonda yapılacak çalışmalarla öncelikle bu darbe girişiminin nasıl gerçekleştirildiği, nasıl kendilerine yıllarca...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLKNUK İNCEÖZ (Devamla) – Sayın Başkanım, sözlerimi tamamlayacağım.

BAŞKAN – Uzatmıyorum Sayın İnceöz, biliyorsunuz ama tamamlayın lütfen.

İLKNUK İNCEÖZ (Devamla) – Bir dakika içinde tamamlayacağım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Pozitif ayrımcılık olabilir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Peki, bitirin.

İLKNUK İNCEÖZ (Devamla) – Yıllarca kendilerini kamufle ettiği, darbe girişimini nasıl gerçekleştirdiği, teşebbüs ettiği noktasında ve buradan yapılacak çalışmalarla ilk kez tarihî bir kırılmanın yaşandığı 15 Temmuz akşamından itibaren bir darbeye bir daha yüzleşmemek için hangi tedbirleri almak lazım, neler yapmak lazım bu konuda da bu araştırma komisyonunun önümüzde, geleceğe ışık tutacak bir çalışma olacağı kanaati içerisinde herkesin objektif, darbelerle karşı dik duracağı, her şeyi sorgulayacağı, verimli, etkin bir araştırma komisyonunun kurulması noktasında da bu ortak çalışma bu yönüyle de tarihî bir öneme sahiptir diyorum.

Tüm sürece katkı veren milletvekili arkadaşlarımıza teşekkür ediyor, araştırma komisyonunda görev alacak, katkı sunacak arkadaşlarımıza şimdiden kolay gelsin diyorum. Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın İnceöz.

Önerge sahipleri adına ikinci söz Muğla Milletvekili Ömer Süha Aldan'a aittir.

Buyurun Sayın Aldan. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz gecesi amaçlanan şey gerçekleşmiş olsaydı biz burada olmayacaktık. Parlamento tamamıyla feshedilecekti. Belki bizim yerimize bir başkaları gelip burada oturacaktı. Türkiye Cumhuriyeti önemli bir badireyi, önemli bir sorunu atlattır. Bu oldukça sevindirici bir gelişme. Keza, bu işin kotarılmasında canını ortaya koyan,

yaşamlarını yitiren pek çok insanımız oldu, onlara Allah'tan rahmet diliyorum. Pek çok insan yaralı, belki sakat kalacak. Onlar da gerçekten bugün burada oturmamızın en önemli aktörlerinden biridir. Onlara çok büyük bir şükran borçluyuz ama şunu da demeden geçemeyeceğim. Bu insanların özverisini değerlendirirken terör örgütünden yana tavır koymadılar, bu ülkenin parlamenter sisteminden yana tavır koydular diyerek, ha üstünlük bizde deyip geçemeyiz. Acaba biz bazı şeyleri ne kadar doğru yaptık? Bu işin bu noktaya gelmesinde bizim ne kadar sorumluluğumuz var? Hiç bunu sorguluyor muyuz? "Oldu ama önlendi." demenin ve bunun üzerine bir zafer inşa etmeye çalışmanın anlamı yoktur. Aslında sorulması gereken şey, olmamalıdır, neden olduğu değildir. "Oldu, önledik." Hayır, olmamalıdır.

Bir konuya daha dikkat çekmek istiyorum. Bu kürsüden defalarca, "Artık bu ülkede demokrasi tam anlamıyla yerleşti, artık darbeler dönemi bitti, bu ülkede bir daha darbe olmayacaktır." diye bas bas bağırın siyaset adamlarının ne kadar siyaseten öngörüsüz olduğunu, ne kadar Türkiye gerçeğinden uzak olduğunu da anlamış olduk. Acı bir şekilde anlamış olduk. İnsanlar yaşamlarını verdiler bu uğurda ve bu da çok önemli bir sorun.

Tabii biz bu noktaya gelirken belli sorunlar var. Bir, belli ki istihbarat zafiyeti var. Bir şeyler dönüyor, bir şeyler kotarıyor, darbe olduğu zaman kimin hangi göreve atanacağına dair sayfalar dolusu dokümanlar hazırlanıyor ama istihbarat birimlerinin bundan haberi yok ya da var, bir de bakıyorsunuz 2 tane kuvvet komutanı gitmişler düğünde geziyorlar, ne işleri varsa?

İşin bir diğer yönü: Böyle bir Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde bir çete örgütlenmesinin görmezden gelinmesidir. Yıllar itibarıyla atamalarla bunların hep korunmuş olmasıdır. Bunları hem siyasi otorite görüyor hem Silahlı Kuvvetler içindeki egemen güç görüyor. Bunlar da hep göz ardı ediliyor. Bir diğer önemli sorun: Memleket üzerinde iç ve dış düşmanların rahatça oyun oynayabileceği bir ortam yaratılmasıdır. Bunlar görünürdeki nedenlerdir. Ama Türkiye darbelerin yaşandığı bir ülkedir. Bunun temel nedenlerine baktığımız zaman şunu görüyorsunuz: Bir demokratikleşme sıkıntısı var. Bir, "Hep bizim oğlanlar." anlayışı var, "Hep bizden olan insanlar." anlayışı var. Eğer bir kurumda 10 kişi aynı düşüncedeysen oradan bir örgüt çıkar ama o kurumdaki 10 kişi farklı düşüncelerden oluşan insanlardan oluşuyorsa oradan konsensüs çıkar, orada darbe ortamı oluşmaz ve böyle bir yapıyı ne yazık ki Türkiye oluşturmuştur.

Böyle bir araştırma komisyonuna gerek var mıdır? Vardır. Ama temel sorunlarımızdan bir tanesi şu: Bence bu komisyonun üyeleri eşit sayıda olmalıdır. Dört siyasal parti de eşit milletvekiliyle bu komisyona katılmalıdır. Bunu iki nedenle söylüyorum: Bir tanesi, yargısal faaliyete konu olan bir olayla ilgili Mecliste soruşturma komisyonu kurulamaz. Uzun vadede, yargıdaki süreçle buradaki komisyonun çatışma olasılığı gündemdedir. İkinci bir durum ise, yine 24'üncü Dönemde bir Darbeleri Araştırma Komisyonu kuruldu; bütün darbeler bir tarafa bırakıldı, iktidar çoğunluğuyla sadece 28 Şubat süreci değerlendirmeye alındı. Burada toplanan donelerle 28 Şubat operasyonu başlatıldı. Bu doğru bir yaklaşım değildir ve hem hukuksal anlamda hem de fiilen sorun yaşamak istemiyorsak bence bu komisyonu, normal komisyonlar, ihtisas komisyonları dışında bir Anayasa Uzlaşma Komisyonu gibi bir yapıda oluşturmakta fayda vardır ve geçen dönemdeki duruma da dönebiliriz.

Keza, bu komisyonda dikkat çeken şeylerden bir tanesi... Gerçekten tuhaf işler var. Yani, bir darbe yapacak insanları düşünün, bu kişi Avrupa Yakası'nı tutuyor, Anadolu Yakası'nı serbest bırakıyor. Bu darbeciler, asker kanadındaki herkesi yakalıyorlar, siyasi kanattaki hiç kimseye dokunmuyorlar; muhalefet de dâhil, iktidar da dâhil. Bu kişiler ne hikmetse TRT'yi ele geçiriyorlar ama özel televizyonların hepsi bangır bangır bağırıyor. Evet, bir tuhafılık var; evet, buna ilişkin bazı kuşkularım da var ama buradan paylaşamayacağım ne yazık ki. Dilerim, komisyonda bunların ayrıntısına girilir, Türkiye'de bazı gerçekler ortaya çıkar.

Empati konusunda sorunlarımız var, hukukun üstünlüğüne inanç konusunda sorunlarımız var. Demin İlnur Hanım 1960 ihtilalindeki gelir dağılımındaki düzensizlikten ya da azalmadan bahsetti ama şu da bir gerçektir: 12 Eylül 1980 darbesi Türkiye'deki işçi hareketini bastırmak için yapılmıştır; Türkiye'deki sermayenin arzuladığı ucuz iş gücüne ortam sağlayan, sendikal örgütlenmeyi önlemeyi amaçlayan bir darbe girişimidir, bunu da görmek lazımdır. Darbe, sonuçta, ezilen, yoksul, mazlum insanların tepesine biner. Bunu da her hâlükârda görmek lazım. Kaldı ki sadece karşımızda... Evet, karşımızda bir çete vardır; Türkiye büyük bir badireden kurtulmuştur gerçekten, bir cunta vardır ama şunu göz ardı etmemek lazım: Sadece suçlu o örgüt, terör örgütü, çete değildir. Bu yapı o tip çeteleri ya da çetecikleri oluşturmaya elverişlidir. Türkiye'nin en büyük sorunu demokratikleşmedir, empatidir. Şimdi, bazı insanların yerini kiminle dolduracaksınız? Ha, illa "Ben şu düşünceden insanlarla dolduracağım." diyorsanız, "Benim kardeşlerim dolduracak burayı." diyorsanız, o kardeşler bir gün gelir karşınıza dikilir.

Fransız Devrimi'nin en önemli sonuçlarından bir tanesi devrimin çocuklarını yemesidir. Türkiye'de iktidara egemen olan anlayış bir koalisyon içgüdücü içerisinde bir araya geldi ve iktidara egemen oldular, yavaş yavaş toplumun ve ülkedeki bürokrasinin her alanına yayıldılar. İş geldi, geldi, bir süre sonra güç savaşına dönüştü. İşte, "devrimin çocukları yemesi" kavramı budur. Bu, bir karşı devrim hareketiydi ve o çocuklar birbirini yedi ve boğazlamaya başladılar.

Sayın milletvekilleri, tabii, bu yapıyla ilgili ilginç bir örnek vereceğim size: Ankara'da bir başsavcı vekili vardı, bu yapının önemli insanlarından bir tanesiydi ama bunun emir aldığı kişi kendi özel korumasıydı yani koruma polisinden emir alıyordu o başsavcı vekili. Böyle bir tabloyla yüz yüzeyiz.

Ama bu noktada işin cadı avına dönüştüğüne ilişkin kaygılarımız vardır. Binlerce insan şu anda gözaltında ve bizim partimiz, benim de içinde bulunduğum, bu işi takiple yükümlü bir komisyon oluşturdu, onlarca başvuruyla yüz yüzeyiz. İşte, bu cemaatle hiç ilgisi olmadığını iddia eden, başka düşünceden olduğunu söyleyen insanlar var. Bir fırsatçılık gözlemlenmeye başladık. "Fırsattan istifade herkesi bu torbaya koyalım, sorunlu kişileri defedelim." anlayışı içerisinde, taşeronlarda çalışan işçiler bile işten atılır duruma gelmiştir.

Birkaç gün önce bizim belediyelerden bir tanesindeki bir görevli, işçi sosyal medyada bir şey paylaşmış. Paylaştığı şeyden dolayı hemen ihbar ediliyor ve kişi tutuklanıyor. Bizim belediye başkanı yanına yazı işleri müdürünü alıyor, o hâkime gidiyorlar, diyorlar ki: "Efendim, burada bir suç var mı, yazdıklarında?" Hâkimin cevabı: "Hayır." "Peki, neden tutukladınız?" dedikleri zaman "Ben tutuklamazsam beni tutuklarlar." diyor. Türkiye'de yargının geldiği durum da budur. Hükümet yetkililerini bu konuda uyarıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER SÜHA ALDAN (Devamla) – Lütfen, bu işi cadı avına dönüştürmeyin diyorum ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Aldan.

Söz sırası önerge sahipleri adına Muğla Milletvekili Mehmet Erdoğan'a aittir.

Buyurun Sayın Erdoğan. (MHP sıralarından alkışlar)

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 15 Temmuz 2016 gecesinde yaşanan darbe girişiminin sebep ve sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla vermiş olduğumuz önerge hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlarken, 15 Temmuz gecesi darbeye karşı mücadele sırasında şehit olan polislerimize, askerlerimize ve vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum. Yine bu vahim olaylar sırasında yaralanan, başta Emniyet Genel Müdürlüğü Terörle Mücadele Dairesi Başkanı Turgut Aslan olmak üzere tüm yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Yine bugün Diyarbakır ve Van'da meydana gelen roketli ve bombalı saldırılarda şehit olan 2 askerimize ve yaralı olan 3 askerimize Cenab-ı Allah'tan rahmet ve acil şifalar diliyorum.

Her şeyiyle mükemmel olmasa da insanlığın tatbik edebildiği, mahzurları en az olan sistem demokrasidir. Demokrasinin işleminde şimdiye kadar karşılaştığımız sıkıntıları bir kenara bırakmalıyız, yaşanan olaylardan ders alarak demokrasiye sahip çıkmanın, demokrasiyi bütün kurum ve kurallarıyla yaşatmanın ne kadar önemli olduğunu bugün bir daha görmeliyiz. Bu olaylar vesilesiyle başlayan uzlaşma ve diyalog ortamının sürdürülmesini sağlayabilmeliyiz.

Önümüzdeki günlerde, elbette yaşananların muhasebesi yapılacak ancak muhasebesi yapılmayacak tek şey, 15 Temmuz gecesi aziz Türk milletinin demokrasiye, devletine sahip çıkma konusunda gösterdiği şuurlu, sorumlu ve kararlı tutumudur. Eğer 15 Temmuzda yaşananlar bir imtihansa bu imtihanın muhatabı Türk milletidir ve Türk milleti bu imtihanı başarıyla kazanmıştır. Ben de bu zor sınavı başarıyla geçen Türk milletinin bir ferdi olmaktan ve Türk milletinin hizmetinde bir milletvekili olmaktan dolayı gurur duyuyorum.

Aziz Türk milletinin 15 Temmuz gecesi ve sonrasında ortaya koyduğu tavır, yüce milletimizin teveccühüyle oluşan Parlamentomuza da ciddi sorumluluklar yüklemektedir. Milliyetçi Hareket Partisi bugüne kadar hep sorumlu davranmıştır. Milliyetçi Hareket Partisinin devletiyle, milletiyle, cumhuriyetle, demokrasiyle ve milletimizin ortak değerleriyle hiçbir zaman, hiçbir devirde sorunu olmamıştır. Demokrasi üzerindeki en önemli tehdit, ara ve kara rejim arayışlarındaki odaklardır. Ancak siyasal iktidarların dayatmacı, başına buyruk ve çatışmacı siyaset anlayışı da bu niyet sahiplerine fırsat vermekte, demokrasi dışı arayışların toplumsal zemin ve taban bulmasına imkân sunmaktadır. Bu sıkıntıların çözümü için demokrasiyi özümsemek, muhalefeti iyi dinlemek ve dikkate almak lazım. Sayın Genel Başkanımızın geçmişte yaptığı uyarıları o zaman dinlemediniz, bari şimdi dinleyin ve dikkate alın ki bu sıkıntıları tekrar yaşamayalım.

Gelinen noktada, darbe başarılamamıştır, ancak başta Türk Silahlı Kuvvetleri olmak üzere, kurumlarımız yıpratılmaya çalışılmakta, asker ile polis, asker ile vatandaş karşı karşıya getirilmeye çalışılmaktadır. Bir avuç terörist yüzünden kurumlarımızın yıpratılmasına göz yumamayız, izin veremeyiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşadığımız olağandışı dönemden bir an önce normal sürece dönmeliyiz. Ekonominin bir an önce bu olayların etkisinden kurtarılması, sosyal hayatın ve iş hayatının süratle normalleşmesi sağlanmalıdır. Ekonomi durursa eğer, bu ortamda bunu tekrar harekete geçirmek oldukça zor olacaktır.

Ortadaki tablo, neresinden bakılırsa bakılınsın çok vahimdir. Milletçe, tabii ki sağduyumuzu koruyarak olup biteni çok iyi değerlendirmemiz ve "Biz buraya nasıl geldik?" sorusunu doğru sormamız, bu soruya cevapları doğru aramamız lazım çünkü burada eğer teşhisi doğru koyamazsak yani şu andaki bu darbe cenazesinin otopsisini doğru yapamazsak, olay yeri incelemesini doğru yapamazsak yarın tedavide uygulayacağımız reçeteyi de doğru belirleyemeyiz, dolayısıyla buna benzer olaylarla tekrar karşılaşma riskimiz olur. Bu bakımdan, elinizdeki bu fırsatı çok iyi ve çok doğru kullanmak lazım.

Paralel devlet yapılanması ve Fethullahçı terör örgütünün kamunun her noktasına sızdığı, son günlerde -sayısını tam olarak bilmemekle beraber- 50 binden fazla kamu görevlisinin açığa alındığı dikkate alınırsa içine sızmadığı bir devlet kurumu olmadığı ortadadır. Hatta bu sızma o seviyeye ulaşmıştır ki Cumhurbaşkanının Başyaveri, Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı, Genelkurmay Karargâhı, yüksek yargı, emniyet teşkilatı, Millî Eğitim -tabii, bunu sayarak çoğaltmak mümkün- velhasıl devletin bütün kurumları bu paralel yapı tarafından kuşatılmıştır. Bugün ise "Biz buraya nasıl geldik?" sorusunu hep birlikte soracağız ve buna bir çıkış arayacağız. Bu bahsedilen kurumların birçoğuna kamu personeli olarak girebilmek için ciddi sınavlar yapılmaktadır. Geçmiş yıllarda yapılan sınavlar şaibelerle doludur. Bu şaibelerin açıklığa kavuşturulması cemaatin kamuya nasıl sızdığının ortaya çıkarılması noktasında önemli bir yol gösterici olacaktır. Askerî okullar, polis okulları ve yargı mensupları gibi kamu personelinin çoğunun güvenlik soruşturmasına tabi personel olduğu göz önüne alınırsa istihbarat yapımızın da yeniden gözden geçirilmesi gerektiği açıktır.

Yaşanan süreçte en önemli husus hukuktur, adalettir. Bu manada, hem yargının bu örgütlerden arındırılması hem de vatandaşlarımızın yargıya olan güvenini artıracak, yargının itibarını yükseltecek çalışmaların muhakkak yapılması lazım. Adalet mülkün temelidir, adalet olmazsa devletin bekasının sağlanması mümkün değildir.

15 Temmuzdan bu yana on binlerce personel açığa alınmıştır. Açığa almalar konusunda, kurumlara sızan FETÖ'cülerin hedef saptırdığı iddiaları da vardır. Yani Fethullahçı olmamasına rağmen o Fethullahçılar kendilerini kamufle etmek için başkalarının isimlerini vererek kamuoyunu yanıltmaktadırlar. Bu kadar kısa sürede bu kadar çok personelin açığa alınması bunlarla ilgili yürütülecek idari ve adli soruşturmayı güçleştirecektir. Bu açığa alınma konusunda da dikkatli davranılması gerekmektedir, suçsuz insanları rencide edecek bir yanlış düşünülmesi gerekmektedir. Bu minvalde, şahsıma ve partimize ulaşan bilgiler ışığında, bazı hataların da olduğu ortadadır. Kurunun yanında bir tane de olsa yaşın hakkını savunmak da adalete inanan herkesin görevidir.

Devlet bu hainlerden muhakkak temizlenmelidir ama bu işlem hakka, hakkaniyete uygun bir şekilde yapılmalı, kamu vicdanı incitilmemelidir. Devlet bir paralelden kurtarılmaya çalışılırken yeni paralellere alan açılmamalıdır, yeni paraleller ihdas edilmemelidir. Bu konuda da Hükûmeti ve yetkilileri ikaz etmek istiyorum.

15 Temmuzda yaşanan terör saldırısıyla daha hızlı mücadele edilebilmesi için ülke genelinde olağanüstü hâl ilan edilmesini Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi daha önce ifade etmiştik. Bu süreçte elbette 15 Temmuz günü yaşadığımız terör olaylarının, darbe girişiminin muhatabı olan Fethullahçı terör örgütü birinci hedefdir. Ancak ülkemizde faaliyet gösteren ilk ve tek örgüt Fethullahçı terör örgütü ya da paralel devlet yapısı değildir. Bu sebeple bu olağanüstü hâl süreci devam ederken PKK, PYD, IŞİD, DHKP-C ve diğer terör örgütleriyle de başta kamu kurumlarına sızan unsurları olmak üzere tam anlamıyla ve doğru bir şekilde mücadele edilmelidir. Bir terör örgütüyle mücadele edilirken diğer terör örgütleri göz ardı edilmemelidir. Bu fırsat doğru ve yerinde kullanılmalıdır.

Diğer önemli hususlardan birisi de 15 Temmuzda yaşanan darbe girişiminin dış bağlantılarının araştırılması ve tespit edilmesidir. Bu konuda kesin sonuçlara ulaşılmadan, devlet yetkilileri tarafından ileri geri konuşulmasının da sakıncaları muhakkak dikkatle takip edilmelidir. Yani dış bağlantıları, başka ülkeleri muhatap alırken bu konuda önce titizlikle çalışmalar yapılmalı, hangi terör örgütünün hangi ülkeyle hangi şekilde bağlantısı var, bu ortaya doğru konduktan sonra bu işin üzerine ciddiyetle gidilmelidir.

Terör örgütlerinin finansman kaynaklarının kurutulması konusunda da kalıcı tedbirler alınmalıdır. Bakın, ben bunu daha önce de dile getirdim. Paralel yapıyla mücadele konusunda kayyum atanmış birçok şirket bulunmakla beraber diğer terör örgütlerine finansman sağlayan hiçbir kurum, kuruluş ya da şirkete bugüne kadar kayyum atanmamıştır. Bu konuda da fırsat varken yetkililerin bütün terör örgütlerine aynı muameleyi yapmasını ve kamu vicdanını sızlatacak bir yanlışa düşmemesini diliyorum, kurulacak komisyonun hayırlı hizmetlere vesile olması dileğiyle yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önerge sahipleri adına son söz İstanbul Milletvekili Celal Doğan'a aittir.

Buyurun Sayın Doğan. (HDP sıralarından alkışlar)

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk siyasi tarihinin en kötü günlerinden çıkarak bir komisyon kurulması konusunda yapılan bir Meclis toplantısında konuşma sırası bana geldi ve en son konuşmacıyım galiba ben de. Bu nedenle, mümkün olduğu kadar çizdiğiniz tablo ve tesanüte riayet ederek konuşmama dikkat edeceğim. Ancak, biraz önce Sayın Bakan da saydı, diğer konuşmacılar da belirttiler, bir insan ömrünün elli yıllık süresinde, sayacağım bu isimler hep darbelerin isimleridir. 1960 ihtilali, 12 Mart 1971, 12 Eylül, 28 Şubat, 28 Nisan, arkasından Sarıkız, Ayışığı, Yakamoz, Eldiven - tırnak içinde- Balyoz, Ergenekon, casusluk ve en son 15 Temmuz Fethullahçı örgütün müdahalesi, daha doğrusu akim kalan teşebbüsü.

Elli yıla sığmış bir darbeler tarihini göz önüne aldığımızda, demokratik bir cumhuriyette mi yoksa bir kabile devletinde mi olduğumuzun gözden geçirilmesi gerekir. Kısacası, cumhuriyetimiz, demokrasi konusunda maalesef iyi imtihan vermemiştir. Onun için yapılması gereken, herkesin şu günlerde diline pelesenk ettiği: Bilahare nasıl darbeler olmamalıdır, darbelerin kaynağı nasıl kurutulmalıdır?

Bu nedenle, bugüne kadar, özellikle 1960'tan sonra yapılan tüm müdahalelere hiçbir şekilde Parlamento ve yüce Meclisler bir neşter vuramamışlardır. Bu neşteri vuramama sonucu 15 Temmuzun tezahürü, açıkça bunun sonucudur. Bu darbenin de... Yekdiğerlerinden çok farkları olan darbe teşebbüsüyle karşı karşıyayız. Diğer darbelerle baktığınızda bir ekonomik nedeni var, bir siyasi nedeni var, bir dayandığı kitle var, bir süresi var en azından. Gördüğüm kadarıyla, bu darbenin belki çözülmesi gereken en büyük şifresi, amacının ve süresinin ne olduğu konusunda ciddi araştırmalar yapılması gerekir. Belki de komisyonun çözmesi gereken en büyük şifre, bu darbenin amacının ne olduğu ve hangi süreler için buraya geldiği veyahut da devleti işgaldeki niyetin kalıcı mı olduğunun net ortaya çıkarılması gerekir ki belki bu darbeye bir teşhis koyma şansı elde edebiliriz. Bu nedenle, gördüğüm kadarıyla, partilerde konsensüs var, bu sevindiricidir. Diğer darbelerin her birisi, aslında, keşke vaktiniz olsa, birer gündem maddesi yapılırsa ve her hafta bir darbe tartışılrsa gerçekten yakın tarihe ışık tutacak nice belgelerle karşılaşırız ve bu darbeleri yapanların hepsi de yüce ufuklar, yüce emeller, yüce ideallerle ortaya çıkmışlardır, hepsi de demokrasiyi ve ülkeyi kurtarmak iddiasıyla ortaya çıkmışlardır. Tıpkı Tarzan filmlerindeki gibi, Tarzan'ın kızı kurtarması gibi kendilerini kurtarma çabasının dışında hiçbir şey yapmamışlardır. Yaptıklarının sonucu şudur: Tamamen kendi hukuklarını yaratmışlardır. Bana 60 ihtilalinin, 12 Eylülün, 12 Martın yarattığı bir demokratik hukuktan bahsedebilir misiniz? Kendi hukuklarıyla da yaptıkları kabahat ve suçları örtbas etmek, kendilerini teminat altına alma hukukunu yaratmışlardır. Örneğin, 60 ihtilalindeki tabii senatörlük müessesesine baktığınızda, futbol takımlarındaki Cumhurbaşkanlığı yedek kulübesi gibidir ve ilanihaye senatördür. Kaldı ki, 12 Eylül 1980'e baktığınızda, sıkıyönetim komutanları hakkında dava açılmaması Anayasa hükmüne bağlanmıştır. Bu teşebbüsün akim kalması bence sevindiricidir, en azından kendi hukuklarını yaratmamışlardır ama yaptıkları tahribat tümünden çok daha yüksektir çünkü sadece ordu içindeki bir mesele değildir, ona münhasır bir olay değildir. Yaratılan siyasi iklimin... Şahıslar üzerinde laflar söyleyerek kimsenin yüzüne bir şey vurmaya niyetinde değilim, öyle bir tarzım da zaten yok. Siyasi iklim... Palazlanan bu hareketin sirayet ettiği Türkiye'nin kılcal damarlarından temizlenme şansı çok zordur, çok zordur, belki de tıpkı kanser hastası gibi metastaz olan bir hastalıktır, bir noktaya gelmiştir, mikrop her tarafa sirayet etmiştir, her tarafında, açıkçası kalpte görülen rahatsızlık beyne sıçramıştır. Eğitimidir, sağlıktır, sivil toplum örgütleridir, sermayedir, bankalardır, ciheti askeriyedir ama ciheti askeriyedeki gerçekten calibidikkattir. Ciheti askeriyedeki sıçrama tahtasına baktığınızda, özellikle 2006'dan sonraki aldıkları mesafe çok ciddi boyutlardadır. Eğer yanılmıyorsam, verilen bilgiler -ki doğrudur- ki ki derim, hiç olmazsa ellerini yanlışlıkla çabuk tutmuş olmaları... Eğer dört yıl daha bu devam edebilseydi, komuta heyetinde bir tek paralelci olmayan orgeneral dahi olmayacaktı, tüm kuvvet komutanları paralelci olacaktı. O nedenle, askeriyenin sevk ve idaresi kendiliğinden hiyerarşik nizam olarak paralelin eline geçmiş olacaktı. Bu nedenle, komuta heyetinin başında kim var? Genelkurmay Başkanı var. Genelkurmay Başkanını, enteresandır, MİT Müsteşarı saat dörtte gönderiyor muavinini, yetmiyor, kendisi gidiyor, uyarıyor. Nasıl becerdin Genelkurmay Başkanı olarak ihtilal haberini almaya rağmen kendini esir düşürmeyi? Nasıl kendini esir düşürebildin? Bunu kimse beceremez, yoktur siyasi tarihimizde. İki: Birisi düğüne gidiyor, bir başka kuvvet komutanı ihtilal haberine rağmen, teşebbüsüne rağmen düğüne gidiyor.

Şimdi, tarihe baktığınızda enteresan şeylerle karşılaşılıyor. Örneğin, bizim kuvvet komutanlarının birisi de Jandarma Genel Komutanı, ismini şu anda tam telaffuz edemeyeceğim, sekiz yıllık yaverine diyor ki: "Yunan askeri bana bunu yapmazdı." Yunan askerleriyle biz savaşmayalı seksen yıl oldu. Belli ki Türkiye'den kopmuş, Türkiye'deki sorguların nasıl olduğunu bile bilmiyor yani Filistin askısını bilmiyor, Çin işkencesini bilmiyor, nasıl elektrik verilir bilmiyor; kopmuş Türkiye'den, alakası yok. Ama, sekiz yıldır yanında taşıdığı adamı bir türlü tanıyamamış. Peki, bu komutan, başka komutanlar da var... Bir de Genelkurmay Başkanını kendi yaveri kemeriyle bağlıyor.

Şimdi, size bir şey hatırlatacağım, Reşat Çiğiltepe'yi hatırlatacağım. Reşat Çiğiltepe kimdir? Anafartalar'da bir komutandır, Mustafa Kemal'in verdiği emri bir saat geç icra ettiği için intihar etmiş bir asker, bir paşadır veyahut da bir albaydır. O paşaydı, intihar edecek adam seçebiliyordu yanına; bunlar kendisini bağlayacak arkadaşlar seçebiliyorlar. (HDP ve CHP sıralarından alkışlar)

Bu nedenle, Sayın Başbakanımızdan ricam var, o da şu: Çok kısa sürede gideceğiniz Askerî Şûra'ya lütfen bu komuta heyetiyle gitmeyiniz, lütfen bu kesimle gitmeyiniz. İnşa edeceğiniz komuta heyetinin veya terfilerin bundan iyi olma şansı yok. Hiçbirinin şahsıyla bir alacağım vereceğim yok. Sayısız general dostum var; hepsi jantidir, gerçekten centilmen insanlardır ama bu sevk ve idaredeki anlayışın Türkiye ordusunu dizayn etme hakkı yoktur.

Belki ileride komisyonlarda konuşacağız, bunların derdini, çaresini nasıl buluruz diye konuşacağız. Konuşmamız gereken, asıl kaynağında kurutulması gereken meselelerdir, bir. Ama beş dakika daha... Son dakika konuşuyorsunuz, bir dakikanız kalıyor, bitirmek durumunda kalıyorsunuz.

Bir şey daha söyleyeceğim: Toplumsal birlikten bahsediyorsun, çok doğrudur; toplumsal barıştan bahsediyorsun, çok güzeldir. Değerli, eskimeyen dostlarımla olduğu Halk Partisinin mitingini tebrik ediyorum ama bir tek şu serzenişim var: O manifestoda bir tek cümle keşke "toplumsal barışlar" olabilseydi.

Bir başka şey söylemek istiyorum: Halkların Demokratik Partisini şeytanlaştırmaya devam etmenizde bir fayda yoktur, Türkiye'ye de bir faydası yoktur. Bütün siyasi partilerin genel başkanlarını Cumhurbaşkanı çağırırdı. Halkların Demokratik Partisi, çok iyi biliyorum, saat on buçuktan itibaren dimdik darbenin karşısında durdular ve Parlamentodaki bildiriye de imzaladılar.

Şimdi, duvarların dili olsa, dağların dili olsa, mitinglerin dili olsa... İki genel başkan Sayın Cumhurbaşkanına gitti. Ne iki genel başkanın kendisine sarf etmediği bir laf kaldı ne Cumhurbaşkanının onlara sarf etmediği bir laf kaldı. Ben yüzlerine ne dedikleri konusunu da tartışmıyorum. Hiç olmazsa bundan sonra -Anadolu'da bir laf vardır, "Lütfen bir merhabanın yerini bırakın." derler- birbirinize merhaba edecek düzende siyaset yapmaya devam edin çünkü siyasette kullandığımız dilin, vardığımız noktanın bir kısmında etkisinin bu olduğunu da biliyorum.

Kısacası, değerli arkadaşlarım, söylemek istediğim şu: Manzara çok kötü; asker, askere kurşun sıkıyor. Siz şimdi ona "eşkıya" diyebilirsiniz, dün o askerdı, dün o komutandı ama bugün eşkıya. Adliye paramparça olmuş, bürokraside gerçekten on binlerce tasfiye söz konusu. Yargıda güveneceğimiz mercinin neresi olduğunu bilmiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CELAL DOĞAN (Devamla) - Kim kendisini nereye emanet edeceğini bilmiyor. Bu geldiğimiz noktada bir restorasyon dönemine geçilecektir yani cumhuriyeti yeniden inşa eder gibi sıfırdan kuracaksınız.

BAŞKAN – Tamamlayın Sayın Doğan.

CELAL DOĞAN (Devamla) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

Yeniden inşa edilen cumhuriyetin 1921 felsefesine uygun olması gerekir yani Türkiye'deki bütün kesimlerin, bütün halkların ve bütün katmanların birlikte paylaştığı çağdaş bir anayasa için söylüyorum.

Bir cümle şunu söyleyeceğim: Gazi Meclisin bize eseri bir cumhuriyet ve bir devlettir. Bu Gazi Meclis çok güzel direndi, saygıyla karşılıyorum, önünde şapka çıkartıyorum ama gerçek bir sivil demokrasiye bizi ulaştıracak bir anayasa yapmazsa sadece anılarda kalır.

Saygılar sunuyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Doğan.

Böylece Meclis araştırması önermeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunu oylarınıza sunacağım.

Meclis araştırması açılmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Allah hayırlı, mübarek eylesin; millî irade için, demokrasi için önemli bir araştırma komisyonu kurulacak.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Bir saniye, oylamaları bitireyim, söz vereceğim.

Meclis araştırmasını yapacak komisyonun 15 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun çalışma süresinin başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üyenin seçimi tarihinden başlamak üzere üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun gerektiğinde Ankara dışında da çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul

etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Baluken, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Diyarbakır Milletvekili İdris Baluken'in, her siyasi partiden eşit temsiliyetle yürütülecek bir çalışmanın tekrar darbe ayıbını yaşamamak açısından son derece önemli olacağına ilişkin açıklaması

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Çok önemli bir çalışmaya bugün Meclis imza attı. Eminiz ki 15 Temmuz darbe girişiminden sonra Meclisin ortaya koyduğu tavır ne kadar tarihiyse bugün bu komisyonun kurulması da o düzeyde tarihî olarak gelecek nesiller tarafından da değerlendirilecektir.

Ancak, burada özellikle bir hatırlatmayı tekrar ifade etmekte sonsuz bir yarar görüyorum. Bu komisyon, dediğim çerçevede tarihî bir işlev görecek ve özel bir çalışma alanıyla belki de ülkemizin demokratik geleceğine büyük bir katkı sunacak bir komisyon. O nedenle klasik bir komisyonun işleyişini veya teşekkülünü aşmak durumundadır diye düşünüyoruz. Yani İç Tüzük'e göre oluşturulan araştırma komisyonlarının nasıl teşekkül ettiği daha önceki Parlamento teamüllerinde ve İç Tüzük kurallarında ifade edilmiştir. Ancak, bu komisyon, bahsettiğim tarihî misyondan dolayı, her siyasi partiden eşit üye katılımının olduğu, kendi yöntem, metodoloji ve çalışma takvimini özgün olarak ortaya koyabileceği bir çalışmayı esas almalıdır diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bağlıyorum, bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bitirelim lütfen.

İDRİS BALUKEN (Diyarbakır) – Bu konuda özellikle iktidar partisine önemli bir görev ve sorumluluk düşüyor. Her siyasi partiden eşit temsiliyetle yürütülecek bir çalışma, tekrar darbe ayıbını yaşamamamız açısından son derece önemli olacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ (Devam)

3.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın'ın, kurulmasına karar verilen araştırma komisyonunun demokrasi ve millî irade için son derece önemli olduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Evet, sayın milletvekilleri, hakikaten demokrasimiz için, millî irademiz için son derece önemli bir araştırma komisyonu kuruluyor. Ben şimdiden, emek veren tüm siyasi partilere, çalışacak olan tüm görevlilere, milletvekillerine çok çok teşekkür ediyorum. Hayırlı, uğurlu olsun diyorum.

Böylece, alınan karar gereğince, gündemin “Kanun Tasarı ve Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Uluslararası İşgücü Kanunu Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Tasarı ve Teklifleri

1.- Uluslararası İşgücü Kanunu Tasarısı (1/727) ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 403)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan, 130 sıra sayılı Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

2.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/491) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 130)

BAŞKAN – Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 27 Temmuz 2016 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

